

HİDROELEKTRİK ENERJİ SANTRALLERİNİN PROJELENDİRİLMESİ VE İNŞAASINDA Kaliteli hizmetin ETKİN gücü ile hizmetinizdeyiz.

Şirketimizin 1993 yılından beri gerçekleştirdiği çok çeşitli yapıların dışında;

- ✓ Hidro Elektrik Santralleri (HES) inşaat işlerinde özellikle Enerji tünelleri inşaatı,
- ✓ HES kesin projeleri,
- ✓ HES uygulama projeleri,
- ✓ HES müşavirlik hizmetleri vermektedir.

Etkin Yapı San. A.Ş.'nin diğer hizmet alanları;

- ▶ Kaba İnşaat İşleri,
- ▶ İnce İnşaat İşleri,
- ▶ Giydirme Cephe (Cam, Granit) ve Alüminyum,
- ▶ Doğrama İşleri,
- ▶ Restorasyon İşleri,
- ▶ Dekorasyon İşleri,
- ▶ Güvenlik ve Yangın Alarm Sistemleri,
- ▶ Yangından korunma tesisatı (Sulu ve gazlı sistemler),
- ▶ Ses ve Görüntü Sistemleri,
- ▶ Taşıyıcı Sistemler,
- ▶ Isıtma tesisatı,
- ▶ Soğutma tesisatı,
- ▶ Havalandırma tesisatı,
- ▶ Elektrik tesisat işleri,
- ▶ Basıncılı hava tesisatı,
- ▶ Sıhhi tesisat,
- ▶ Su arıtma sistemleri,
- ▶ Otomatik kontrol sistemleri,
- ▶ Bina otomasyon sistemleri (BAS),

Merkez: Haberler Sk. No:4 34394 Esentepe / İstanbul - Türkiye Telefon : +90 212 274 98 63 Faks: +90 212 347 18 11
E-posta: etkinyapi@etkin.biz.tr

Ankara Ofis: Güfte Sk. No: 8/4 Kavaklıdere / Ankara - Türkiye Tel: +90 312 417 00 41 Faks: +90 312 417 00 51

Türkmenistan Şube: Büyük Saparmurat Türkmenbaşı Yolu No: 124 Aşkabat - Türkmenistan Tel: +99 312 45 08 20-24 Faks: +99 312 45 07 89
E-posta: ashgabad@etkin.biz.tr

www.etkin.biz.tr

Yıl: 9 Sayı: 32 ■ Ocak - Şubat - Mart 2008
Dergimiz üç ayda bir yayımlanmaktadır
Yaygın süreli yayın

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ ADINA SAHİBİ:
Fevzi DURGUN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Samim UYKUSEVEN

Genel Yayın Yönetmeni ve Editör
Oktay GÜNEY

Görsel Yönetmen
Okay LAFÇIOĞLU

USİAD Bildiren Yönetim Yeri:
USİAD Genel Merkez:
Büyükdere Cad. Oya Sok.
Devran Apt. No: 2-1 Kat: 7 D: 13
34394 Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: (0 212) 217 36 48 - 217 36 50
Faks: (0 212) 217 36 33
e-posta: iletisim@usiad.net
bildirendergisi@usiad.net
www.usiad.net

Danışma Kurulu:
(Alfabetik Sırayla)
Prof. Dr. Alpaslan Işıklı
Yrd. Doç. Barış Doster
Doç. Dr. Emin Gürses
Prof. Dr. Eren Omay
Prof. Dr. Erol Manisalı
Prof. Dr. Gülten Kazgan
Doç. Dr. İ. Yaşar Hacısalihoğlu
Mete Akyol
Murteza Çelikel
Şefik Soyuyüce
Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel

Prof. Dr. İ. Reşat Özkan
Dr. Necip Hablemitoğlu
Cevdet İnci

Onursal Başkan
Kemal Özden

USİAD Ankara Şube:
Atatürk Bulvarı No: 175/21 Bakanlıklar
Tel-Faks: (0 312) 419 44 79

USİAD Denizli Şube:
Saltak Cad. No: 29 K: 6
Tel-Faks: (0 258) 264 27 28

USİAD İzmir Girişim Kurulu:
5709 Sk. No: 37 Karabağlar
Tel ve Faks: (0 232) 253 10 08
e-posta: tbayir@as-el.com.tr

Ofset Hazırlık ve Baskı:
Dünya Yayıncılık A.Ş.
(0 212) 440 24 24

Dergimize gönderilecek yazılar e-posta ile
iki sayfayı geçmeyecek şekilde gönderilmelidir.
Yazılardan yazarlar, reklamlardan firmalar sorumludur.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

6

KAPAK

MÜŞTERİLERİYLE BİRLİKTE KENDİNİ DE TASFİYE EDEN BANKA: IMF

20

DEĞERLENDİRME

BANCO DEL SUR'DAN TÜRK DÜNYASI BANKASI'NA

30

DEĞERLENDİRME

SPEKÜLATİF MADENLER

28

DEĞERLENDİRME

NÜKLEER YASA METNİ, ANAYASA MAHKEMESİ'NE GÖTÜRÜLMELİDİR!..

36

SÖYLEŞİ

DOÇ DR. DOĞAN YAŞAR "KYOTO BİR PAZAR PAYLAŞIM KAVGASIDIR"

26 SÖYLEŞİ

SİNAN TOPÇUOĞLU: "GIDA GÜVENCEMİZ BU TOPRAĞIN KAYNAKLARINDAN BAŞLAR"

32 SÖYLEŞİ
DURSUN YILDIZ'IN BÖLGEMİZİN
STRATEJİK ÖNEMİ ÜZERİNE KİTABI:
AKDENİZ'İN DOĞUSU

38
EKONOMİ
EKONOMİK-ANALİZ

42
DEĞERLENDİRME
YENİ EKONOMİ YA DA
BİYĞİYE DAYALI
EKONOMİ

40
SÖYLEŞİ
YRD. DOÇ. DR.
FERHAT ERÇİN:
"KOOPERATİFLER
EKONOMİK KUR-
TULUŞ
REÇETESİDİR"

54 KÜLTÜR-SANAT
TOLGA ÇANDAR
YOK ÖYLE YAĞMA!..

50
ÜLKE PROFİLİ
AZERBAJYAN

56 USTALARA SAYGI
EROL GÜNAYDIN:
"MİZAH İNSANLARI
UYKUSUNDAN UYANDIRIR"

Basına ve Kamuoyuna

Sanayicimiz Elektrik Enerjisi Kullanmaktan Uzaklaşıyor!

Ulusal Sanayimiz Rekabet Gücünü Yitiriyor!

Ülkemiz OECD ülkeleri içinde sanayi elektriğini en pahalı kullanan ülkeler içinde yer almaktadır. Bu ülkelerin bazılarında da elektrik enerjisi fiyatları düşüş eğilimi göstermektedir. Bu durumun yarattığı olumsuzluğun yanı sıra uygulanan ekonomi politikalarımız ve yapılan anlaşmalar nedeniyle iç ve dış piyasada rekabet etmek durumunda olan sanayimizin rekabet şansı ortadan kalkmaktadır.

Ülkemizde endüstrinin gereksinim duyduğu enerjinin %50'den fazlasını elektrik enerjisinden sağlanmaktadır. Bu bağımlılık dünya ülkelerinde ise % 42 düzeyinde bulunmaktadır. Bu durum ülkemizin endüstrisinin elektrik enerjisine dünya ülkelerinden daha çok bağımlı olduğunu ve enerji girdi fiyatlarının rekabet açısından önemini ortaya koymaktadır.

Sanayi alanında enerji fiyatlarının yüksek olması üretim ve işletme maliyetini önemli ölçüde etkilemektedir. Diğer taraftan elektrik enerjisi fiyatlarındaki sürekli artış eğilimi ve piyasanın dengeye ulaşmamış olması, yapılacak sanayi yatırımlarını da olumsuz etkilemektedir. Çünkü sanayi mallarının üretim maliyetleri enerji fiyatındaki değişikliklere çok hassas olup bu fiyatlara endeksli olarak değişmektedir.

Bu nedenle ulusal sanayimizin gelişebilmesi ve uluslararası piyasalardaki rekabet gücünün artabilmesinin en önde gelen şartlarından birinin endüstriye verilen elektriğin birim fiyatının düşürülmesi olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun için de öncelikle yerli ve yenilenebilir kaynakları geliştirerek uzun vadeli stratejik kaynak çeşitliliğine giden ulusal bir enerji politikasının oluşturulması büyük önem ve öncelik taşımaktadır.

USİAD olarak elektrik enerjisi'nin ülkemizin gelişmesi ve kalkınmasında ve ulusal sanayimizin ilerlemesindeki büyük rolünü dikkate alarak 2004 yılında "Elektrik Enerjisinde Ulusal Politika İhtiyacımız" adlı raporumuzu yayınlamıştık. Bu raporumuzda Enerji Bakanlığımızın 2004 yılı Üretim Planlaması raporunda öngörülen ilave kapasite artışlarının gerçekleştirilememesi riskinden de söz edilmişti. Aynı raporda öncelikle ulusal kaynaklarımızın bir ulusal enerji politikası çerçevesinde geliştirilmesinin önemi ve bunun yapılamaması durumunda sanayimizin temel girdisi olan elektrik enerjisi konusunda sorunlar yaşayacağımız da belirtilmişti.

Gümrük Birliği anlaşması nedeniyle üçüncü ülkelere karşı korunamayan sanayi sektörümüz bunun yanı sıra yüksek faizin ve sürekli artış eğiliminde olan elektrik enerjisi fiyatlarının baskısını yaşamaktadır. Yapılan yeni zamlarla 2003 yılından bu yana elektriğin sanayiciye dolar cinsinden maliyeti yaklaşık % 40 civarında artmış olacaktır. Temel girdilerin döviz cinsinden fiyatı sanayici açısından önem taşımaktadır. Bu önem enerji fiyatındaki dolar cinsinden artışı da dikkate değer kılmaktadır.

Son yıllarda sanayideki elektrik tüketiminin toplam elektrik tüketimi içindeki oranı da azalmaktadır. 2003 yılında yaklaşık % 48 olan bu oran 2006 yılında %41'e düşmüştür.

Sanayimizin içinde bulunduğu bu koşullara rağmen elektrik enerjisine zam yapılması ve bu zamların 2008 yılından itibaren "otomatik fiyatlandırma" modeline bağlanması ulusal sanayimizin rekabet gücü açısından çok önemli bir engel oluşturacaktır. Enerji planlamamızdaki öngörülerdeki aksamalar, ulusal kaynaklarımızın istenilen hızda geliştirilememesi ve otomatik artışa bağlanan elektrik enerjisi fiyatları önümüzdeki dönemin sanayicimiz ve ülkemiz açısından çok daha zor geçeceğini ortaya koymaktadır.

Bu gidişat dikkate alınarak Enerji Raporumuzda da belirttiğimiz düşünce ve önerilerimizin dikkate alınmasını ve ucuz ve ulusal kaynaklarımızın hızla geliştirilmesinin önündeki engellerin kaldırılmasını bekliyoruz. Ulusal çıkarlarımızı gözetilen bir enerji politikası ve uygulamalarının ülkemizin ve sanayimizin geleceği açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Saygılarımızla
Fevzi DURGUN
USİAD Genel Başkanı

fevzi.durgun@usiad.net

Başkan'dan Sizlere

Sevgili Dostlar,

Geride bıraktığımız 2007 yılı ülkemiz için büyük önem taşıyan gelişmelerle dolu olarak geçti ve 2008'e ulaştı. 2008'in bu ilk günlerinde bu gelişmelerden en önemlilerini hatırlayarak yürümenin yararlı olacağını düşünüyorum.

2007 yılında ülkemiz için çok önemli olduğuna inandığım Milletvekili Genel Seçimi ile bunun sonrasındaki Cumhurbaşkanlığı seçimini yaşadık. Ülkemiz gerilimli bir dönemden önemli bir demokrasi sınavı vererek çıkmayı başardı. Ancak bu seçimler demokrasi ve cumhuriyetin birbirini tamamlayan vazgeçilmez kavramlar olduğu ve Türkiye Cumhuriyetinin Laik Demokratik bir sosyal hukuk devleti olarak yönetileceği güvencesini tam olarak veremedi. Genel seçimler sonrasında izlenen politika ve cumhuriyet kurumlarının başına yapılan atamalar bu endişelerin doğrulanmasına ve gelecek kaygılarının artmasına neden oldu.

2007 yılında bu kritik siyasi üstyapı değişimleri yaşanırken ekonomik altyapımız da çizilen tüm pembe tabloların aksine kırılabilirliği artan bir duruma geldi. İşte bu nedenle bu durumu sadece 2007 için değil bu politikanın sürdüğü 2002-2007 dönemi için ele alarak incelemenin daha rasyonel olacağını düşünüyorum.

Bu dönemde;

2002 sonunda 149 milyar YTL olan iç borç 2007 sonunda 268 milyar YTL'ye çıkmıştır.

2002 yılı sonunda 44 milyar dolar olan özel sektör borçlanması 2007 yılının sonunda 139 milyar dolar'a ulaşmıştır.

2002 yılı sonunda 218 milyar dolar olan toplam borç 2007 yılı sonunda 436 milyar doları bulmuştur.

1975 den 1999'a kadar olan 24 yılda ödenen faiz toplamı 127 milyar dolar, 1999-2003 arasındaki deprem ve ekonomik kriz döneminde 128 milyar dolar, 2003-2007 arasındaki son 4 yılda ise 184 milyar dolar olmuştur.

2007 yılında %17 düşen Amerikan Dolarına rağmen, hazine % 17,21 gibi çok yüksek bir oranla borçlanmıştır.

Cari açık sürekli artarak 36 milyar dolar'a ulaşmıştır.

2007 yılında ödenen faiz 46 milyar dolar olmuştur.

Dış ticaret açığının Gayri Safi Milli Hasılaya oranı % 10'u aşmıştır.

Büyüme hızı özellikle son yıllarda yavaşlamıştır.

İşsizlikle birlikte hane halkı borcu son 4 yılda 18 kat artmıştır.

Üretim anlayışı yerine sadaka kültürü yerleştirilmiştir.

Sosyal devlet yerine borç ve faiz batağında bir sadaka devleti yaratılmıştır.

Ekonomi ve finans yapımız çok büyük oranda dışa bağlı duruma getirilmiştir.

Ancak yüksek faizler ve İMF ekonomik programına bağlılık karşısında Türkiye ekonomisine çok büyük bir kredi desteği sunulan bir pembe hayaller döneminin de sonuna gelinmiştir.

Bu süreçte ekonomimizin dış dengesi bozulmuş ve kırılabilirleşmiş, dış borç stoku artmış ve kur riski ağırlaşmış, işsizlik kronikleşmiş ve gelir dağılımındaki adaletsizlik genişlemiş ve derinleşmiştir.

Bu tablo bundan bir ay önce yayınlanan İMF'nin son raporuna da "Türkiye ekonomik kırılabilirliğe en yakın ülkedir" cümlesiyle girerek bir anlamda itiraf edilmiştir.

2007 yılında ülkemiz Kuzey Irak bölgesel yönetiminin tehditkar açıklamalarını ve hain terörist saldırılardaki artışı da yaşamak zorunda kalmıştır. Bu konuda Türkiye'ye her geldiklerinde önce Diyarbakır'a uğrayarak ezber açıklamalar yapan AB heyeti temsilcilerinin bu açıklamaları yeterince bilgilendirilmeden yaptıklarını kabul etmeleri, AB Türkiye ilişkilerindeki gerçek boyut'un ortaya çıkması açısından çok açıklayıcı olmuştur.

Yukarıda özetle belirtmeye çalıştığım bu ve diğer gelişmeler karşısında ülkemiz 2008 yılına, ekonomik altyapısı ve siyasi üstyapısındaki büyük sorunlarla ve ulusal birliğimize ve laik demokratik cumhuriyetimize karşı artan planlı hareketlerle girmek zorunda kalmıştır.

2008 yılına aktarılan bu sorunlar biz ulusal sanayici ve işadamları gibi, toplumun ulusal birlik ve beraberlikten, çağdaş ve gelişmiş laik demokratik bir Türkiye Cumhuriyetinden yana olan tüm kesimlerinin dikkat, hassasiyet, dayanışma ve ulusal duruşlarını devam ettirmelerini zorunlu kılmaktadır.

Yeni yılın ülkemiz için tüm alanlarda daha aydınlık, sizler için de sağlıklı, kazançlı ve mutlu bir yıl olması dileklerimi sunuyorum

Selam ve Saygılarımla

Fevzi Durgun

Müşterileriyle Birlikte Kendini De Tasfiye Eden Banka: IMF

USİAD Bildiren Haber Merkezi

Odemeler dengesi krizine düşen ülkelerin ilk çaldıkları kapı olan IMF'nin, kurulduğu 1945 yılından bu yana kendisinden kredi talebinde bulunan tüm ülkelere, gelişmişlik ve sosyal yapı farkı gözetmeksizin aynı mali politi-

kaları önermesi, kuruluşun sonunu getirmiş gibi gözüküyor.

Son senelerde kayda değer başarılı bir uygulaması bulunmayan IMF'nin müşterileri genellikle gelişmekte olan ülkelere oluşuyor. Gelişmekteki ülkelere özel bir mali politika açılımında bulunamayan kurum Türkiye hariç tüm müşterilerini elinden kaçırmış durumda.

Asya krizi esnasında IMF uzmanlarının kriz öncesi verileri okuyamamış olması ve krizden sonra da kriz öncesi standart politikalarında ısrar etmesi IMF'nin çözüm üretemeyen bir kuruluş olarak nitelenmesine neden olmuş durumda. Kurumun kriz karşısındaki yetersizliğinin Tayland, Malezya, Endonezya gibi ülkelerin IMF'siz bir çıkış politikası aramaya it-

mesi ve bu ülkelerin kendi ürettikleri mali politikalarla krizin etkilerini üzerlerinden atmaları, kurumun itibarını sarsan nedenlerin başında geliyor.

İMF, Rusya, Arjantin, Meksika, Brezilya gibi kaynak açısından oldukça zengin ülkelere de standart "kreditinin geri döndürülebilirliği" kriterlerini ön plana çıkaran, ülkenin sosyal yapısını ve kaynaklarını göz ardı eden politikalarını dayatmıştır. Dünyadaki ekonomik konjonktürün de etkisiyle kaynaklarını daha iyi değerlendiren bu ülkeler, İMF'nin kendilerinde sosyal sıkıntılar yaratan politikalarını bırakarak borçlarını erken ödeme yoluna gitmişlerdir.

Rusya Federasyonu 2008 yılına kadar ödemesi lazım gelen borç taksitlerini 2004 yılı sonunda ödeyerek İMF ile yollarını ayırdı. Giderlerini verdiği kredilerin faizlerinden karşılayan İMF için bu operasyonun bedeli 204 milyon dolar oldu. 2001 yılında düştüğü mali kriz ve bunu takip eden sosyal patlamalarla iflas etmiş bir ülke görünümü veren Arjantin ise, İMF ile ilişkilerini ve borçlarını tek taraflı dondurduktan sonra 2005 yılı sonunda 10 milyar dolarlık borcunu sıfırladı. 2001 yılındaki krizin sorumlusu olarak İMF'yi gören Arjantin hükümeti kurumun bu ülkedeki bürolarını da kapattı.

Diğer bir Güney Amerika ülkesi Brezilya'da aynı şekilde 2005 yılı sonu itibarıyla borçlarını vadesinden iki sene evvel ödeyerek İMF ile olan ilişkilerini kesti.

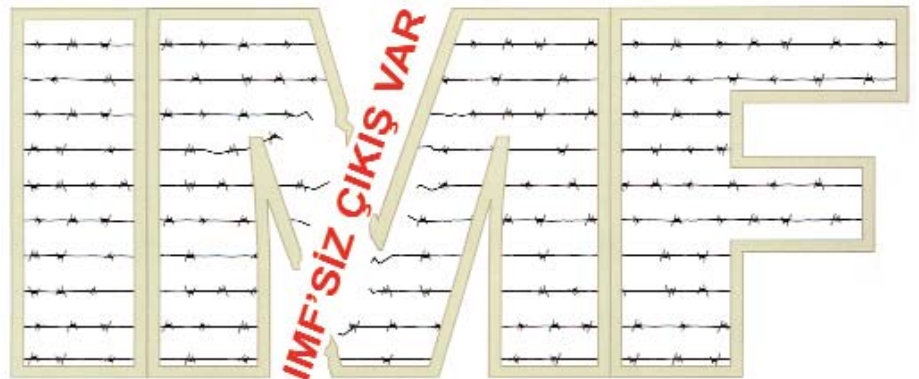
İMF'nin niyet mektuplarına bağlı

kalmasına rağmen 2001 yılında ülke tarihinin en büyük kriziyle karşı karşıya kalan Türkiye ise kurumla ilişkilerini sürdürüyor. İMF'nin, krizden bu yana kurum reçetelerini sıkı sıkıya uygulayan Türkiye'nin ekonomisini 2008 yılında yapılması planlanan stand-by ve/veya niyet mektubu öncesi "kırılgan" olarak nitelendirmesi kurumun önerdiği mali politikaların değerinin iyice tartışılması gerektiğini bir kez daha ortaya koyuyor. Bu arada hükümetin kredi kullanmasa da İMF'ye niyet mektubu vermeyi düşünmesi, ülke içinden talep edilecek sosyal politikalarla karşı İMF'yi paravana olarak kullanacağını düşündürüyor. Tüm büyük müşterilerini kaçırarak İMF'nin, 2007 yılı sonu itibarı ile en büyük borçlusunun Türkiye olduğu tahmin ediliyor. Toplam 12 milyar dolar alacağı bulunan kurumun Türkiye'den alacağı 9 milyar dolar civarında bulunuyor. Bu rakam İMF'nin toplam alacaklarının yüzde

80 ine eşdeğer.

Gelirlerini büyük ölçüde kaybeden kurum ise yılda 400 milyon dolar zarar ediyor. İMF'de 2.600 personel çalışıyor. Yeni başkan Dominique Strauss-Kahn belirli bir süre içinde 400 kişiyi işten çıkartmayı düşünse de bunun kolay olmayacağı aşikar gözüküyor. Bu tip bir acı ilacı borç verdiği ülkelere kolaylıkla öneren ve dayatan İMF bu konuda da üyelerine ve çalışanlara danışarak bir uzlaşma ortamı yaratmak zorunda. Ayrıca bankada yüksek kotalı oy hakkı olan ülkeler, personel çıkartmanın yanı sıra başka tasarruf tedbirleri ve artık satılmayan paranın uluslar arası fonlarda değerlendirilmesini öneriyorlar. Kredi talep eden ülkelere sert tedbirler öneren İMF'nin uluslar arası fonlara standart koşullarla para satması ise ironik bir durum yaratıyor.

Türkçe deki "tüccarın malı iyi olsa yolda kendisi de yer" atasözü İMF için mi söylenmiş acaba?

USİAD Bildiren Dergisi 20. Sayı Kapağından (Eylül 2004)

Danışmanımız ve Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gülten KAZGAN:

“IMF ile Kredi İlişkisini Kesmeliyiz”

Söyleşi: Oktan ERDİKMEN

IMF'nin Türkiye'ye yönelik uyguladığı politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bunu değerlendirirken, Türkiye gibi yükselen pazar ekonomilerinin küresel koşullarını göz önünde tutmak lazım. ABD 2001 krizi ardında dünyanın içine düşeceği sorunları atlatma politikası düzenledi. Federal Rezerv Başkanı ALLEN GREENSPAN kısa vadeli faiz haddini 2002 son çeyreğinde %1,5'e indirdi. Bu politika ABD'nin tüketim harcamalarını artırdı. Bunun üzerine Afganistan ve Irak savaşları ile işgallerinin getirdiği çok büyük maliyetli askeri harcamalar eklince cari işlemler dengesi bozuldu. Ekonomi sürekli büyüyen açıklar vermeye başladı. Dolar emisyonunun artırılmasıyla ortaya çıkan büyük fonlar dünyaya açıldı. Bu fonların tutarları öylesine yüksek düzeylere ulaştı ki, gelişmiş ekonomilerden sonra yükselen pazarlara da kaydılar. Yükselen pazarlar Türkiye'nin de içine düştüğü 2001'deki büyük ekonomik krizi bu fonlar sayesinde 1,5 – 2 yıl içerisinde atlattılar. Dolayısıyla ortaya çıkan sonuç Türkiye'ye özgü değildir. 2001 krizinin izleri kısa süre içerisinde sildi ve 2003 itibari ile yükselen pazarların tamamı büyümeye geçti. 2002 Kasımında iktidara gelen AKP hükümeti böylelikle ekonomide büyük ikramiyeyi tutturmuş oldu. Eğer ki Türkiye 2001 krizinin etkilerini 3 – 4 yıl yaşamış olsaydı elde ne sanayi tesisi ne de banka kalırdı. Üstelik yükselen pazar ülkelerinin çoğunluğu dış fazla veririrken biz giderek artan dış açıklarla yaşadık.

Sürecin olumsuz yönleri neler?

Bu sürecin çok fazla olumsuz noktası var. Sigorta şirketlerinin %70'i yabancı sermayenin eline geçti. Bankalarımız, üretim tesislerimiz hep yabancılarda. Fonların etkisi ile bollaşan Amerikan doları Türk lirası önünde ciddi değer kaybetti. Kriz zamanında 1,7 lira 1 dolara te kabül ederken bugün 1,2 lira ile 1 dolar alınabilmektedir. Dövizdeki bu düşüş çok önemli sonuçları da beraberinde getirdi. Faiz hadleri reel anlamda düştü; giren fonların tutarı büyüdükçe faiz oranları tabii düşüş gösterdi. Bunların neticesinde, Çin mallarına dayalı düşük fiyatlı tüketim sıçraması yaşandı ve tasarruf oranı düştü. Tüketime rahatlaması fiyatları görel olarak düşük düzeyde tuttu. Bunun nedeni, dışarıdan gelen malların maliyetlerinin düşük olması yanında tüketici kredileri, kredi kartları sayesinde alt gelir gruplarının yaşadığı harcamalarda rahatlama oldu. Ama bir yerde de ödenemeyen kredi birikimi oldu. İthal mallar genel fiyat seviyesi üzerinde bir baskı unsuru oluşturdu, bu da fiyat artışlarını düşürdü. IMF'nin sıkı para ve sıkı maliye politikası yoluyla faiz dışı bütçe fazlasını GSYİH'nin %6.5'a yükseltme politikası fiyat artış hızını düşürmede başlıca etken oldu.

Sanayide ithal kaynaklı hammadde kullanımı yükseldi. İhracat mallarının yarattığı katma değer de düştü. Bu yandan ithalata bağımlı bir ihracat yapısı oluşturdu, ama aşırı değerli YTL, düşük kura rağmen rekabet gücünü artırdı. Ama KOBİ'ler bu nedenle Pazar

Prof. KAZGAN

“IMF ile bu kadar uzun zamanlı iş yapan iki ülke var: Türkiye ve Arjantin.

Arjantin ekonomisi çöktüğü için IMF programı ile ona olan borcunu ödedi, ilişkiyi kesti; geriye tek biz kalıyoruz. Son kredi dilimlerini ödeyip IMF ile olan kredi ilişkimizi bu yıl kesmeliyiz” şeklinde konuştu.

kaybetti, kimi de çöktü. Özetle, Türkiye ekonomisi dünyanın büyüme eğiliminde olduğu bir süreç geçirdi. Fonların bollaşması iş kesimi açısından bir büyüme dürtüsü yarattı. Reel faizlerin düşmesi bütçedeki faiz giderleri kalemini %50'lerden %28'lere kadar düşürdü. IMF'nin bütçe kısıtlamaları ve faiz dışı fazla hedefleri (her yıl tutturulmasa da) bir rahatlama yarattı ve bu rahatlama fiyatları düşürdü. Tüketimci, yatırımcı ve Kamu kesimi açısından bir rahatlama ortaya çıktı. Ancak, bu süreç sanal dayanaklar üzerinde durmaktadır. Ekonomideki rahatlama yabancı fonlara ve aşırı değerli YTL'ye endekslenmiştir. Dolayısıyla sağlıklı değildir.

AKP Kemal Derviş'in ekonomi politikasını mı devam ettiriyor?

Hayır. AKP'nin bir ekonomi politikası yoktur. Ancak, Kemal Derviş'in ekonomi politikası ile. Kriz sonrası uygulanan ekonomi politikalarının tamamı IMF ve Dünya Bankası politikalarıdır. Kemal Derviş Türkiye'ye 15 kanun tasarısı ile beraber geldi. Bu tasarıların tümü TBMM tarafından kabul edildi. Kemal Derviş ile birlikte sabit kur politikasından dalgalı kur politikasına geçildi. Bu değişiklik o güne kadar Arjantin başta olmak üzere başvuran ülkelere sabit kur politikası uygulayan IMF'nin taktik değiştirmesidir. Bu, IMF'nin kurumsal kararıdır. Ama, Türkiye'nin krizi IMF'yi dalgalı kur politikasına Derviş'in etkisiyle götürmüş olabilir.

Bugün ekonominin başında hala Kemal Derviş olsaydı özelleştirmeler sürer miydi?

Büyük ihtimalle sürerdi. Çünkü çok ciddi boyutlarda cari işlemler açığı var. Macaristan ile beraber en yüksek cari açık oranına sahip ülkeyiz. Cari açığın GSMH'ye oranı %8'i buluyor. Böyle bir olay cumhuriyet tarihinde görülmemiştir. Benim yapmış olduğum bir araştırmaya göre geçmiş dönemlerde cari açık %4,5 oranına çıktığı zaman ekonomide kriz meydana gelirdi. Eskiden bu durumda krediler yenilenmiyor borsadan kaçış ortaya çıkıyordu.

Peki, geçen bu zaman Türkiye ekonomisinde ne gibi bir değişim gerçekleştirdi?

Bu dönemde dünyada görülen fon

bolluğu fon kıtlığına dönüşmedi. IMF'nin gözlemci olarak bulunması ve sahip olduğu rezervlerin ve özelleştirmelerin olası çıkışları önemli ölçüde karşılayabilecek olması güven yarattı. Değişimlere gelince: genel fiyat seviyesi artış hızı %10 civarına düştü, cari işlem açığı GSYİH'nin %8'ne çıktı, 4,5 yıl krize düşmeden hızlı büyüme gerçekleşti. Buna karşılık dış borç ikiye katlandı, iç borç da öyle; ithalat bağımlılığı üretimde arttı, artan tüketim harcamalarının cazibesıyla alışveriş merkezleri, marketler yerli ve yabancı yatırımlar için başlıca ilgi alanı oldu; büyük çaplı KİT'ler özelleştirildiği gibi özel-kamusal varlıkların yabancılarla satışı dış açıkları kapamada borçlanmaya bir alternatif oluş-

turdu; tarımda ve sanayide üretim artışından çok inşaat ve hizmetlerin artışı ekonomide büyümeyi destekledi, GSYİH'de bunun oransal payı arttı. Ama en kötü sonuç borçların artışı ve dış açıkların büyümesi ile en gözde KİT'ler ve özel şirketlerin, bankaların yabancılarla gitmesi. Ekonominin kontrolü elimizden çıkıyor, bu gidişle.

AB müzakere sürecinde bulunmamız bu süreçte etkili oldu mu?

Bazı iktisatçılar AB müzakere sürecinin bu rahatlama sürecinde çok önemli bir yeri olduğunu ifade ediyorlar. Ancak, bu bilimsel olarak ispat edilmiş bir söylem değildir. Dolayısıyla, AB müzakere süreci ne ölçüde güven sağlıyor di-

ye bir araştırma yapılabilir. Örneğin bu-
raya gelen doğrudan yatırımcılara, fon
sahiplerine sorulabilir, varsayım yap-
mak yerine.

Türkiye'ye giren fonların kaynağı nedir?

11 Eylül 2001'de NewYork'taki ter-
rör olayı üzerine ABD'de doğan İslam
karşıtlığı Arap fonlarını Uzakdoğu ve
Ortadoğu'nun yanı sıra Türkiye'ye de
kaydırdı. Batıdaki Arap düşmanlığı-
nın neden olduğu bu fon kaymasının
diğer fonlara göre daha kalıcı olduğu-
nu düşünüyorum. Ayrıca petrol fiyatı
artışı Ortadoğu'da fonları trilyon do-
lara çıkardı. Komşu ülkelerden bazı
gerginlikler, o bölgedeki fonların da
bir kısmının bize kaymasına neden ol-
du. Bunların dışında da yüksek kar
arayan ABD kaynaklı fonlar ve AB
kaynaklı fonlar da Türkiye'ye gelir.
Yerli paralar da Türkiye'ye yabancı
fon adı altında sokuluyor. Bunun ne-
deni iktidarın kapütilyasyonları hatırla-
tan bir karar almasıdır, 2006'da. Ya-
bancı fonların faiz getirilerinden hiç
vergi alınmazken, yerli fonların faiz
getirilerinden %10 vergi alınmaktadır.
Bu durum, Türk fonlarının yabancı
şirketler üzerinden kendi pazarlarına
para transferlerini yapması sonucunu
doğuruyor. Dolayısıyla yerli-yabancı
fon hesabı karışıyor.

Bu süreçte ortaya çıkan kayıplar ve sıkıntılar nelerdir?

Bu fonların yüksek getirisini içeride-
ki yüksek reel faizlerden karşılıyor-
ruz. Bu akıl dışı bir uygulamadır. Dışarıdan
kredi alsak daha az faiz öderiz. Ödedi-
ğimiz reel faiz çok yüksek. Bu da ciddi
bir gelir kaybı yaratıyor.

Benzer bir olay hisse fiyatlarının
borsada yükselişinden kaynaklanıyor.
2001 krizinde IMKB100 endeksi 8000'e
inmişti; bu tarihten itibaren giren fonlar
borsanın bir ara 58000'e yükselişine ta-
nık oldular, bugün 53000 civarında oy-
nuyor. Bu yüksek faiz, yüksek kar geliri-
nin bir de düşük kurdan sağladığı ka-
zancı ekleyin, büyüklüğünü kazancın
hesaplayın. Bu kazanç bizim gelirden
ödeniyor.

IMF ile imzaladığımız anlaşma ne-
deniyle, Merkez Bankası iç varlıklara
dayalı para basamıyor. Kısa vadeli ka-
mu gereksinimleri için bile borçlanılı-

yor. Çünkü döviz rezervi artışı olmadan
emisyon yasak.

Döviz kuru düşüklüğü ile ortaya çı-
kan kayıp çok büyük. İhracatçı kaybedi-
yor. İhracat sanayisinde kullanılan ithal
malların oranı bazı sektörlerde %90'a
kadar çıkıyor. İthalata dayalı ihracat var.
İmalat sanayi düşük katma değerli bir
sektöre dönüştü. Bu durum çok dikkat
çekicidir. Çünkü benzer malları üreten
sanayilerin çökmesine neden oluyor.
İmalat sanayinde inanılmaz yapısal bo-
zukluklar var. İleride bunun çok büyük
sıkıntıları ortaya çıkacak. Buna değindi-
ğim faiz-kar kayıplarının büyüklüğü
eklenince işin ciddiyeti görülüyor. Tabii,
bu fonların beklentiler değişince çekil-
mesi durumunda patlayacak krizin şid-
detini varın siz düşünün, bir de bu risk
var önümüzde.

IMF ile devam edilmeli mi?

IMF ile bu kadar uzun zamanlı iş ya-
pan iki ülke var: Türkiye ve Arjantin.
Arjantin ekonomisi çöktüğü bunun
üzerine politikası değiştiği için geriye
tek biz kalıyoruz. Dünya ekonomi lite-
ratürüne Arjantin ile birlikte girmemiz
çok da hayırlı değil. Kredi dilimlerini
ödeyip IMF ile olan kredi ilişkimizi ta-
mamen kesmeliyiz. Yakın izleme bağı \
fiyat artışlarını denetlemek üzere bir
ilişki kalabilir. Ancak, yeni kredi almaya
yönelik bir ilişkiye kesinlikle girmeme-
liyiz. Zaman içerisinde faiz hadlerini in-
dirip döviz fiyatını gerçek değerine çı-
karmalıyız. Bir süre sonra, satılacak ma-
lımız kalmayacak. KİT'ler gitti. Özel
sektörün bir bölümü gitti. İktidar top-
rakları zaten karşılıklı olması ilkesine
bakmadan satıyor; sıraya müzeleri alıp
müzeleri satmak konumuna düşebilir.
Bu kadar yabancı eline geçmiş bir ülke
elbette ki cari işlemlerde açık verir. Ya-
bancı şirketler Türkiye üzerinden kar
transferleri gerçekleştiriyorlar, artık net
kar transferi 1.5 milyar doları buldu cari
işlemler bilançosunda. Her şeyi sata-
rak bir ekonomi politikası \ strateji ku-
rulamaz. Bu sistemle bağımsız olamaz-
sınız, hele bu borçluluk düzeyinde. Os-
manlı'nun son yıllara döndük.

Sevr Antlaşması devlet bütçesinin
kontrol altına alınmasını ve harcamala-
rının denetlenmesi gibi hükümler içeri-
yordu. Bu gidişat bana "Sevr Antlaş-
ması"nu hatırlatıyor. Çünkü devlet büt-
çesi IMF'nin dolayısıyla yabancıların

kontrolü altındadır. Türkiye Cumhuri-
yeti Devleti nereye, ne kadar para har-
cayacağını kendisi karar veremez hala
gelmiştir. Bu son derece rahatsız edici
bir durumdur. Türkiye'nin devlet gele-
neğine yakışmayan bir konuma düşü-
rülmesi utanç ve endişe vericidir. Yaşa-
nan fon bolluğunda yükselen pazar ül-
kelerinin bir çoğu dış borçları azaltıp
rezerv biriktirirken, osmanlının son yıl-
larına döndük.

70 milyon nüfuslu Türkiye Cumhu- riyeti Devleti'nden Türk ekonomisini yönetecek bir kişi bulunamıyor mu?

Tabii birileri mutlaka var ama o kişi-
nin siyasete girip iktidara gelen bir siya-
sal partide yer alması ve bu konuma
oturması gerekir. Yoksa bulunması de-
ğil önemli olan. Olay şudur: IMF olma-
dan krize girdiğimizde dış kredi bulu-
namıyor. Bulunsa bile çok yüksek faizle
kredi bulunabiliyor. IMF'nin şartlı poli-
tikaları sürekli olarak kredi dilimleri ar-
tarken ağırlaşan ek şartlar doğuruyor.
Sonunda bıçak kemiğe dayanıyor ve
çok önemli sosyal, siyasal maliyetler or-
taya çıkıyor. Birileri koltuğunun altında
15 kanun tasarısı ile gelip bunları bir çırpıda
Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden
geçirebiliyorsa ben bu ülkenin bağım-
sızlığında şüphe ederim. Olan bu.

Ağırlaşan ek şartlar ekonomi kadar
siyasal, sosyal konuları da içeriyor. Yani
IMF kredilerinin çok yönlü ağır bir ma-
leyite var, sadece faizin maliyeti değil
söz konusu olan. Önemli olan ekonomi-
yi krize düşürecek konuma sokmamak-
tır. Bakın 2001 dünya krizinden Uzakdo-
ğu ülkeleri etkilenmediler, %10 oranda
büyümeyi sürdürdüler; oysa Türkiye,
Latin Amerika şiddetli bir kriz yaşadılar.
Uzakdoğu ülkeleri yaşadıkları Asya kri-
zinden ders aldılar, ekonomi politikala-
rını ona göre düzenlediler ve 2001 kirizi
yaşanırken dünyada hızlı büyüme-
yi sürdürdüler. Oysa Türkiye'de ne iş
kesimi ne politikacılar yaşanan olaylar-
dan ders çıkarmayı ve politikalarını bu-
na göre oluşturmayı bilmiyorlar. Bu ne-
denle de ikide bir aynı yanlışları yapıp,
bugünkü yanlışlar gibi, yine en ufak bir
olayda krize giriyoruz. Şaşmamak elde
değil. Öğrenme yeteneğimiz niçin bu
kadar düşük? Bakın, krizler diyarı Latin
Amerika ülkeleri bile 2001 krizini yaşa-
yıp öğrendi, biz hala öğrenemedik, aynı
yanlışları sürdürüyoruz.

Prof. Dr. KORKUT BORATAV:

Teslimiyet Doğal Karşılanıyor

Söyleşi: Oktay GÜNEY

Prof. Dr. Korkut Boratav ile Türkiye'nin 1998'de IMF ile başladığı yeni ilişkilerinin sonuçları hakkında konuştuk. IMF ile yeni ilişkileri kapsayan dokuz yılın ortalama büyüme hızı yüzde 3.2 iken bu durumun planlı, karma ekonomi dönemindeki yüzde 6.5'lik gelişme hızıyla karşılaştırılamayacağını vurgulayan Prof. Dr. Boratav, "2006'da cari fiyatlarla sabit sermaye birikim oranı hâlâ, yeni ilişkilerin başlangıç yılı olan, 1998'in altındadır" dedi. Prof. Dr. Boratav en hazin durumun ise Türkiye'nin geleceğini belirleme sorumluluğu uluslararası kurumlara devredilmişken, bu teslimiyetin "doğal" karşılanması, hatta buna aktif katkı yapılması, olduğunun altını çizdi.

Türkiye'nin bu yıl yeni bir stand-by anlaşması yapmasının sonuçları ne olur?

Yeni bir stand-by yapma olasılığı hemen hemen yoktur; zira, 2005'teki stand-by anlaşması IMF ana sözleşmesinin kuralları zorlanarak yapılmıştır. IMF uzmanlarının bu sözleşme öncesinde İcra Kurulu'na sundukları raporda

Türkiye'ye ayrıcalıklı işlem yapıldığı itiraf edilmekte ve 10 milyar dolarlık kredinin iktidar partisine "2007 seçimlerinde bir çıpa sağlamak" üzere verilmekte olduğu ifade edilmektedir.

Bu istisnai uygulamanın tekrarı gündemde değildir. Stand-by dışında bir ilişki biçimi söz konusu olacaktır.

Hükümetler kendi ekonomi politikalarını belirlemek ve uygulamak yerine neden IMF'nin öne sürdüğü reçeteleri uygulamayı seçiyorlar? Ekonomi bürokrasisi bu noktada ne yapıyor?

IMF ile gevşek olmayan bir bağlantı biçiminin sürdürülme talebi, hükümete değil, büyük ölçüde belli iş çevrelerine aittir. Bu çevreler demokratik bir sürecin ekonomik ve sosyal konularda siyasi iktidarları etkilemesini (kısaca "popülizm" diye adlandırılan mekanizmaların geri gelmesini) istemiyorlar.

Bugün IMF'nin dünyadaki rolü nedir? "IMF dünya çapında kaybettiği prestijini yeniden sağlamak için Türkiye'de ekonomik programın olumlu sonuçlanmasına çalışıyor" görüşü için ne düşünüyorsunuz?

IMF'nin "yükselen piyasa ekonomileri" diye adlandırılan grup içindeki prestiji çok düşmüştür. Türkiye bu grup içinde IMF'nin "son büyük müşterisi" konumundadır. Bugünlerde IMF'nin cari giderlerinin, örneğin personel maaşlarının karşılanmasına en çok katkı yapan gelir ögesi Türkiye'den topladığı faiz ve komisyonlardır. Bu nedenle Türkiye ile ilişkilerini iyi sürdürmek zorundadır.

IMF programlarının Türkiye ekonomisine istikrar getirdiği, ekonomiyi güçlendirdiği görüşlerine katılır mısınız? IMF ile gelen son noktada ekonomi daha sağlam mıdır, daha kırılgan mı? Türkiye, cumhuriyet tarihinin en büyük cari açıklarını son yıllarda veriyor. Özellikle son hükümetlerin IMF programlarına sıkı sıkıya bağlı olduğunu da düşünürsek IMF'nin Türkiye ekonomisini yeni kriz riskiyle karşı karşıya bıraktığını söyleyebilir miyiz?

2000 Kasım-2001 Şubat krizlerinin 1999'da IMF ile imzalanan ve kriz patlak verinceye kadar aşağı yukarı harfiyen uygulanan programın eseri olduğu unutulmamalı. IMF "kur çıpası"na dayalı bir anti-enflasyon programını

Türkiye'yi adeta bir laboratuvar gibi kullanarak uygulamış ve Cumhuriyet tarihinin en derin krizine katkı yaptıktan sonra bu tür programların "yanlış bir modele dayandığı" sonucuna ulaşmıştır. Dünya ekonomilerinde patlak verebilecek çalkantı koşullarında en kırılgan ekonomiler listesinin başında Türkiye gelmektedir. Kriz sonrasında IMF ile yollarını ayıran Arjantin ile Türkiye karşılaştırıldığında, hem büyüme hızı, hem de bugünkü kırılganlık göstergeleri bakımından ülkemizin handikaplı durumu ortaya çıkmaktadır. IMF ile yeni ilişkilerin başlangıç yılını 1998 tarihli "yakın izleme anlaşması" olarak alırsak, 1998-2006 döneminin tümünü kapsayan dokuz yılın ortalama büyüme hızı, yüzde 3.2'dir. Bu durumu yüzde 6.5'lik bir gelişme hızını sağlayan planlı, karma ekonomi dönemiyle karşılaştırmayalım. Neoliberalizme geçişi izleyen alt-dönemler içinde dahi Türkiye ekonomisinin gerçekleştirdiği en düşük büyüme hızı bu son dokuz yıla aittir. 2006'da cari fiyatlarla sabit sermaye birikim oranı hâlâ 1998'in altındadır. İşte IMF'nin Türkiye ekonomisine katkısı...

IMF politikalarının gelir dağılımı ve sosyal politikalar üzerindeki etkileri ve sonuçları nedir?

Her kriz gelir dağılımını emekçi sınıf ve katmanlar aleyhine bozar; ancak, kriz sonrasında bozulan ilişkiler "düzelmeye" doğrultusunda seyreder; bazen önceki duruma dönülebilir. IMF'nin "eseri" olan 2001 krizini izleyen ve ekonominin yine IMF gözetimi altında yönetildiği 2002-2006 yıllarında sözü geçen "düzelmeye" sürecinin gerçekleşmediğini; bazı bölüşüm göstergeleri bakımından krizle başlayan bozulmanın süregeldiğini, kısmen derinleştiğini gözlüyoruz. Reel ücretler, tarım / sanayi fiyat makasları, dar ve geniş anlamda işsizlik, tarımsal istihdam bakımından durum böyledir. İstihdam, faal nüfus artışının gerisinde seyretmekte; işgücüne katılım oranı kesintisiz geri-

lemektedir. Cumhuriyetin birikimi olan sosyal devlet kurumları adım adım tarihe karışmaktadır. Bu dönüşümlere IMF'nin katkısı açıktır.

Batı emperyalizmine karşı bağımsızlık mücadelesi verilerek kurulan bir ülkenin bugün çareyi Batı sermayesinin çıkarlarıyla bütünleşmiş IMF ve benzeri kurumlarda arıyor olması hakkında görüşleriniz nedir?

Bana göre en hazin durum, çok sayıda uzman, bilim insanı ve aydın kişinin bir yandan ekonomik ve sosyal konularda; bir yandan da siyaset ve hukuk düzlemlerde Türkiye'nin geleceğini belirleme sorumluluğunun uluslararası kurumlara (IMF, Dünya Bankası ve AB'ye) devredilmiş olmasından rahatsız olmamaları, bu teslimiyeti "doğal" karşılamaları, hatta buna aktif katkı yapmalarınıdır.

Enflasyonu azaltmak için IMF'nin Türkiye'ye uyguladığı aşırı değerlenmiş döviz kuru politikaları çalışan ve üretici kesimler açısından nasıl sonuçlar doğurdu? Kime yarar sağladı?

Türk lirasının yapay ve aşırı değerlenmesi, ithalata rakip olan sanayiye sarsmakta; istihdamı aşağı çekmekte; ihracatçılara işgücü maliyetlerini baskı altında tutmak dışında rekabet seçeneği bırakmamakta; kayıt-dışılığı teşvik etmekte; sanayinin dış bağımlılığını hızla artırmaktadır.

IMF programına alternatif bir ekonomik kalkınma programı nasıl olmalıdır?

Birinci koşul, iktisat tartışmalarında "kendi kafasıyla düşünme" yeteneğini yeniden kazanmak ve bazı seçenek ve önerileri "tabu" olarak gören fikri sansüre son vermektir. "Küreselleşme fetişi"ni sorgulamak ve ekonominin gelişme patikasını yeni baştan, belli ölçülerde iç piyasaya odaklandırmak; devleti, yeni baştan planlayan, üreten, denetleyen, doğrudan vergileyen bir aygıt olarak düşünmeye başlamak gerekiyor.

“IMF Neden Başarılı Olamıyor?”

Yrd. Doç. Dr. Nuran Çakır YILDIZ
İ.Ü. Sosyal Bilimler MYO

Bugünkü uluslararası parasal ve mali koşullar, IMF'nin kurulduğu yıllardaki koşullardan çok farklıdır. 1980'li dönemde tüm dünyayı etkisi altına alan küreselleşme süreci mali piyasaların serbestleştirilmesini de beraberinde getirmiştir. Sermaye giriş ve çıkışlarının ve döviz kurlarının değişken ve öngörülemez nitelikte olduğu günümüz dünyasında IMF'nin görev, faaliyet ve sorumlulukları farklılaşmıştır. IMF'nin kuruluş amacı, dış ekonomik parasal ilişkilerde geçici sıkıntı içinde olan ülkelere finansman sağlamak iken bugün sadece mali kaynak sağlamanın yanında ülkelere danışmanlık yapmak, ülkelerin finansal ve yapısal sorunlarına çözümler aramak gibi işlevler üstlenmiştir.

IMF'nin klasik işlevleri üye ülkelerin dış ödemelerde karşılaştıkları sorunlarda kaynak desteği sağlamak, rekabetçi devalüasyonları ön-

leyerek döviz kurlarına istikrar kazandırmak ve uluslararası para sisteminin istikrarını sağlamak olarak sıralanabilmektedir. Ödemeler dengesi krizine giren ülkeler IMF'den kredi sağlayabilmek amacıyla IMF ile anlaşma yapmak zorundadır. Bu anlaşma sonunda para, maliye ve kur politikaları yoluyla kamu açıklarının büyük oranda azaltılması ve ödemeler bilançosunun iyileştirilmesi hedeflenir. IMF'nin geleneksel olarak önerdiği toplam talebi daraltmaya yönelik politikalar (kemer sıkma politikaları), Ortodoks yaklaşıma göre hazırlanmaktadır.

Ortodoks istikrar politikalarından beklenen amaçlar şu şekilde özetlenebilir.

Sıkı para politikası; toplam para arzının kontrol edilmesi, yüksek faiz politikası ile de tasarrufların artırılması, tüketimin kısılması ve sermaye kaçışının önlenmesi amaçlanır.

Sıkı maliye politikası; bütçe açığının kapatılması kamu harcamalarının kısılması ve vergilerin artırılmasını hedefler. Bunun yanında, kamusal sübvansiyonların kaldırılması ve kamu ürünlerinin fiyatlarının piyasa şartlarına göre belirlenmesi

böylece fiyat denetiminin kaldırılması da istenmektedir.

Döviz kuru politikası; genel olarak, devalüasyon yoluyla ihracatı arttırıp ödemeler bilançosunu düzeltmek amacını taşır. IMF'nin önerdiği politikaların başında devalüasyon gelmektedir. Devalüasyonun teorik olarak ihracatı arttıracağı varsayılmaktadır

IMF'ye yönelik eleştiriler

IMF'nin politika ve uygulamalarına yönelik tüm eleştirilerine rağmen kendi politikalarını gözden geçirme gereği duymamaktadır. Bunun en önemli sebebi IMF'nin konusu ile ilgilidir.

■ IMF, ülkelerin kalkınmasından sorumlu bir kuruluş değildir. Onun amacı ülkeye verdiği kredilerin ödenmelerini sağlamak ve garantörlük yaptığı uluslararası fonların geri dönüşlerinde problemlerle karşılaşılmasını önlemektir.

Bu da bir ülkenin büyümesi ile değil, küçülmesi ile gerçekleşmektedir. Yani büyüyen ekonomi kaynakları harcarken; küçülen ekonomi ise tasarruf yaparak borçlarını öder. Bu nedenle de IMF ülkelerin kemer sık-

masını, talebi bastırmasını, küçülmesini ister. Ancak bu geçici bir durumdur. Çünkü, üretimi artmayan, reel geliri yükselmeyen bir ekonominin uzun dönemde borçlarını da ödemesi mümkün değildir. Görüldüğü gibi ülkelerin kalkınma talebi ile IMF'nin borçların geriye dönüşünü sağlama düşüncesi birbiri ile örtüşmemektedir.

■ IMF'ye yönelik eleştiriler içinde yaygın kabul gören görüş IMF'nin yeni sanayileşmekte olan ülkelere önermiş olduğu politikalarıdır. IMF kredileri "sartlılık ilkesi" kapsamında toplam harcamaları daraltmaya, para arzını kısımaya, faiz oranlarını yükseltmeye ve vergileri arttırmaya yönelik politikalarıdır.

Bu politikaların uygulaması sonucunda ise ekonomide zaten var olan durgunluğu daha da artırarak

üretim ve satışların düşmesine, işsizliğe ve firmaların borçlarını ödeyememesi sonucu iflaslara neden olmaktadır. Dolayısıyla da kriz dönemlerindeki IMF politikaları ülkedeki krizi daha da derinleştirerek, yoksulluğun daha da artmasına neden olmuştur. IMF'nin yeni sanayileşmekte olan ülkelere önermiş olduğu sabit veya istikrarlı kur politikaları aslında mali krizleri daha da derinleştirmiştir.

■ 1980 sonrasında IMF'ye yönelik eleştirilerden biri de, IMF'nin ülkelerin ekonomik sorunlarını çözme görevi yerine, kendisinin ve uluslararası finans kuruluşlarının alacaklarının tahsilini güvence altına alan bir kurum haline gelmesi yönündedir.

IMF'nin "kurtarma paketleri"nden gerçek anlamda yararlan-

nanlar krize sürüklenen ülkedeki esnaf, sanayici, işçi, çiftçi gibi üretici sınıflar olmayıp, o ülkeye yatırım yapan yabancı sermaye sahipleridir. Bu krediler hazinenin borçları niteliğinde olup, daha sonra toplanan vergilerle geri ödeneceklerdir. Dolayısıyla IMF kredilerinin asıl yükünü taşıyan vergisini ödeyen ülke vatandaşları olmaktadır. Oysa gerçekte bu bu krediler kurtarma operasyonu kapsamında yurt dışındaki yatırımcıların alacaklarının ödenmesinde kullanılmaktadır. Aslında bugünkü sekliyle IMF'nin kurtarma operasyonları, birçok yönden yurt dışındaki yatırımcıları, bir kaygıya kapılmadan yatırım davranışlarında aşırı risk altına girmeye yöneltmektedir. Dış yatırımcılar hükümet garantileriyle veya IMF kurtarma faaliyetleriyle, bir

kriz durumunda yatırdıkları fonların geri ödeneceğinden emin bulunmaktadırlar. Diğer bir deyişle, IMF'nin yardım paketi ile "kurtarılacakları"nın farkında olan yabancı yatırımcılar, bu konuda gereken inceleme, araştırma ve özeni göstermeden kararlar almaktadırlar. Oysa dogal olarak, ister yerli, ister yabancı olsunlar tüm yatırımcılar verdikleri kararların risklerini de üstlenmelidirler.

Sonuç olarak IMF kriz durumundaki borçlu ülkelere krizin ağır faturasını ödeterek, borçlarını daha düzenli ödemelerine çalışılması amacını gütmektedir.

■ Türkiye örneğinde görüldüğü gibi, IMF kriz içindeki ülkelere klasik reçeteleri uygularken çelişkili politikalar da önermektedir.

Daha önce birçok gelişmekte olan ülke üzerinde denediği sabit kur politikalarını son olarak Türkiye'ye önermiştir. Bunun yol açtığı 2001 krizinden sonra ise sabit kura dayalı önlemler paketi uygulamalarından vazgeçilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Türkiye'deki 22 Kasım ve 21 Şubat krizi, bu krizler sonrasında uygulamaya sokulan ve önceki ile tamamen ters politikalar, yani sabit kurdan dalgalı kura geçiş, şu andaki kırılğan yapı, geçmişteki 17 stand-by düzenlemesi, IMF politikalarının ülkemizdeki başarısı konusunda da yeterli güveni vermemektedir.

■ Ülkelerin IMF'nin kredilerini diledikleri biçimde tasarruf etme hakları yoktur. IMF'den özel bir izin almadan IMF kredilerini reel sektöre kaynak olarak aktaramazlar.

IMF'nin verdiği bu krediler, ülkelerin döviz rezervlerinde gözüktüğü için bir vitrin göstergesinden başka bir şey değildir. Bu görüşün mantığı şudur: yabancı yatırımcılar, bu döviz artışını gördüklerinde, bahis konusu ülkeye daha kolay ve daha uygun şartlarla kredi sağlarlar. Böyle bir durum gerçekleştiğinde, krizi ülke, IMF "sayesinde" yabancı pazarlardan kredi elde edebilir, elde ettiği krediyi reel sektörde kullanabilecektir. Ancak böyle bir düzenleme uzunlu dönemli yatırımlar yerine sadece kısa vadeli sermayeyi

ülke içine hareketlendirmiştir. Oysa bugünkü mali küreselleşme döneminde sermaye akımlarının cari işlemlerle olan bağlantısı hemen hemen kaybolmuştur. Dünya ölçeğinde uluslararası karlılık ve risk faktörlerine bağlı olarak hareket eden sermaye, hacim olarak ticaret akımlarından çok daha büyüktür. Spekülasyonlar ekonomide verimliliğin gelişimini sağlamak için değildir. Spekülasyonlar, diğer finans piyasası katılımcılarının beklentileri üzerine oluşturulmakta ve bunlardan hesaplanan fırsatların ele geçirilmesi maksadını taşımaktadır. Finans piyasalarının globalleşmiş olması ve ülkelerarası ticari ilişkilerin yoğunluğu ölçüsünde krizin diğer ülkelere yayılmasında etkili olur. Örneğin Japonya'daki banka krizi Kore'deki Japon bankasını çökertecek oranda krizin ateşleyicisi olmuştur. Ticaretin değer olarak %72, miktar olarak %60 oranında düştüğü 1929 buhranından sonra, dünya birçok önemli kriz yaşamıştır. Özellikle son 10 yıllık süre (1990-2000) günümüz ekonomilerini yakından ilgilendiren önemli krizlere sahne olmuş bir dönemdir. 1992 Avrupa krizi, Meksika krizi, Asya krizi ve Rusya, Brezilya krizleri... Son yaşanan iki önemli ekonomik kriz ve etkileri geçtiğimiz yüzyılın son senelerinde 2 büyük ekonomik kriz yaşanmıştır. Bunlardan birincisi, 1994-95 yıllarında Meksika'da gerçekleşen ve birinci dereceden Latin Amerika'yı etkileyen Meksika krizidir. İkincisi ise, 1997'de Tayland'da başlayıp, öncelikle Asya'yı etkileyen Asya krizidir. Meksika krizi ve Latin Amerika etkileri Meksika'ya 1989-1994 yıllarında 100 milyar dolara yakın yabancı sermaye akmış, bunun ağırlıklı bölümünü uzun vadeli direkt yatırımlar değil, kısa vadeli sermaye oluşturmuştur. Meksika'daki politik istikrarsızlıklar ve ABD'de yurt içi fazizlerdeki yükselişin yatırımları göreceli olarak cazip hale getirmesiyle Meksika iki ay içinde (Aralık 94-Ocak 95) döviz rezervlerinin %77'sini kaybetmiştir. Peso sadece 10 günde değerinin üçte birini, 1995 sonuna kadar krizden önceki değerinin yaklaşık yarısını kaybetmiştir. Mek-

sika ekonomisinin büyük ölçüde itihalela bağlı oluşu nedeni ile üretim çökmüş ve işsizlik çok büyük ölçüde artmıştır.

Asya krizi ve etkileri

1997 yılında Doğu ve Güneydoğu Asya'nın başarılı ülkeleri oldukça ağır bir krize girdiler. Tayland, Filipinler, Endonezya, Güney Kore ve Malezya'nın başını çektiği bu ülkeler; 70'li yılların ortalarından itibaren dünya ekonomisinde büyüme hızlarının düştüğü bir dönemde hızla büyümüşlerdi. Bu ülkelerin ekonomik başarıları diğer gelişmiş ülkelere, hatta durgunluk içindeki gelişmiş ülkelere örnek olarak gösteriliyordu. Tayland'ın para birimi Baht'a yönelik bir spekülasyon dalgasıyla patlak veren kriz, süratle bölgenin diğer ülkelerine yayıldı. Ülke paraları birkaç ay içinde önemli ölçüde değer kaybetti (Endonezya Rupisi %80, Tayland Bahtı %42, Malezya Riggiti %38, Filipinler Pesosu %30 oranında değer kaybetti), borsaları çöktü (Güney Kore'de borsa endeksi %62, Endonezya'da %43, Malezya'da %53, Tayland'da %51, Filipinler'de %30). Bunun altından kalkamayan söz konusu ülkeler IMF'den yardım istediler. IMF krizin aşılması için tarihinin en büyük yardım paketini açtı. Ancak yüksek faiz, kamu harcamalarının kısılması, işgücü piyasalarına esneklik getirilmesi gibi politikaların da uygulanmaya çalışılmasıyla, kriz içindeki ülkeler büyük bir durgunluğa düştüler; işsizlik hızla arttı; enflasyon tırmandı. Bölgede 5 milyon insan işini kaybetti. Endonezya'da temel gıda maddeleri fiyatları olağanüstü yükseldi, sosyal patlamalar yaşandı.

Ekonomik kriz sadece ülke ekonomilerini çökertmekle kalmadı, politik istikrarsızlıkları da beraberinde getirdi. Krizlerin ortak bir sonucu: acil kredi Genelde krize uğrayan ülkeler, ardından soluklarını IMF'nin kapısında bulurlar. Ne yazık ki çözüm için sadece IMF'den gelecek yardımlara bel bağlayan ekonomilerin henüz tarihte tam anlamıyla düzlüğe çıktıklarına dair herhangi bir örnek yaşanmamıştır.

“Düşük Kur Yüksek Faiz, Tam Anlamıyla Bir Tuzaktır”

Ülkemizin IMF ile stand-by düzenlemesi çerçevesinde ilişkilerini sürdürmesi, bir ekonomik ‘çapa’ işlevi görmektedir. Yabancı yatırımcılar ve kreditorlerin gözünde Türkiye, mali disiplini sağlama konusunda uluslararası kabul görmüş IMF gibi bir kurumun yakın gözetimi ve denetimi altında olan bir ülke konumundadır. Ne yazık ki Türkiye’de finans piyasalarını dengeli görünümü ve dolayısıyla ekonomik istikrar, doğrudan bu global fon akımlarını kontrol edenlerin iki dudakları arasından çıkacaklara bağlıdır. Ve elbette gönül ister ki, kendi ekonomik programımızı kendimiz yapalım. Bizim imzamız taşıyacak böyle bir programda, alacaklılarımız yerine ülkemiz insanının ihtiyaç, beklenti ve çıkarları doğrultusunda hareket edelim. Ancak içinde bulunduğumuz konjonktür ve yüksek borçlu olmamız, buna imkan tanımamaktadır. Global finans piyasalarında çalkantının devam ettiği bu dönemde yapılması gereken, bir süre daha bu çapaya bağlı kalarak, IMF’ye ihtiyaç duyamayacağımız şekilde ekonomimizi düze çıkarmaktır...

Düşük kur – yüksek faiz, tam anlamıyla bir tuzaktır. Ne kurumuz doğrudur, ne de faizimiz. Uygulanan para politikası üretimi, ihracatı cezalandırmaktan, ithalata özendirmekten başka bir işe yaramamaktadır. Ülkemiz adeta, kalitesiz malların boca edildiği bir ithal cennetine dönmüştür. Üretmek, istihdam sağlamak ve ihracat yapmak her geçen gün daha da zorlaşmakta, cumhuriyetimizin birikimi olan sanayimiz bir hayatta kalma sorunu ile karşı karşıyadır. Şimdilik bu oyun, sıra dışı büyüklükteki global fon akımlarının benzersiz iştahları sayesinde sürdürülmektedir. Ne var ki kur ve de faiz er geç kendini düzelterek, olan gene bizlere olacaktır...

Müjdat
KEÇECİ
Denizli
Sanayii
Odası
Başkanı

"En Çok KOBİ'ler Zarar Görüyor"

Ülkemizde YTL’nin her geçen gün giderek daha da değerlenmesi, doların hızla değer kaybetmesi sadece iç dinamiklerle değil, yurt dışı piyasalardaki euro dolar paritesindeki gelişmelere paralel gerçekleşmektedir. Bugün ihracatımız hızla artmaktadır ancak, ihracata konu ürünlerin büyük bölümü ithal ara mallar ve ithal ham maddeler kullanılarak üretilmekte ve yurtdışına satılmaktadır. İhracatçı bir çok kuruluş önceki yıllarda iç pazardan temin ettiği bir çok ürünü artık düşük kurunda etkisiyle ve uygun finansman imkanları sağlanması nedeniyle yurtdışından temin etmeye başlamıştır. Bu durumdan en zararlı çıkan ise ülkemizdeki ara malı üreticisi KOBİ’lerimiz olmuştur. Son yıllarda kura bağlı olarak iç pazara ürün sağlayan bir çok KOBİ artan maliyetler, sürekli düşen kurun etkisiyle ve pazarlara hakim olan ithal ürünler nedeniyle üretimi bırakmak zorunda kalmaktadırlar.

Bir taraftan yeni KOBİ’lerin kurulmasını ve işsizliğin önlenmesi sağlamak için tedbirler almaya çalışırken, düşük kur ve buna bağlı olarak hızla artan ithalat nedeniyle de ardi ardına üretimi bırakan mevcut KOBİ’leri de birer birer kaybetmekteyiz. Kur baskısına dayanmaya çalışan bir çok firmamız kendi karlarından feragat ederek, neredeyse sıfır karla üretim yapmaya devam etmektedir. İthalattaki bu artışın devam etmesi ve üretim maliyetlerinin düşürülmemesi durumunda, bugün kar elde etmeden yada çok düşük karlarla üretim yapan bir çok köklü sanayi kuruluşunun ilerleyen aylarda kapanma noktasına geleceği açıktır. Son yıllarda hem firma bazında hem de sektörel bazda karlılık oranları ciddi bir düşüş içindedir. Karlılıktaki bu gerileme sanayiimiz ve ekonomimiz adına çok ciddi bir tehdittir.

Karlılık sadece işletmeleri ilgilendiren mikro bir mesele değil, tüm ekonomiyi ilgilendiren makro bir sorundur. Bu nedenle sadece düşük kur sorunu dışında, tasarruf yapabilen, karlılık yaratan, istihdama katkı sağlayan, rekabet koşullarının adil bir şekilde oluşturulduğu ve yeni yatırımlara ortam hazırlayan ve teşvik eden bir ekonomik modele ağırlık vermemiz gerektiği açıktır. Hükümetimizin 2008 yılıyla birlikte reel sektörün sorunlarına kalıcı çareler üretecek, somut tedbirler almasını beklemekteyiz.

Savaş M.
ÖZAYDEMİR
Eskişehir
Sanayi
Odası
Yönetim
Kurululu
Başkanı

IMF'nin Başarılı Olduğu Ülke Yok

IMF'nin dayattığı politikalar yüzünden ülkemizde işsiz kalanlara her geçen gün yenileri eklenirken, sıcak paraya ve ithalata dayalı büyüme modeli yüzünden ne yazık ki istihdam yaratılamaz oldu. Son dönemde uygulanan IMF programlarının ağır faturasını tüm sektörler ödedi ve ödemeye de devam ediyor. Uzmanlara göre, Türkiye'nin sadece bankacılık sektöründe ödediği fatura bile, orta büyüklükteki bir ülkenin milli gelirine eşit bir büyüklük oluşturdu. Ülkemizde Bankacılık sektöründe yabancıların yüzde 5 olan payı son dönemde gerçekleştirilen satışlarla birlikte yüzde 24'e, borsada sahip oldukları paylarla birlikte yüzde 40,5'e ulaştı. IMF, kuruluşundan bu yana geçen 61 yılda program uyguladığı ülkelerin büyük bölümünü borç tuzağına sürüklerken, milyonlarca insanın aç kalmasına, kanlı sokak ayaklanmalarına ve darbelere neden olmuştur. IMF bu güne kadar "Arjantin, Arnavutluk, Azerbaycan, Bangladeş, Benin, Bolivya, Bosna Hersek, Brezilya, Bulgaristan ve daha birçok ülkede ekonomik program uygulamış ve gittiği tüm ülkelere, farklı özelliklerini dikkate almadan hep aynı programları uygulatmıştır. Çok küçük bir-iki ülke hariç hiç birinde de başarılı olamadığı görülmüştür. Türkiye IMF programından farklı bir ekonomik program uygulayamaz mı? IMF'nin Türk halkına verdiği bunca zarara rağmen, siyasi partilerimizin bu konuda yeterince kafa yormamaları hem düşündürücü hem de çok üzüntü verici. Ekonomik programların temel amacı, ülke ekonomisi ve özellikle de istihdamın istikrarlı bir şekilde geliştirilmesi olmalıdır. Oysa son yıllarda IMF tarafından belirlenen ekonomik programlar uygulayarak geçiren ülkemizde, bunun tam tersi bir tablo oluştu. Türkiye ekonomisi spekülasyon sermayenin hızlı hareketlerine eskisine göre çok daha açık ve bu sermayenin en küçük bir olayda hızla ülkeyi terk etme olasılığı yüzünden eskisinden de daha istikrarsız ve kırılgan bir hale geldi. Türkiye gibi ülkelerde ekonomi politikalarının başarısını, yalnızca milli gelirdeki (GSMH) büyümeye bakarak değerlendirmek yanlış olur. Ekonomi politikalarının başarısını, ülkede yaşayanların yaşam standardını ne ölçüde artırdığına, sürdürülebilir, dengeli ve demokratik bir kalkınmaya ne ölçüde yol açtığına bakarak değerlendirmek daha doğru olacaktır. Ülkemizde, ekonomide uygulanan düşük kur, yüksek faiz modeli sonucu piyasalarda adeta yaprak kılmadama oldu. Özellikle ihracatçı firmalarımız uygulanan bu ekonomi modeli ile zor günler geçirmekte. Döviz kuruındaki gerileme zaten zor şartlar altında üretim yapan üreticilerimizin ürettikleri ürünlerini ihraç etmelerini de güçleştirmekte. İhracatçılarımızla birlikte daha birçok sektör düşük kurun zararını görmekteler. Birçoğu 'Düzelir' umuduyla direniyor. Birçok sektörde, işletmeler düşük kar veya karsız çalışıyor ve maliyetleri düşürmek için işçi çıkartmak zorunda kalıyor. Düşük kar payları nedeniyle firmalar, tesislerinde yenileme yapamıyor, yeni yatırımlara kaynak ayıramıyor. Planlanan sayısız yatırım askıya alınmış durumda. Yeni istihdam alanlarının yaratılamayışı beraberinde işsizliği ve yeni sosyal sorunları getiriyor. Döviz kurlarındaki kısır döngünün devam etmesi halinde ileriki yıllarda daha ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalacağımız gün gibi ortada.

Ayhan TIRYAKI
Gaziantep Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi
USİAD Gaziantep Temsilcisi

Sanayici Başka Ülkelerde İstihdam Yaratmak Zorunda Kalıyor

Türkiye kendi para politikasını oluşturmalı. Bunu da kendi ülkemizin gerçeklerine dayanarak yapmalıyız. IMF bu konuda bazen dayatmacı davranıyor. Ne zaman ki makul, sorunları çözebilecek ve uygulanabilir bir para politikası oluştururuz o zaman IMF ile ilişkilerin bitirilmesi gündeme gelebilir. Rekabet gücünü korumak peşinde olan sanayici, kurlardaki düşüklüğün dezavantajını avantaja çevirmek için yerli girdi yerine ithal girdiye yöneliyor, kur riski üstlenme pahasına dışarıdan uygun koşullarda kredi kullanıyor, verimlilik için istihdamı azaltıyor, dış pazarı korumak için kardan fedakârlık ediyor. Tabii ki rekabeti sürdürülebilmek için bütün bu yaptığı işlerde bazı ekonomik v sosyal maliyetleri de beraberinde getiriyor. Karlılık düşünce özkaynak temini zorlaşmakta ve borçlanma kaçınılmaz olmaktadır. Karın düşüklüğü de dışarıdan borçlanmayı cazip kılmaktadır. 2001 sonrası dönemde toplam dış borç stoğu %74,5 artmışken özel sektörün dış borç stoğu %165 artmıştır. 2006 yılı itibariyle değerlendirdiğimizde 137 milyar \$'lık ithalatın 98 milyar \$'ı yani %72'si ara malı ithalatıdır.(28 milyar \$'lık enerji ithalatını çıkarırsak) ağırlığı sanayi olan 70milyar \$'lık ithalat ortaya çıkarıyor.

5 yıl önceyle mukayese ettiğimizde ; İhracat %172 İthalat %231 Ara malı ithalatı %224 Dış ticaret açığı %415 artmıştır.İstihdam artışı ise sadece %5'tir. Yani bu da 137 milyar \$'lık ihracat , 52 milyar \$'lık dış ticaret açığı, 31 milyar \$'lık cari işlem açığı işlem açığı demektir. Türkiye çok ciddi bir işsizlik sorunu ile karşı karşıya iken ithalatın özendirilen politikalarla kaynaklarını başka ülkelere istihdam yaratmak yönünde kullanmaktadır.

Yılmaz KANBAK
Kocaeli Sanayii Odası Başkanı

Kanadalı Ekonomist Chossudovsky'den

“IMF ve Dünya Bankası'nın Ekonomik Soykırım Süreci”

Kanadalı ekonomist Prof. Chossudovsky 1997 yılında yayınladığı “Yoksulluğun Küreselleşmesi” adlı kitabında geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkelere IMF ve Dünya Bankası tarafından “Yapısal Uyum Programı” adı altında uygulanan ekonomik soykırımı analiz ediyor.

Ülkemizde de adım adım gerçekleştirilmiş olan programın aşamaları Prof. Chossudovsky tarafından şöyle sıralanıyor;

1) Birinci aşama, Ekonomik İstikrar sağlama evresidir;ekonomik zorlukları olan ülkeye dayatılan kredi anlaşmaları resmi ve ticari kredi kuruluşlarının çıkarları doğrultusunda, uygun bir şekilde belirlenir.

■ Finans mühendisliği ve geri borç ödeme takvimi öyle özenli bir şekilde kurgulanır ki, borçlu ülke, ancak faizlerini ödeyebilir, ana paranın ödenmesi ise sürekli ertelenir.

■ Borçlu ülke, ödeme zorluğu içinde girdikçe, eski borçlarının gecikmiş ödemelerini yapabilmesi için, yeni borçlar verilir. Düzen bu şekilde sürüp gider. Deli gömleği giydirilmiş borçlu ülkenin bağımsız bir ulusal ekonomik politika oluşturmaya imkanı tanınmaz.

■ Alınan borçların hiçbir kısmı yatırımlara yönlendirilemez. Uyum

kredileri, kaynakları ulusal ekonomiden uzaklaştırır, borçlu ülkeyi, zengin ülkelerden, (gıda maddeleri dahil) büyük miktarlarda tüketim malları ithal etmeye teşvik eder.

■ Göreve gelen her hükümet, IMF'ye 'ekonomik reformlara ciddi şekilde kendini adanmış' olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle, makro ekonomik politika ve borç yö-

netimi konusundaki temel yönelimlerini tanımlayan bir 'Niyet Mektubu' verir. Bu sayede IMF, hükümetlere, gölge programlarla rehberlik etmeye başlar.

■ Yeni kredilerin alınabilmesi için, bu gölge programlar çerçevesinde, yeterli performanslar sergilemek şarttır. IMF ve Dünya Bankası iki kardeş örgüt olarak görev bölümü

yapar. IMF, ekonomik performansı yıllık bazda izler.

■ Ulusal Paranın istikrarsızlaştırılması , IMF ve Dünya Bankası'nın gizli gündemlerinden biridir. Ani ve beklenmedik fiyat artışları ile sonuçlanan bir büyük devalüasyon hedeflenir. Devalüasyon, gerçek gelirlerde ciddi bir azalmaya ve paranın nominal değeri cinsinden emek maliyetlerinin değerinin düşmesine yol açar. Aynı zamanda devlet harcamalarını dolar cinsinden değerini de düşürür.

■ Devalüasyonun toplumsal etkisi yıkıcı olur. Hayati önem taşıyan her şeyin fiyatı yükselir. Bu da beraberinde enflasyonu ve yurt içi fiyatlarında dolarizasyonu tetikler. Yurt içi fiyatları, dünya piyasasında geçerli olan düzeye yeniden ayarlanır.

■ IMF bundan sonra, hükümetleri anti-enflasyonist program benimsemeye zorlar. Kamu çalışanlarının işten çıkartılması ve sosyal programlarda yapılan kesintiler bu programın temelini t Bu aşamadan sonra, Merkez Bankası, siyasal iktidardan bağımsız hale getirilir. Merkez Bankası'nın yeniden yapılandırılması çerçevesinde kaynak sağlanır. Bu durum pratikte para yaratımının hükümetten çok, IMF'nin kontrolüne girmesi anlamını taşır. Bir süre sonra, Merkez Bankası mec-

lise karşı da bağımsız olur.

■ Hükümet dışı etkin kurullar oluşturulur

■ Fiyat çarpıklıklarının giderilmesinin gerekli olduğu söylenir ve fiyat liberalizasyonu başlar. Tüm sübvansiyonlar ve fiyat kontrolleri yavaş yavaş kalkar. Temel tüketim maddelerinin ithalatı serbest bırakılır. Özellikle tahıl fiyatlarındaki kuralsızlaştırma programının temel unsurlarından biridir. Tarımsal maliyetlerde büyük artışlar olur.

■ Mal ithalatının serbestleştirilmesi ile eş zamanlı olarak, petrol ürünlerinin fiyatlarında periyodik artışlar dayatılır. Bu, nakliye ücretlerinin de artışı ile birlikte yurt içindeki tüm malların maliyetlerinde dramatik artışlara neden olur.

2) İkinci aşama "Yapısal Reformlar" evresidir; bu evrede, IMF ve Dünya bankası arasında görev bölümü vardır. Dünya Bankası, bu süreci yapısal uyum kredileri ve sektörel uyum kredileri ile destekler.

■ Ticaretin liberalizasyonu adı altında, İthalat kotaları kaldırılır ve tarifler indirilerek tekleştirilir. Kotaların kaldırılması ve koruyucu gümrük engellerinin azaltılması, yerli sanayinin rekabet gücünün artırılma-

sına yönelik olarak uygulanır ancak süreç yerli üretimin çöküşüne yol açar. İthal tüketim malları yerli üretimin yerine geçer, bu da dış borcun giderek kabarmasına yol açar.

■ Dış borç görüşmeleri, genellikle, devlet işletmelerinin özelleştirilmesi ile ilişkilendirilir. Uluslar arası sermaye, çok düşük bir masrafla, en karlı devlet işletmelerini kontrol etmeye ta da onlara sahip olmaya başlar. Bazı ülkelerde stratejik sektörlerin (Petrol, Doğalgaz, Telekomünikasyon) devlet mülkiyetinde olması anayasa gereğidir. Anayasa değişiklikleri gerektiği şekilde yapılır.

■ Satılan kamu arazilerinin gelirleri, ulusal hazine tarafından uluslar arası kredi kuruluşlarına yönlendirilecek devlet gelirleri yaratmak için kullanılır.

■ Merkez Bankası para politikası üzerindeki kontrolünü yitirir ve faiz oranları serbest piyasada ticari bankalar tarafından belirlenmeye başlar. Bu aşamada bankacılık sistemi kuralsızlaşmaya başlar. Yapay şekilde aşırı derecede yükseltile faiz oranları sıca para girişini temin eder. Ticari bankalar artık reel ekonomiye, mantıklı faiz oranları ile kredi sağlama konumunda değildiler. Tarım ve sa-

nayiye ayrıcalıklı kredi vermesi uygulaması aşama aşama sonlandırılır.

■ Özel yerli bankaların yerine, yavaş yavaş yabancı bankalar geçer. Yağma süreci başlamıştır. Sermaye hareketleri serbestleştirilir. Bu sayede elektronik transferler aracılığı ile, yabancı şirketlerin karları serbestçe yabancı paraya çevrilir

■ Vergiden kaçan kara para ve kriminal etkinliklerden ve/veya yasa dışı ticaretten elde edilen kirli para hareketleri serbestleştirilir. Kıyı bankası hesabındaki dövizler, soru sorulmadan bankalar arası piyasaya transfer edilir ve yerel para birimine çevrilir. Özelleştirme kapsamında devlet varlıklarını satın almak için kullanılır.

■ Devletin kamu maliyesi parçalanırken, yoksulluk yönetimi için acil sosyal yardım fonu devreye sokulur. Bu bir toplumsal mühendislik yaklaşımıdır. Toplumsal huzursuzluk, minimum maliyetle azaltılmaya çalışılır. Çeşitli Sivil Toplum Örgütleri devreye girer ve uluslar arası yardım programları tarafından finanse edilen projelerle, büyük bir toplumsal değişim riski bastırılır. Çöken sistemle birlikte, yerel toplulukların zorlukla da olsa hayatta kalması sağlanır.

Banco Del Sur'dan Türk Dünyası Bankası'na

Arslan BULUT
Gazeteci-yazar

Küresel sistem aslında çökmüştür, fakat petrol fiyatlarının yükselmesi ile ayakta durabilmektedir.

Türkiye'nin teslimiyetin içinden çıkması için ortada ciddi çaba sarf eden bir resmi kurum veya kuruluş yoktur. Dolayısıyla ancak küresel sistemin çökmesi halinde Türkiye için bir çıkış yolu bulunabilir.

2000 yılından itibaren, ABD egemenliğinin her an sona erebileceği görüşünü savunuyoruz. Bunu da doların egemenliğinin sona ermesine bağlıyoruz.

Şimdi 3 Mayıs 2000 günü, bir konferansta ortaya koyduğumuz tespitlere bakalım:

"Dünyada dolaşan ve küresel politikaların temel dayanağı olan Amerikan Doları'nın dörtte üçünün, yine SDR denilen ve IMF'ye üye ülkelerin kabul etmek zorunda olduğu sanal paranın hiçbir karşılığı olmadığını bütün insanlık bilmelidir. Çözüm, açıklık ve adalet ilkelerini esas alarak, küresel soygun sistemi konusunda uluslararası bir kamuoyu oluşturmak ve buna dayanarak, karşılığı olmayan para bi-

rimlerini reddetmek, her ülkenin kendi gerçek üretimleri kadar gelir sağlamanın şartlarını oluşturmakta aranmalıdır."

11 Aralık 2000 tarihli Kurultay'da çözümünü tekrarladık:

"Birkaç güçlü ülke bir araya gelse ve karşılıkları bulunmadığı için SDR ve Amerikan Doları'nı tanımadığını açıklasa, Amerika ve Avrupa ekonomileri bir dakika içinde çöker! Bütün mesele, teslimiyete direnecek bir kararlılığı ortaya koyacak siyasi iradeyi, önce Ankara'da, sonra bütün dünyada oluşturmaktır. ABD, bugün saldırgan bir politika sürdürüyorsa, ideolo-

jik sebeplerin ötesinde, ekonomik durgunluğa düştüğü içindir. Fakat bu savaşlar da ABD'yi kurtaramayacaktır. Çünkü dolardan kaçış, ABD'yi çökertecektir!"

2006 yılı Mart ayına geldiğimizde dolardan kaçış hızlandı. Biz de "Doları olanlar, dolara bağlananlar, 'kimse bizi uyarmadı' demesin!" diye uyarıda bulunduk.

"ABD'nin Afganistan ve Irak işgallerini cebinde veya hesabında dolar bulunduranlar, dolarla alışveriş yapanlar finanse ediyor, başkası değil! Özellikle, petrodolarlarını ABD'de bulunduran İslam ülkeleri ile Japonya ve

Soldan Sağa: Yeniçağ köşe yazarı İsrail Kumbasar, milletvekili Tenzile Rüstemhanlı ve eşi milletvekili Sabir Rüstemhanlı, Yeniçağ Köşe yazarı Arslan Bulut.

Çin!" görüşünü de ilave ettik. Bu tarihten sonra dolar bir ara yükselir gibi oldu ise de yeniden düşüşe geçti.

Bu arada, Ekonomiden Sorumlu Çin Başbakan Yardımcısı Li Yong, ABD Doları'nın yüzde 25 değer kaybedebileceğini, bunun sonucunun da şok edici olacağını söyledi.

Bu tahmin de kısmen gerçekleşti.

Görüşüne değer verdiğimiz uzmanlardan Yaman Törüner 26 Kasım 2007 tarihli yazısında "Dolar gücünü kaybediyor" diye yazdı:

"Amerikan Hazinesi dışarıya trilyonlarca dolar borçlu. ABD borçlarını azaltmak adına doların faizini ve değerini düşük tutmaya kalkınca, iki taraflı zarar edebileceklerini düşünen Çin ve Japonya gibi devletler, dolardan yavaş yavaş vazgeçip başka ülkelerde yatırım yapmaya veya en azından paralarını euroya çevirmeye başladılar. Bütün bunlara ek olarak, ABD ile olan ilişkileri bozulan ülkeler, rezervlerini dolar dışındaki paralarla veya altınla tutmaya başladılar. IMF ve Dünya Bankası'nın durumu ve bu kurumlardaki ABD'nin karşı konulamaz hâkimiyeti de sorgulanmaya başlandı. Müslüman ülkeler, Asya ülkeleri ve Güney Amerika ülkeleri kendi IMF benzeri yapılarını kurmak için çalışıyorlar. Birçok düşünür tarafından, küreselleşmenin milliyetçi devletleri yok edeceği savunulurken ve küreselleşme 'yeni sömürü düzeni' diye tanımlanırken, daha başlangıcında, küreselleşmenin, kendi çocuklarını yemeye başlama olasılığı ortaya çıkıyor."

Bütün insanlığa hayırlı uğurlu olsun.

Banco Del Sur'u duydunuz mu?

Yazı hayatına başladığımız ilk günlerde Türkiye'nin IMF ve Dünya Bankası politikalarından kurtulması gerektiğini belirttiğimizde birileri dudak bükmüştü! Malezya, IMF'yi kovduğunda kimse umursamadı. Rusya, petrol fiyatlarının artışı ile zengin olup vadesi gelmemiş borçlarını da ödeyerek IMF'yi kovduğunda ise "Bizim petrolümüz yok ki" denildi. Şimdi Körfez ülkeleri ortak banka kurmak için çalışırken Güney Amerika ülkeleri de IMF'nin yerini alacak bir banka ile küresel emperyalizmin çökertilme-

sinde büyük bir adım attı.

Güney Amerika ülkeleri, Mercosur adı altında 1991 yılında ekonomik bir birlik kurmuştu. Brezilya, Arjantin, Paraguay ve Uruguay tarafından kurulan birliğe geçtiğimiz Temmuz ayında Venezuela da katıldı. Şili ve Bolivya da özel üye olarak birliğe daha önce katılmıştı. Venezuela Devlet Başkanı Hugo Chavez, birliğe katılırken düzenlenen törende "Bugün ABD'nin hegemonyasını kınıyoruz. Latin Amerika'nın özgürlüğü ve birliği yolunda önemli bir adım atıyoruz. Herhangi bir iktidar merkezine bağımlı olmaksızın, özgür olmaya karar verdik. Birlikte olduğumuz sürece özgür kalacağız" demişti.

Yaşadıkları ekonomik krizlerden IMF'yi sorumlu tutan yedi Güney Amerika ülkesi; Brezilya, Venezuela, Arjantin, Uruguay, Paraguay, Ekvador ve Bolivya liderleri, son olarak IMF'nin yerini alacak bir ortak banka kurdu.

"Banco Del Sur" yani "Güney Bankası" adı verilen banka ekonomik, sosyal ve bilimsel projelere destek olacak.

Bankanın kuruluş sermayesi 7 milyar dolar. İmza töreninde konuşan Brezilya Devlet Başkanı Lula, "Güney Amerika halklarının birleşme hayalini inşa etmek üzere kararlı bir adım atıyoruz" dedi.

Hugo Chavez ise IMF hakkında "Halklarımızın üzerine açıklık, sefalet, yoksulluk ve zorbalıktan başka bir şey getirmedi" dedi.

Chavez, ülkesinin zaman ayarını da Greenwich'e bağlı olmaktan çıkarıldı. Venezuela, yeni uygulamayla aynı saat dilimini paylaştığı ABD'nin New York ve Washington kentleriyle, saatlerini ayırmış oldu. Biz 5 Ocak 1993 tarihli Ortadoğu gazetesinde "Türk Birleşik Devletleri" başlığı altında şu öneride bulunmuştuk:

"Bir düşünelim! Türk ülkeleri arasında gümrükler kaldırılmış, ithalat ve ihracat serbest. Karayolu bağlantısı ve yolların güvenliği de sağlanmış, araçlar serbestçe girip çıkabiliyor. Bir ticari malın her türlü vergisi, satın alındığı ülkeye veriliyor. Türk Cumhuriyetleri arasında rahatlıkla para transferi yapılıyor. Zaten ortak para birimine geçilmiş. Sınırlarda kimlik

kontrolü bile olağanüstü durumlarda yapılıyor. Her Türk ülkesi bankası, diğer Türk ülkelerinde şube açabiliyor. Tüketici hakları, bütün Türk ülkelerinde aynı yasalarla korunuyor.

Türk ülkelerindeki bütün televizyon istasyonları, serbestçe bütün Türk dünyasına yayın yapabiliyor. Türk Birleşik Devletleri tek bir haberleşme sistemine bağlanıyor. Devlet ihalelerine bütün Türk devletleri firmaları serbestçe katılabiliyor. Havayolları şirketleri, aynı lisans ve güvenlik kurallarına bağlı oluyor. 'Türkopol' adlı ortak bir polis teşkilatı kuruluyor. Bir Türk ülkesinde satışı serbest olan ilaçlar, diğer Türk ülkelerinde satılabiliyor. Süper bir topluluk!

Türkiye'nin de Türk cumhuriyetlerinin de çıkış yolu, Türk Birleşik Devletleri'dir."

Türk kurultaylarında, önerilerimizi bildiri olarak sunduk.

Bu yönde bir siyasi irade maalesef oluşturulmadı. Bunun yerine, Süleyman Demirel'in Paris'te Chirac'a söylediği gibi; Batı'nın sadece viskisi değil, değerleri de Türkiye üzerinden Asya'ya pazarlandı!

Türk halkı, gidilen yolun vatanın kaybı ile sonuçlanacağını görmeli ve bütün siyasi partileri ve devlet kurumlarını bu bakış açısından değerlendirmelidir.

Türkiye'nin, komşuları ve Türk devletleri ile birlikte yeni bir ekonomik güç oluşturmaktan başka çaresi yoktur. Aksi halde küresel istilaya teslim olacaktır. İlk adım, neden bir Türk Dünyası Bankası kurmak olmasın!

MERCOSUR Nedir?

Mercosur 1991 yılında imzalanan ticaret antlaşmasıyla Brezilya, Arjantin, Uruguay ve Paraguay arasında kurulmuş olan Güney Amerika Ortak Pazarı'dır. 2006 yılında Venezüella'nın katılımıyla gücünü artıran ve Bolivya, Şili, Kolombiya, Ekvator ve Peru'nun bağlantılı ülke statüsünde olduğu Mercosur'un yüzölçümü 13,6 milyon kilometre kare, tahmini nüfusu 265 milyon, GSMH'sı ise 2.412 milyar dolar.

Kız Genç Odası

Erkek Genç Odası

Evde, ofiste, her yerde yanınızdayız...

Akça Ağaç Ofis

BÜRO DONANIMLARI SAN. VE TİC. A.Ş.

Asfaltboyu Mah. Fatih Sultan Cad. No. 4 Habibler-Eyüp-İST.
Tel: (0 212) 595 19 45 - Faks: (0 212) 595 21 37
E-Posta: bilgi@ecemmobilya.com

USİAD Ankara'dan Yerli Malı ve Tutum Haftası Etkinlikleri

Yerli Malı ve Tutum Haftası USİAD Ankara şubesi tarafından bir dizi etkinlikle kutlandı. Okullarda düzenlenen konferanslar ve katılan radyo ve televizyon programlarında ülkemizin kalkınması, insanlarımızın refah ve mutluluğu için yerli malı kullanmanın, yerli üretimin ve tasarruf bilincinin önemi vurgulandı.

Çeşitli konuşmacıların konuk olduğu etkinlikler aşağıdaki gibi gerçekleşti;

- 10 Aralık 2007, Anıttepe Lisesi, Prof. Dr. Gürhan Çağlayan (Hacettepe Üniversitesi)

- 11 Aralık 2007, Gazi Çiftliği Lisesi, Mustafa Bilge Işıktürk (USİAD Bilim Kurulu üyesi)

- 12 Aralık 2007, Dr. Rıdvan Ege Lisesi, Prof. Dr. Tahir Hatipoğlu (Gazi Üniversitesi)

- 12 Aralık 2007, Özgür Radyo, Kutluay Özer (USİAD Ankara Şube Sekreteri)

- 13 Aralık 2007, Ayrancı Lisesi, Turan Çakar (Tüketici Hakları Derneği Genel Başkanı)

- 13 Aralık 2007, ODTÜ Geliştirme Vakfı Lisesi, Nazmi Kal (USİAD Bilim Kurulu üyesi)

- 14 Aralık 2007, 50. Yıl Lisesi, Cemal

Çoban (USİAD Ankara Şube Başkanı)

- 14 Aralık 2007, TED Ankara Koleji, Prof. Dr. Sina Akşin (A.Ü. Siyasal Bilimler Fak.)

- 14 Aralık 2007, Başkent televizyonu, Cemal Çoban (USİAD Ankara Şube Başkanı)

- 17 Aralık 2007, Bodrum Radyo, Cemal Çoban (USİAD Ankara Şube Başkanı)

- 17 Aralık 2007, CHP Bodrum Kadın Kolları Yerli Malı ve Tutum Haftası etkinliği, Cemal Çoban (USİAD Ankara Şube Başkanı) ve Prof. Dr. Gürhan Çağlayan (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Sina Akşin TED Ankara Kolejinde konuşmasını yaparken

Denizli Şubemizde Yerli Malı ve Tutum Haftası

USiAD Denizli Şubemiz 7-14 Aralık tarihleri arasında Yerli Malı-Tutum ve Yatırım Haftası'nı bir dizi etkinlikle kutladı. Etkinlikler esnasında Denizli'nin muhtelif yerlerine yerli malı kullanmayı ve tutumluluğu özendiren pankartlar asıldı ve muhtelif ilköğretim okullarında konferanslar verildi. Ayrıca ilköğretim öğrencilerine yönelik olarak USİAD Denizli Şu-

besi tarafından düzenlenen ve USİAD Denizli Şubesi, Denizli Sanayi Odası, Denizli Ticaret Borsası ve Denizli Ticaret Odası tarafından ortak olarak finanse edilen bir Kompozisyon, Şiir ve Resim Yarışması düzenlendi.

Yarışmada derece alan öğrencilere Ticaret Odası salonunda düzenlenen törenle ödül olarak altın ve kitap hediye edildi. Yarışmada şi-

ir dalında 31 adet şiir arasından Cumhuriyet İlköğretim Okulu öğrencisi Taner Tatar'ın "Yerli Malı" adlı şiiri, kompozisyon dalında 14 kompozisyon arasından Servergazi İlköğretim Okulu'ndan Fatma Arslan'ın "Yerli Malı" başlıklı kompozisyonu, resim dalında ise 97 adet resim arasından Denizli İlköğretim Okulu'ndan Hakan Can Koca'nın resmi birinciliği aldı.

USİAD Yerli Malı ve Tutum Şiir Yarışmasında 1. Olan Şiir

YERLİ MALI KULLANALIM

Çocuklar size çağrım var
Yerli Malı kullanalım
Kullanalım, edelim kar
Yerli Malı kullanalım

Daha güçlü olmak için
Daha özgür olmak için
Mutluluğu bulmak için
Yerli malı kullanalım

Her ürün bizim olmalı
Arayıp onu bulmalı
Paramız yurttta kalmalı
Yerli Malı kullanalım

O okuldur, evimizdir
O bizim dersimizdir
İnsanlık görevimizdir
Yerli Malı kullanalım

Taner TATAR

Cumhuriyet İlköğretim Okulu 8-B

USİAD Yerli Malı ve Tutum Kompozisyon Yarışmasında 1. Olan Kompozisyon

YERLİ MALI

Boşuna dememişler “Yerli Malı Yurdun Malı, Herkes Onu Kullanmalı” diye. İyice düşününce ne kadar anlamlı sözler olduğu anlaşılıyor.

Bizim yurdumuzda yetişen bir şeyin aynısını başka ülke yetiştirdi diye, yani ithal diye alıyoruz. Fakat kendi ülkemizin toprağında yetişmiş, kendi ülkemizin suyuyla sulanmış, kendi ülkemizin insanının yetiştirdiği meyve veya sebzeysi alsak hem ülke ekonomisine katkı sağlarız, hem de ülkemizin hakkını vermiş oluruz.

Bazı insanlar yiyeceğin sadece dışına bakıp seçiyor. Lakin yapılması gereken yiyeceğin hormonlu olup olmadığına, doğal olup olmadığına ya da sağlıklı olup olmadığına bakmaktır.

Yurdumuzda yapılan, kendi ülkemizin madeninden yapılan, kendi ülkemizin emeğiyle yapılan eşyayı alarak o ülkenin ekonomisine katkı sağlamış olu-

ruz. Ama o malın aynısı ülkende yapıyorsa onu almalısın. Nasıl yapıldığını, nerede yapıldığını bilmeden aldığı malların sayısı ne kadar çoktur. Ama en azından ülkende o malın yapıldığı fabrikaya gidip o ortamı görebilirsin. Peki ya dış ülkeden gelen malın kalitesinden ne kadar emin olabilirsin?

Sonuç olarak, zorunlu olmadıkça ithal mal almamaya dikkat edelim. Eğer alırsak kendi ülkemizin değil diğer ülkelerin ekonomilerine katkı sağlarız.

Fatma ARSLAN

Özel Servergazi İlköğretim Okulu 7-C

Denizli Vali Vek. Mehmet Çapraz, Milli Eğitim Md. Mahmut Oğuz, Tic.Borsası Meclis Bşk.Vedat Evran, Ticaret Odası Bşk.Vek. Sedat Acar, Tüketiciler Derneği Denizli Şb. Bşk., USİAD Denizli Şb. Bşk. Kazım Arslan, Bşk. Yrd. İbrahim Aba yarışmada derece alan öğrencilerle.

Denizli Şubemiz Genel Kurulunu Yaptı

USİAD Denizli Şubesi 4. olağan Genel Kurul toplantısını 2 Kasım 2007 tarihinde başarıyla gerçekleştirdi. Genel Kurulda Kazım Aslan, Ali Marım, İbrahim Aba, Nafize Sezer, Adnan Binay, Ali Kolbaşı, İbrahim Yıldız yeni Yönetim Kurulu üyeliklerine seçilmişlerdir.

Yönetim Kurulu'nun kendi içinde yaptığı görev dağılımında ise Kazım Aslan Şube Başkanlığına, İbrahim Aba Şube Başkan Yardımcılığına, Ali Kolbaşı Saymanlığa getirilmiştir. Genel Merkez Genel Kurulunda Kazım Aslan ve İbrahim Aba tarafından temsil edilecek olan yeni Denizli yönetimini USİAD-Bildiren olarak kutlar, başarılar dileriz.

Okurlarımıza!

USİAD Bildiren olarak, dergimizin 9. yayın yılına girmiş bulunuyoruz. Bugüne dek dergimizle ilgili aldığımız geri dönüşler hep olumlu oldu. Yazılılarıyla ve düşünsel katkılarıyla bizlere güç katan ve destek veren dostlarımıza teşekkür ederiz.

Sizlere çok daha nitelikli ve çok daha etkili bir yayın sunmanın çabası içinde, tüm olanaklarımızı en iyi şekilde değerlendirmekteyiz. Bu çerçevede aldığımız kararlar sonucunda dergimiz USİAD Bildiren bundan sonra 3 ayda bir yayınlanacaktır. Dergimize gösterdiğiniz ilginin devamını diler, saygılar sunarız.

USİAD Bildiren

Sefertası Hareketi - Ümit Sinan TOPÇUOĞLU:

Gıda Güvencemiz Bu Toprağın Kaynaklarından Başlar

Söyleşi: **Uğur GÜNGÖR**

Emekli gazeteci Ümit Sinan Topçuoğlu'yla kendi öncülüğünde başlayan Sefertası Hareketini ve fast food karşısında geleneksel yemek kültürünün nasıl sürdürüleceğini konuştuk. Fast food'un Türkiye gibi, Akdeniz ülkelerinde tutunmasının zor olduğunu, bu nedenle çocukların ciddi bir hedef kitlesi olarak bu dayatmadan en çok etkilenen kesim olduğunun altını çizen Topçuoğlu fast food endüstrisi tarafından teşvik edilen ve tarım ürünlerinde türlerin kayboluşuna yol açan biyoteknolojik çalışmaların da karşısında olduklarını vurguladı.

Sefertası Hareketi nasıl başladı?

Sefertası Hareketi, endüstriyel fast foodun geleneksel yemek kültürleri üzerindeki ve toplum ve yaşam üzerindeki olumsuz etkilerine bir tepki olarak, Mart 1999'da başladı. Kadıköy'deki Sahaf Kültürevi'nde düzenlenen halka açık ilk toplantıda, bir yurttaşın önerisi üzerine, "sefertası" nı ad ve simge olarak benimsedik. Sefertası Hareketi olarak küreselleşmenin bütün dünya için biçtiği tek kültüre karşı, kültürel çeşitliliği, mutfaktan başlayıp hayatın her alanında savunmak iddiasıyla yola koyulduk. Küreselleşmeye bağlı kültürel fakirleşmeye ve fast food zihniyetinin olumsuz etkilerine karşı toplumun uyarılmasını ve kamuoyu oluşturulmasını, öncelikli amaç edindik.

Sefertası Hareketi bir dernek yapılandırılması değil. Nasıl bir organizasyonunuz var?

Sefertası Hareketi, hiçbir zaman bir tüzel kişiliğe sahip olmayacak, herhangi bir kuruluşun bünyesinde yer almayacak. Hareketin, bir dernek veya vakfın faaliyetleri ile sınırlı kalmayıp, herkesçe benimsenebilecek ve desteklenebilecek bir gönüllü girişim, bir akım olarak gelişmesini öngördük. Harekete katılmak için, belirlenmiş olan ilkeler ve amaçların benimsendiğini yazılı olarak beyan etmek yeterlidir. Bu beyanda bulunan her kişi ve kuruluş Sefertası Hareketi'ne katılmış sayılır.

Egemen kültürün küreselleşme kültürü olduğu bir ortamda endüstriyel "fast food"a karşı ulusal yemek kültürümüz nasıl sürebilir?

Gıdada endüstrileşme yaygın olarak zaten var. Amerikan tipi endüstriyel fast food sürekli olarak tüketimi ajite ediyor. Küreselleşme sürecinde dünya tek pazar olarak algılanıyor ve tüm insanların tüketim eğilimlerinin aynılaştırılmasına çalışılıyor. Tüketici davranışlarının dünya ölçeğinde öngörülebilir, hesaplanabilir, denetlenebilir olması önemli görülüyor. Burada fast food küresel pazar anlayışını oluşturan

unsurlardan yalnızca biri, bir simgesi, deneme alanı. "Dünyanın her yerinde aynı tat." diyorlar. İşte bu slogan hem gerçek hem de mecaz anlamıyla küreselleşmenin özünü anlatıyor bize.

Küreselleşmenin fast food dayatmasına nasıl karşı durulur?

Bu dayatmaya kültürel olarak karşı durulabilir. Bizim bin yıllık geleneksel bir kültürümüz var. Bu az şey değil. Fast food'un karşısına kültürel çeşitliliğimizle çıkabiliriz. Bu kültürel çeşitlilik ayrımcılık malzemesi değil bir zenginlik olarak yaşanmalı. Afganistan'da Taliban rejimi Buda heykellerini yıkınca bütün dünya ayağa kalkmıştı. Fast food kültürü "hünkar beğendi" mizi yok ederse ben de ayağa kalkmalıyım. O da dünyanın ortak kültürel mirası, bu da...

Sefertası Hareketi bir karşı duruş hareketi olmaktan öte bize özgü çok çeşitli geleneksel lezzetlerimizi hatırlatıyor...

Biz fast food'uların argümanlarını inceledik. İddia ettikleri en önemli argümanlardan biri fast food tipi tüketimin hızlı olması dolayısıyla insanların yemeğe ayırdığı zamanı kısaltarak geriye kalan değerli zamanlarını kazanmalarına yol açması. Oysa hamburgerden başka pek çok hızlı tüketilebilen yiyeceklerimiz zaten var bizim. Örneğin balık ekmek... Ayrıca yemek yemek yalnızca zorunluluk değildir; bir tattır, bir zevktir. "Hızlı yaşamak mı hızlı yaşamak mı?" sorusunu sormamız gerekiyor. Türkiye'de yaşanan 2001 krizinin ardından Sefertası Hareketi ivme kazandı. Krizin ardından hızlı tüketim tipi yerler kapanırken, ev yemekleri ve geleneksel yemekler sunan lokantalar artmaya başladı. Çünkü müşteriler bu tür yemeklere yöneldiler. Bu durum karşısında fast food "gıda güvenliği" argümanını öne sürmeye başladı. Onlar da geleneksel türk lezzetlerini ürünleri arasına sokmaya başladılar. Kahve gibi, ayran gibi, Türk köftesi gibi ürünleri menülerine eklediler.

Bu uygulama Türkiye'ye mi özgü, yoksa firmalar aynı politikayı dünyanın pek çok yerinde uyguluyorlar mı? Ürün esnekliği toplumun geleneksel yemeklerden vazgeçmeyeceğini göstermiyor mu?

Dünyanın pek çok yerinde burada ki kadar esneklik göstermiyorlar. Özellikle ürün esnekliği sağlanan ülkeler genellikle Akdeniz ülkeleri oluyor. Fast food'un Türkiye gibi, Akdeniz ülkelerinde tutunması gerçekten zor. Bu nedenle çocuklar çok ciddi bir hedef kitlesi onlar için. Bizim gibi hareketlerin ve yerli yemekçilerin de çocuklara yönelmesi gerekir. Geleneksel lokantaların pek çoğunda çocuklar göz ardı ediliyor. Orada bir mama sandalyesi bile bulamıyorsunuz çoğu kez. Geleneksel lokantalar kısa vadeli karlarından ötesini düşünmezlerse bir sonraki kuşağın eğilimleri değiştiğinde tutunmakta çok sıkıntı çekebilirler.

Çocukların beslenme alışkanlıkları ve sağlıkları açısından okul kantinleri de önemli değil mi?

Kesinlikle önemli. Bizim bu konuda çalışmalarımız da oldu. Kantin çalışmalarımızın ardından Milli Eğitim Bakanlığı bir genelgeyle kantinlerde patates kızartması yapılmasını yasakladı. Ancak iş bununla bitmemeliydi. Bugün hala patates cipsi ve kola kantinlerde satılıyor. Çocuklar okula her şeyin en iyisini ve en doğrusunu öğrensin diye gönderilirler. Oysa beslenme konusunda bu böyle olmuyor. Pek çok çocuk kötü beslenme alışkanlıklarını okulda ediniyor. Patates cipsi ve kolanın kantine girmesine, bazı firmaların kazancına engel olmamak için kesin yasak getirilmediği söyleniyor. Madem öyle sigara da girsin okula... Sigara firmalarının da kazancı engelleniyor... Çizgi roman kitapları çocukların zihni-

ne zarar veriyor diye okula sokulmuyor. Cips ve kola da çocukların bedenine zarar veriyor...

Fast food tipi yiyecekleri sağlık açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Endokrinoloji uzmanı rahmetli Prof. Dr. Üstün Korugan Hoca Sefertası Hareketi'nin Türkiye'nin beslenme politikalarını değiştirebileceğini söylemişti. Bu iddiayı ortaya koyan insanlar bize bu misyonu yüklediler. Böylece bizim beraber çalıştığımız ekibin profili de giderek değişiyor, genişliyor. Gıda alanında uzman isimleri de bir araya getirmeye çalışıyoruz. Bunun dışında organik tarım alanında çalışan uzmanlar ve organik tarım yapan üreticilere de ulaşmaya çalışıyoruz. Sağlık açısından bakınca iş oradan başlıyor. Sağlıklı tarımsal üretim yapılamazsa sağlıklı gıda üretiminden de tüketiminden de söz edilemez.

Geleneksel lokantalar ve gıda üreticilerin Sefertası Hareketi'ne bakışı nasıl? Onlarla da bir ilişkiniz var mı?

Geleneksel lokantalara baktığımızda, kime sorsanız bizi desteklediğini söylüyorlar. Ancak çoğu mesafeli duruyor ve bizimle ilişkilerinin sınırları henüz belirsiz. İşin içinde ticari kaygılar girdiğinde mesafe artabiliyor çünkü bizim gıda güvenliği konusunda artan duyarlılığımız bu kesimde bir takım kişilerde rahatsızlık yaratabiliyor. Yerli Malı kampanyası konusunda ne düşünüyorsunuz? Özellikle sanayi tipi üretimde yerli yabancı ayrımı giderek erirken gıda alanı için yerli malı ayrımı üretimde daha belirgin görünüyor.

!950'lerde başlayan liberalizm ve dış ekonomik ilişki biçimi yerli malları baltaladı. Yerli mallar kampanyası ve bu konuda geliştirilen duyarlılıklar günümüzde, genelde söyleme dayalı olarak yeniden üretiliyor. Böyle bir söylem tek başına yalnızca bir nostalji olarak kalır. Yerli mallar için gıda alanında söyleyecek bir sözümüz var. Türk insanının gıda güvencesi bu toprağı kaynağından başlayarak sağlanmalıdır. Artık enerji gibi, su gibi, tarım da stratejik sektör olarak görülmeli. Tarım üretimi yapan ülkeler gelecekte pek çok alanda dünyaya egemen olabilirler. Bu egemenliğe boyun eğmemek için Türkiye'de tarım dışı bağımlı olmamalı.

Nükleer Yasa Metni, Anayasa Mahkemesi'ne Götürülmelidir!..

Prof. Nük. Müh. Tolga YARMAN
Ph. D., Massachusetts
Institute of Technology,
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu,
Nükleer Güvenlik Komitesi ve
Danışma Kurulu Eski Üyesi,
T.C. Okan Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi

Bundan evvel, TBMM'den, Genel Seçim öncesi, palas pandiras geçen nükleer yasa metnini Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, malum, dikkatine taşıdığımız kaygılar uzantısında olarak, geri çevirmişti. (Bakınız, Cumhuriyet: 22 Mayıs 2007, Hürriyet - Fera-i Tınc: 21 ve 28 Mayıs 2007.) Yasa metnine en büyük itirazımız, bunun bir tercüme belge olduğunun, buram buram ortada bulunduğu, bu çerçevede, TBMM'nin, buna da bağlı olarak Türk Halkı'nın ciddi olarak istismar edildiği noktasında, yoğunlaşıyordu... Aradan geçen zaman zarfında nükleer yasa metni, çok muhtemelen, önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda, bilhassa da Türkiye Atom Enerjisi katlarında ele alındı, güya tornalandı; sonra TBMM Enerji Komisyonu'na getirildi, orada görüşüldü; sonra da TBMM Genel Kurulu'na indirildi ve burada yasa laştı. Eğer Cumhurbaşkanı onaylarsa, 5710 sayılı bu yasa metni, yürürlüğe girecek... Esasen, Cumhurbaşkanlığı

Makamı'na, ikinci defa intikal ettiği için, bu durumda, Cumhurbaşkanı, yasayı onaylamak zorunda... Ancak, Cumhurbaşkanı böyle bir metni Anayasa gereği olarak, bu aşamada (sergileyebileceği başkaca bir tasarruf olmadığı için) onaylasa dahi, onun peşini bırakmamalıdır; 5710 sayılı bu yasayı Anayasa Mahkemesi'nde, dava konusu yapmalıdır. Aynı yönde sorumluluk geliştirmesi gereken partilerimiz de, bu yasayı Anayasa Mahkemesi'ne götürmelidirler. Cumhuriyet Savcıları; ilgili bürokratlar ve siyasilere hakkında, kovuşturma başlatılmalıdır. Çünkü, bu 5710 sayılı yasa metni, ne yazık ki, önceki gibi bir ihanet belgesidir.

Bir defa, bu yasa metni, hâlâ daha buram buram tercüme kokmaktadır. Böylesi bir skandal, koskoca Türkiye Cumhuriyeti'ne, önceki yasa metninin başına gelenlerden, yeterince ders çı-

kartılmamış olarak, tekraren, ihanettir. Bunun hesabı sorulur...

Bu yasayla pekiyi, nükleer teknoloji gelecek midir? Hiç bir biçimde gelmeyecektir. Bu yasa bir "yap işlet" yasasıdır. "Yap işlet devret" yasası dahi değildir. Nükleerci lobilere nükleer elektrik alım garantisi verilmek suretiyle, bir ikramda bulunma, yasasıdır. Birazdan anlatacağımız gibi, inanılmaz yükümlülüklerin, ayrıca altına girilerek, sineye çekilmiş bir ödündür...

Hani özelleştirme esastı? Hani piyasa ekonomisi kuralları geçerliydi?

Nükleerde hiç böyle yapılmamıştır. Pekiye, teknoloji alıyoruz da, onun için mi, piyasa gereği bir tarafa bırakılmıştır? Böyle bile, hiç değildir. Nükleer lobi gelecek, göstereceğimiz yere, tesisini kuracak, tıkr tıkr alım garantisiyle, bize nükleer elektrik satacak, nükleer pisliğini bile Hazine'ye yıkabilecek, sonra da çekip gidecektir!..

Pekiye, biz, getirilmek istenen nükleer tesisler üzerinde denetim gücümüzü kullanabilecek miyizdir?

Yine ne yazık ki, hiç bir biçimde "Hayır"; çünkü, Dünya'nın hiç bir nükleer ülkesinde görülmediği şekliyle, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu 2690 sayılı yasaya, ayrıca aykırı olarak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlanmış olup, nükleer santrali kuracak kuruluşla, denetleyecek kuruluş, aynı kuruluş olmaya sıkışmıştır. Herhangi bir ihale sahibi, müteahhitle ile

ilgili anlaşmazlıkları, bir "hakeme" değil de, müteahhidin bizzat kendine, çözdürür mü? Cevap: Evet, işte, bizde böyle olur!..

Yasa metninin, dışarıda hazırlandığı ve (Genel Seçim'den önce), Cumhurbaşkanı'ndan dönmüş olması sebebiyle, gecikmeden dolayı iyice kızmış olacak dış çevreler tarafından, kasık krampları çekilerek hazırlandığı, bu sefer bakın, ayrıca yasa metninin nerelelerinden bellidir:

■ Madde 3 (2) TA-EK, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren nükleer santral kurup işletecek şirketlerin karşılaması gereken ölçütleri, bir ay içinde yayımlar.

■ Madde 3 (3) Bu Kanuna göre yapılacak nükleer güç santralleri için yarışmaya katılacaklarda aranacak şartlar, şirketin seçimi, yer tah-si-si, li-sans bedeli, alt-ya-pı-ya yö-ne-lik teşvik-ler, seçim süreci, yakıt temini, üretim kapasitesi, alınacak enerjinin miktarı, süresi ve enerji birim fiyatını oluşturma usul ve esasları bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra iki ay içerisinde Bakanlık tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunun onayı ile yürürlüğe girecek bir yönetmelikle belirlenir.

■ Madde 3 (4) Bu Kanuna göre yapılmı öngörülen nükleer güç santralleri için üçüncü fıkrada belirtilen yönetmeliğin yayımlanmasından sonra en geç bir ay içerisinde teklif almak üzere TETAŞ tarafından ilâna çıkılır.

Şu aceleye bakın... Yasa metni evvelce Çankaya'dan dönünce, hayal kırıklığına uğramış sıkılmış, kızmış, sabırsızlanmış, Yabancı Beyefendi Kardeşlerimiz, TBMM üzerinden Kanun'la, TA-EK'e, TETAŞ'a, hatta Bakanlar Kurulu'na, sure tahdidıyla (sınırlamasıyla), görev veriyor... Böyle bir rezalet olabilir mi? Kanun bir defa, şahsa, ya da duruma özel değildir. Yok bir ay süre, yok iki ay süre, yok en çok bilmem ne süre... Elinin körü... Bu surelerin, genel olması gereken yasada, Tanriaskına, ne işi var?.. Bu kanun, sırf, herhangi bir kanun lafzının uyması gereken "genel olma koşulunu" ihlâl etmesi dolayısıyla, Anayasa Mahkemesi'nden dönecektir... Son bir nokta olarak, yasanın 5. Maddesi, 5. Fıkrası'nda yer alan Paris Sözleşmesi'ne değinmek istiyorum. Burada yasa şöyle demektedir:

Madde 5 (5) Nük-le-er ya-kıt, rad-yo-ak-tif

atık ta-şı-nır-ken ve-ya san-tral-da bir ka-za olma-sı du-ru-mun-da 29/7/1960 tarihli Nük-le-er Ener-ji Ala-nın-da Üçün-cü Şahıslara Kar-şı Kanuni So-rum-lu-luk Hakkındaki Paris Sözleş-me-si ve ek değişiklikleri ile di-ğer ulu-sal ve ulus-la-ra-ra-sı mev-zu-at hü-küm-le-ri uy-gu-la-nır.

Bir defa, acaba kaç milletveklili bu sözleşmenin içeriğini bilmektedir, doğrusu merak etmemek elde değildir. Kaçı buradan, ağızdan yel alsın, nükleer kara günümüzde, sağlayabileceğimiz desteğin (örneğin Çernobil'in faturası birkaç yüz milyar dolarken), hepsi bir milyar dolarla sınırlı olduğunu biliyor, bu hususu da merak etmemek elde değildir. Ama asıl, söz konusu Paris Sözleşmesi, 28 Ocak 1964'te, keza 16 Kasım 1982'de değiştirilmiştir. Niye bu bilgi yasada tasrih edilmemektedir, anlamak mümkün değildir. Yasa metninde ("Paris Sözleşmesi" dendiikten son-

ra), "ek değişiklikleri ile di-ğer ulu-sal ve ulus-la-ra-ra-sı mev-zu-at hü-küm-le-ri uy-gu-la-nır", demekle, yetinilmektedir. Nükleer bir kara günle ilgili olarak bu kadar muğlak, bu kadar afaki, konuşulur mu?

Ne demekmiş, "di-ğer ulu-sal ve ulus-la-ra-ra-sı mev-zu-at hü-küm-le-ri"?.. Tasrih ederek, iyice bir korumaya alsana, kendini... Olacak şey değil!..

Sayageldiğimiz, birbiriyle didişircesine ihanet boyutunda, birbirinden üzücü, birbirinden gayrı milli, yasa yaptırımlarının, 5710 sayılı nükleer yasaya, nasıl olup da sızdığı, bunların nasıl olup da ayıklanamadığı, bu bir tarafa, sonunda nasıl olup da kanunlaşabildiği konularında, Cumhuriyet Savcuları; ilgili bürokratlar ve siyasiler hakkında, kovuşturma başlatmalıdırlar.

Çünkü, 5710 sayılı yasa metni, ne yazık ki, önceki gibi, bir aşağılanma ve bir ihanet belgesidir.

Spekülatif Madenler

Yıldırım PEHLİVAN

Kimyager

yildirimpehlivan@yahoo.com

Son zamanlarda Türkiye'yi kurtaracak madenlerin sayısında gittikçe bir artış gözleniyor. Türkiye'de olan, olmayan ya da doğada bulunan, bulunmayan bu spekülatif madenlerin Türkiye'de milyonlarca ton ve trilyonlarca dolar değerinde olduğu söylenerek bir bilgi kirliliği yaratılıyor. Bu bilgi kirliliği bir Ar-Ge Mühendisleri Derneği diğeri Türkiye Bilimsel Aydınlanma Platformu gibi meçhul kaynaklar tarafından oluşturuluyor. Bu kaynaklardan İnternet yoluyla çıkan yalan ve yanlış bilgiler bazı dergi ve gazeteler tarafından da dile getirilip yayılabiliyor. Bu madenlerden bir kaçını sıralayalım ve inceleyelim.

Spekülatif Madenler

Feomidyum: Petrolü çöpe atacak olup, dünya rezervinin %74 ünün Türkiye'de bulunduğu, süper mıkna-tıslarda kullanıldığı ve varlığının bilim çevrelerine ilan edilmediği, gizlendiği söylenen, süper mıkna-tıslı elektrik motorlarından % 730 daha verimli elektrik elde etmenin mümkün olduğu iddia edilen şeydir.

Türkiye Bilimsel Aydınlanma Platformu tarafından www.tubi-ap.googlepages.com/ adlı sitede yayınlanan ve e-posta yoluyla yayılan

bu bilgiler aslında doğada bulunmayan, periyodik cetvelde bile olmayan bir yokluğa aittir. Yani tamamıyla bir hayal ürünüdür.

Neptunyum: Bir başka kurtarıcı maden de neptunyumdur. 9 trilyon dolar değerinde 127 bin ton Neptunyum un Türkiye'de bulunduğu söylenmektedir. Neptunyum, Uranyumun Plütonyuma radyoaktif ışması esnasında orta çıkan bir ara geçiş elementidir. Doğada tabi olarak bulunmaz. Bulunması da mümkün değildir. Bulunmadığı için Türkiye'de de 9 Trilyon dolar değerinde neptunyumun bulunması imkansızdır.

Simgesi Np olan bu elementin atom numarası 93, erime noktası 640°C ve kaynama noktası 3902°C dir. 3 sn ile 2,14 milyon yıl arası yarılanma ömrüne sahip kararlı olmayan 15 bili-

nen izotopu vardır. Oda sıcaklığında yoğunluğu 20,45 gr/cm³ tür. Dünyada üretimi kısıtlı olan neptunyumun, gramı 280 dolardan alınan ⁹³Np ²³⁷ izotopunun nötron detektörlerinde ki kullanımı dışında kullanım alanı yoktur. Neptunyum üretebilmek için uranyumun kullanılması ve ileri teknoloji gerektiği, Türkiye'de ise toplam 9129 ton U3O8 içeren uranyum yataklarının düşük tenörlü ve değişik bölgelerde bulunması bu işin gerçekleşmesinin ne kadar zor olduğunun bir göstergesidir.

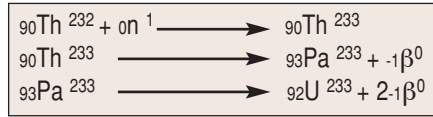
Osminyum: Türkiye'nin bir başka kurtarıcı madeni de osminyumdur. Roket yakıtlarında kullanıldığı iddia

edilen bu madenin dünyadaki en büyük rezervinin 127 000 ton ile ülkemizde bulunduğu ve ülkemizin bu sayede 9 trilyon liraya sahip olduğu yazılmaktadır. Değerler aynı neptunyumda olduğu gibidir. Aslında bir Platin grubu elementi olan osmiyumun dünya rezervinin %90 ı Güney Afrika'da bulunmaktadır. MTA ve MMO da böyle bir bilgiye rastlanmamıştır. 8.Beş Yıllık Kalkınma Planında içinde 'Demir Dışı Metaller' kısmında 'Türkiye'de PGM rezervi yoktur.' denmektedir.

Toryum: Türkiye'nin bir de toryum diye bir kurtarıcısı vardır. Ülkemizde 800.000 ton toryumun olduğu söylenirken değişik bir takım hesaplamalarla büyük kazançlar elde edilir. Bir takım yayınlarda Petrole eşdeğer 120 trilyonluk toryumun Türkiye'de bulunduğu söylenmektedir. 1 ton toryumun enerji olarak 1 milyon ton petrole eşdeğer olduğunu, bununla birlikte Türkiye'de ki toryum rezervinin 800 bin ton olduğunu -bu resmi makamlara göre 380 bin tondur- bu toryumun 800 milyar ton petrole eşdeğer geleceğini ve 1 ton petrolü de 150 dolardan (bu haberin çıktığı zamanlardaki petrol fiyatıdır) düşünersek 120 trilyon dolar kaynak yaratılmaktadır. Bu maddeyi petrol ile karşılaştırılarak devasa paralardan bahsetmek ve bu paranın Türkiye'nin iç ve dış borçlarını 545 kez ödeyeceği ve ABD'nin 2001 yılı milli gelirinin 12 katı olduğu söylentileriyle boş hayaller ve bilgi kirliliği oluşturulmaktadır. ABD'nin bile alamayacağı sözde 800 bin ton toryum madeni, gerçekte resmi makamlara göre 380 bin tondur. Dahası toryum üzerinde nükleer araştırmalar yapan CERN laboratuvarına üye bile olmayan ve bu konuda çalışan bilim adamı sayısı bir elin parmaklarını bile geçmediği ülkemizde suni gündemler yaratılmamalı ve insanlarımız bilgi kirliliği ile doldurulmamalıdır.

Aslına bakıldığında doğada monozit ve torit mineralleri halinde bulunduğu değerli olan ve nükleer santrallerde kullanılan toryum Türkiye'de ise saha nadir elementler olan barit ve flüorit olarak bulunmaktadır. % 0,2 ThO₂ tenör içeren 380.000 tonluk bu rezerv Eskişehir in Sivrihisar – Kızılcaören yöresinde bulunmaktadır.

Gerçekte toryum nükleer enerji santrallerinde fisil bir madde değildir. Doğrudan radyoaktif bir element olarak kullanılabildiği bir alan yoktur. Ve nükleer enerjide kullanılması için öncelikle uranyuma (U-233) dönüştürülmesi gerekir. Bunu da nötron bombardımanına uğraması sonucu gerçekleştirebilir. Doğrudan parçalanabilen izotopu olmaması nedeniyle sırasını bekleyen bir nükleer yakıt hammaddesi durumundadır

Nükleer çevrim sorunu olmasından dolayı toryumu doğrudan yakıt olarak kullanmak mümkün değildir. Fakat bunun için gerekli çalışmalar Hindistan, Japonya, ABD ve CERN laboratuvarlarında yapılmaktadır. Bugün için ticari ölçekte toryum ile çalışan santraller bulunmamaktadır.

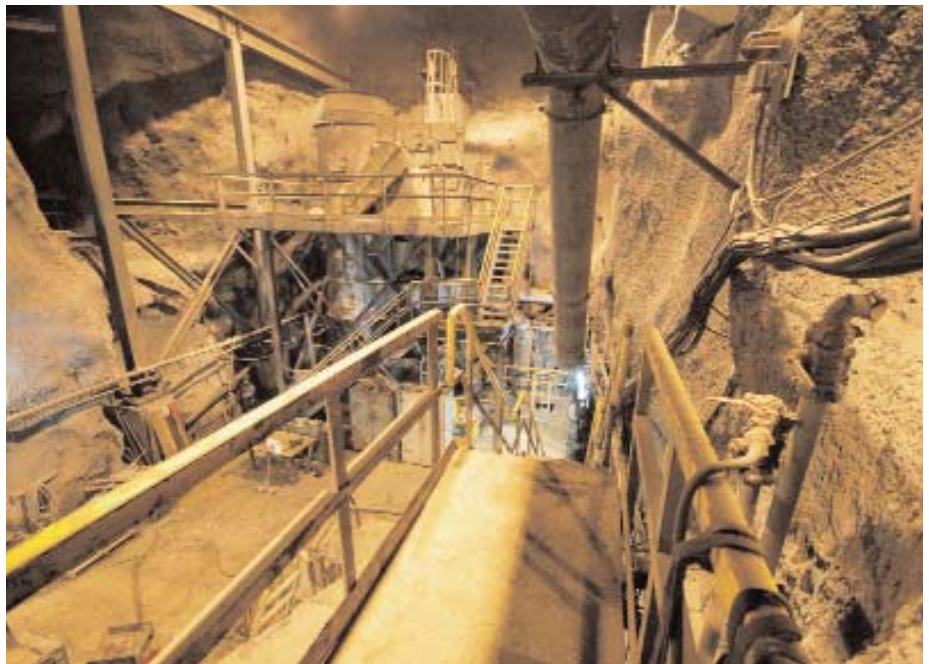
Dünya 2001 yılı monozit üretimi Hindistan 5000 ton, Malezya 510 ton, Brezilya 200 ton şeklindedir. Buna bağlı olarak üretilen toryum oksit ThO_2 fiyatları ise %99,9 saflıkta ürünün ki 82,50 dolar/kg, %99,99 saflıkta ürünün ki 107,25 dolar/kg ve toryum nitratı ise 27 dolar/kg dir. Enerji üretimi dışında gaz filtrları yapımında, elektronik tüplerde, tıpta, kimya endüstrisinde, özel optik camların üretiminde ve dışılıkta kullanılmaktadır.

Türkiye'deki rezerv aramaları sürdürülmekle birlikte asıl sorun cevhe-

rin zenginleştirilmesiyle ilgili ileri teknolojilerdir. Türkiye'deki toryum yataklarının kompleks cevher olarak değerlendirilmesi dışında doğrudan toryum olarak değerlendirilmesi mümkün değildir

Görüldüğü gibi bazıları doğada bile bulunmazken Türkiye'de olduğu iddia edilen ve trilyonlarca dolar kaynak yaratılan madenlerle bir bilgi kirliliği oluşturulmaktadır. Bu bilgi kirliliği taraftarları insanlarımızın kafasını olmadık şeylerle işgal edip onları yanlış yönlendirmekte ve suyu bulandırmaktadırlar.

Bunun yanı sıra Türkiye'nin ve dünyanın geleceği olan bor madeni hakkında ise hiç kimse elinden geleni yapmamaktadır. Sanayinin vazgeçilmez bir hammaddesi olmakla birlikte geleceğin enerji taşıyıcısı ve kaynağı olmaya aday olan bor hakkında hiç önemini anlatan yazılar ve iletiler alınmamaktadır. Çünkü bor bir gerçektir ve gerçekler halkımızdan saklanmalıdır. Ve yabancı sermayeye peşkeş çekilmelidir. Unutmayalım ki şu an ülkemiz enerji ihtiyacının % 72 isini dışardan karşılamaktadır. Buna son verilmesi yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmelidir. Buna ek olarak bor ile gerekli enerji çalışmaları yapılmalı ve geleceğin petrolü olan BOR ile dünya üzerinde söz sahibi olunmalıdır. Uğur Mumcu'nun 7 Kasım 1981'de bor konusuyla ilgili Cumhuriyet'teki köşesinde yazdığı gibi, Milliyetçilik budur efendiler, budur!

Dursun YILDIZ'ın bölgemizin stratejik önemi üzerine kitabı:

Akdeniz'in Doğusu

Gökhan ÇILAK

Neden Akdeniz'in Doğusu üzerine bir kitap yazma gereği duydunuz? Bölge nasıl bir öneme sahip?

Daha önce 2003 yılında yayınlanan Akdeniz Havzasında Su Sorunları ve Türkiye kitabımı yazarken Akdeniz'in çok hareketli tarihinden, çok renkli yaşamından ve jeostratejik öneminden çok etkilendim. Akdeniz'de bu çok renkli ve çok hareketli yaşamın tarih öncesindeki çıkış noktasını araştırdım. Önüme jeostrat-

tım kavşağı olması nedeniyle önem kazanırken diğer taraftan su gibi yaşamsal bir kaynağın kıt olması nedeniyle de dikkatleri üzerinde toplamaktadır. Ben esasen bu kitabımla bölgedeki su sorununun artan önemine dikkat çekmeye çalıştım.

Doğu Akdeniz'in tarihinde ve bugünde suyun ne gibi bir önemi var?

Doğu Akdeniz tarihinde su bugün olduğu gibi yine önemli bir rol oynamış. Tabii ki o dönemde bugünkü gibi kişi başına düşen tatlı su kaynaklarının azlığından ve

kirliliğinden söz etmek mümkün değildir. Doğu Akdeniz tarihinin en önemli araçları çok uzun bir süre kadirgalar ve yelkenli savaş gemileri olmuştur. Akdeniz tarihinde çok etkili olan bu deniz araçlarında taşınabilecek su miktarı, ikmal yapmadan gidilebilecek mesafeyi belirleyen en etkili unsur idi. Ambarda tükenen su, yolculuğun da genellikle sonu anlamına geliyordu. Diğer bir deyişle su, rüzgar ve kol gücü ile birlikte denizdeki hareketi sağlayan bugünün petrolü işlevini görüyordu. İşte bu deniz araçlarının ambarlarına suyun alındığı Doğu Akdeniz sahilinde yar alan

Son yıllarda bölgenin stratejik önemini arttığını görüyoruz. Bunun nedenleri nelerdir?

Son yıllarda bölgenin artan jeostratejik öneminde en etkili faktör, bölgenin kontrol edebildiği enerji merkezlerinde ve bölgedeki enerji terminallerindeki artış olmuştur. Kısaca son dönemde Hazar Bölgesi petrol ve doğalgazının dünya pazarlarına ulaştırılmasındaki etkisi Doğu Akdeniz'in stratejik önemini daha da artmasını sağlamıştır.

Konuyu Türkiye açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Doğu Akdeniz'de en uzun kıyısı olan ülke Türkiye. Bu Türkiye'ye bu bölge ile ilgili jeostratejik açıdan bir avantaj sağlıyor. Diğer taraftan Türkiye Doğu Akdeniz'in en önemli adası Kıbrıs'taki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile de yakın ilişki olanağına sahip. Bunun yanısıra Türkiye'nin Doğu Akdeniz kıyısında artan petrol terminalleri de Türkiye'nin elini güçlendiriyor. Türkiye su zengini olmamasına rağmen bölgedeki diğer ülkelere kıyasla daha iyi durumda. Tüm bu avantajların ulusal çıkarlarımız doğrultusunda faydaya dönüştürülmesi mümkün. Bunun için Türkiye bölgedeki gelişmeleri çok dikkatli bir şekilde izlemeli ve bölgede bir güç olma stratejisinin gerektirdiği her adımı bilinçli ve kararlı ve birbirini tamamlayan bir şekilde atmalıdır.

Bölgede Kıbrıs adasının stratejik konumu ve KKTC açısından yansımaları nelerdir?

Kıbrıs adası bölge için en büyük önem sahip kara parçasıdır. Bunun tarih boyunca da böyle olduğu bilinmektedir. Kıbrıs adası tarihi boyunca bir anlamda Doğu Akdeniz ya da Ortadoğu egemenliğinin anahtarı olmuştur. Bu önem yakın geçmişte ada çevresinde petrol kaynakları olduğu iddiası ile daha da artmıştır. Adadaki askeri üsler bu önemin diğer göstergesidir. Bu önemin gün geçtikçe artması adadaki KKTC'nin bir devlet olarak tanınmasını da zora sokmaktadır. Bu nedenle KKTC'nin dünya ile ekonomik ve siyasi ilişkilerinin başlamasının önünde bölgeye hakim olan güçlerin stratejik planları bulunmaktadır.

Türkiye'nin Manavgat Tesisleri ile Doğu Akdeniz'e su satması gündemdedi. Bu proje neden gerçekleştirilemedi?

Aslında Manavgat Su Temini Projesi ticari kazanç düşünülerek gerçekleştirilmiş bir proje değildir. Türkiye Manavgat suyunu daha çok dış politikada hareket kabiliyetini arttıracak stratejik bir araç olarak gördü. Ancak bu alanda uygun politik ortamı bulamadı ve bazı stratejik kararları alamadı. En istekli görünen alıcı İsrail idi. Ancak petrol fiyatlarındaki istikrarsızlık ve deniz suyu artımı lobbiesinin büyük etkisi zaten zor olan Manavgat suyu satış sürecinin tamamen bitmesine neden oldu. Daha sonra Manavgat suyu tesisleri tesisin yakın çevresinde özellikle yaz aylarında artan su talebini karşılamak üzere Antalya Belediyesine devredildi. Manavgat süreci aynı zamanda bölgenin hidropolitikliğinin ne kadar çok etkenli ve bölgede su ile ilgili politika ve öngörü oluşturmanın da ne denli zor olduğunu da ortaya koydu.

Türkiye ihraç edebilecek kadar zengin su kaynaklarına sahip mi?

Türkiye su ihraç edebilecek kadar zengin su kaynaklarına sahip bir ülke değil ancak Manavgat su temini sisteminde su ihracı suyu bir barış ve işbirliği aracı olarak kullanmaya yönelik stratejik bir açılandı. Türkiye su zengini bir ülke olmasa da bölgedeki su denkleminin çözümüne bu çeşit katkılarda bulunabilecek kadar suyu olan bir ülke. Türkiye suyu ticari amaçla değil ama bir işbirliği aracı olarak ihraç etmek üzere "Barış Suyu Projesi" adı verilen projeyi de geliştirmiş bir ülke. Ancak bölgede su konusunda dışa bağımlı olmama is-

teği ve bölgedeki çatışma yoğun olarak devam eden süreç bu projelerin uygulanabilmesini zorlaştırıyor.

Doğu Akdeniz'in 21. Yüzyılın şekilleneceği bölge olacağını söylüyorsunuz. Bunu su kaynakları mı yoksa petrol kaynakları mı sağlayacak?

Doğu Akdeniz'in 21.Yüzyılın şekilleneceği bir bölge olacağını en temel göstergesi bu bölgenin küresel güçlerin geleceğe yönelik tüm politikalarının merkezinde yer almasıdır. Bu politikaların da temeli enerji merkezlerini kontrol etmeye dayanmaktadır.

Bu durumda Petrol ve Doğalgaz kaynakları ön plana çıkıyor. Ancak bu söylediğim Doğu Akdeniz'in kıyısını oluşturduğu Orta Doğu Akdeniz için tam olarak böyle değil. Çünkü bu bölgede enerji kaynaklarının sorunsuz bir şekilde kontrol altında tutulması su kaynaklarının da kontrol altında tutulmasını gerektirecek. Bu nedenle bu bölgedeki petrol vanaları ile su vanalarının aynı kontrol merkezinden idare edilmesine yönelik çabalar sürecektir.

Bölgede önümüzdeki dönemlerde hangi ülkeler ön plana çıkabilir?

Doğu Akdeniz büyük güçlerin sürekli olarak yeni müdahale ve nüfuz alanı durumunda olan bir coğrafyadır. Bu coğrafyada mevcut dengenin değişmesi çevrede bir dizi zincirleme gelişmelere bağlıdır. Bölgede kıyısı bulunan ülkeler arasında bölgesel bir güç olma açısından potansiyeli ve şansı olan tek ülke Türkiye'dir. Diğer bölge ülkelerinin mevcut konumlarını devam ettirecekleri öngörülmektedir.

Küresel güçler, bölgedeki gelişmeler karşısında neler yapabilirler?

Aslında Doğu Akdeniz'deki gelişmeler küresel güçler tarafından kontrol ediliyor ve yönetiliyor. Gelişmeler karşısında küresel güçler bölgedeki kontrollerini arttırmaya çalışabilirler. Bölgenin geleceğinde etkili olmaya çalışan diğer bölgesel ve küresel güçler de bölgedeki güç dengesini zorlayacak girişimlerde bulunabilir. Ancak Doğu Akdeniz'deki stratejik güç dengelerinde oluşacak büyük bir değişim ancak küresel güç dengeleri ile doğrudan bağlantılı şekilde gerçekleşebilir. Ama bu küresel güç dengelerinde değişecek bir şeyler olursa Doğu Akdeniz Bölgesi bunu tetikleyen en etkili bölge olacaktır.

USİAD Genel Başkan Danışmanı Dursun Yıldız'ın Bildiriyle Katıldığı

Antalya Muratpaşa'da Su Sempozyumu

USİAD Genel Başkan Danışmanı Dursun Yıldız'ın da katılımcı olarak yer aldığı Su Sempozyumu 8 Aralık 2007 tarihinde Antalya'da düzenlendi. Murat Paşa Belediyesi ve YAYED Antalya Şubesi tarafından gerçekleştirilen sempozyumda Dursun Yıldız "Ülkemizdeki Su kaynakları Yönetimi, Kurumsal Yapısı ve Geleceği" başlıklı bildirisini sundu. Sempozyumun sonuç bildirisi ise şöyle;

Su, yaşam için zorunlu doğal kaynaklardan biridir; yerine ikame edilebilecek başka bir şey yoktur. Bu nedenle su yalnızca ihtiyaç değil, vazgeçilemez ihtiyaçlardan biridir. Vazgeçilemez ihtiyaç, yaşama hakkımızla ilgilidir, dolayısıyla su toplumsal bir varlıktır. Başka bir deyişle su ticari mal, meta ya da iktisadi değer olarak görülemez.

Su yönetimi siyasal işlerdendir. Bu özellik mantıksal, güncel ve tarihsel olgulara başvurularak ortaya koyulabilir. Su yönetiminin siyasal özü, yabancı şirket imtiyazcılığının verdiği zararlar ile imtiyazcılarının sıkı sıkıya sarıldıkları tekel konumundan ne denli zor bir mücadeleyle sökülüp atıldıkları çok iyi bilinen 19. yüzyıl Osmanlı ve 20. yüzyıl Cumhuriyet dönemi deneyimleriyle sabittir. Suyun siyasal özü, topluluk ve bireylerin davranış kalıplarını su kullanımı ölçüm sistemleri aracılığıyla en ince ayrıntılarda izlenebilir kılan güncel teknolojik olgular üzerinde durularak da açık biçimde görülebilir. Nihayet siyasal nitelik, su-

yun, yaşama hakkının ayrılmaz unsuru olma özelliği değerlendirildiğinde, mantıksal bakımdan da kolayca anlaşılabilir. Başka bir deyişle su yönetimi işi, teknik, mali, iktisadi değil, her şeyden önce siyasal işlerdendir. Diğer bütün boyutlar, siyasal niteliğe göre ikincil önemdedir.

Türkiye'de su yönetimi, uzun yılların birikimi sonunda tüm parçaları birbirine bağlı dört ayak üzerine yükseltilmiştir. Bunlar ulusal yönetici Devlet Su İşleri (DSİ), kentsel suyun ulusal plancısı İller Bankası, kırsal suyun ulusal plancısı Toprak-Su / Yol-Su-Elektrik/ Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM), nihayet kentsel yerleşmelerde belediyeler ve kırsal yerleşmelerde birlik adı verilen kurumlardır.

1981 yılında büyük kentlerde İSKİ Modeli'nin kurulması başlangıç olmak üzere, bu sistem adım adım kırılmış ve her parça ayrı ayrı tasfiye sürecine sokulmuştur. DSİ baraj, nehir, yeraltı su kaynakları işletmeciliği, yatırımcılık, denetleyicilik işleri özelleştirme konusu yapılarak ulusal plan-

lama mevkiinden sistemli biçimde geri itilmiştir. DSİ'nin küresel standartçı Çevre Bakanlığı içinde eritilmek istenmesi, büyük tasfiyenin son adımı olarak görülmelidir. Sulama sisteminde "özelleştirmeci-katılımcı sulama reformu" adı verilen uygulamalarla tarımsal sulama, toprak sahibi çiftçi tekelinde parçalı ve denetimsiz bırakılmıştır. İller Bankası, yerel kredi ve yatırım sistemi Avrupa merkezli Dexia-Denizbank tekeline terk edilerek hem kentsel altyapının ulusal planlaması hem yatırımcılık yeteneği bakımından yok edilmiştir. Süreç, kırsal yerleşmelerde ulusal planlamanın ortadan kaldırılması bakımından tamamlanmıştır; bilindiği gibi bu işi gören KHGM il özel idareleri arasında pay edilerek yok edilmiştir. Günümüzde belediyeler ile sulama birliklerinde su yönetimi, "kamu-özel işbirliği modeli" adı altında özelleştirme / şirketlere devretme / imtiyaz verme yoluyla yerli-yabancı şirketler dünyasına aktarılmaya zorlanmaktadır.

Su yönetiminin ulusal - merkezi - kamusal yapısı kırılırken, ülke-

mizde başka bir model uygulama-ya koyulmaktadır. Yeni model "doğal bütünleşik sürdürülebilir havza yönetimi modeli" olarak adlandırılmaktadır. Bu modeldeki "doğal havza" ölçütü, havzalarda ulusal siyasal-idari sınırları görmezden gelmek demektir. Böylece havza yönetimi uluslararası ya da ulusüstü yönetim modellerine açık biçimde kurgulanabilecektir. Bu modelin, ülkedeki merkezi - kamusal örgütlenmenin bütünlüğünü parçalarken, kendini "bütünleşik (entegre)" terimiyle sunması sunması ilginç bir kavram oyunudur. Yeni model sahiplerinin, mevcut olanı parçalarken, kendi önerilerini "bütünleşik" diye yapmalarının anlamını iyi kavramak gerekir. Bu modeldeki "bütünleşik", kamu, özel, yerli-yabancı, STK, kullanıcı unsurların beraberliği anlamındadır. Sürdürülebilirlik kavramı da bu beraberlikte gizlidir; çünkü model sahiplerine göre sürdürülebilirlik,

ancak ve ancak özel mülkiyetle sözleşme esasına dayanan piyasa mekanizmaları geçerli kılınırsa mümkün olabilir. Nihayet modelin "havza"sı, elbette "bölge"den başka bir şey değildir. Dünya Bankası'nın suyla ilgili raporuna göre, bu bölgelerin (havzalar) sayısı altı olarak belirlenmiş ve haritaları çizilmiştir. Bu model "küresel - bölgeci - "özel sektörcü model"dir; Türkiye'nin ulusal çıkarlarına ve halkımızın refahıyla mutluluğuna hizmet etme yeteneğine sahip değildir. Bu nedenle kabul edilemez.

Türkiye'nin suları yeni bir yasa ve sistemli bir kurulaşmaya muhtaç hale getirilmiştir. Ancak değeri olan söz bu saptama değildir. Asıl söylenmesi gereken, yeni yasa ile kurumsal yapının "nasıl" ve "hangi ilkelere göre" olması gerektiğidir. Türkiye'nin ulusal ve toplumsal çıkarına uygun bir yasa ile yapının kurulması, ancak, su yönetiminde küresel esasların ve

AB direktiflerinin reddedilmesiyle mümkün olabilir. Türkiye'nin çıkarına olacak yeni yasa ile yapı "ulusallık, merkezîyet, kamuculuk" ilkelerine dayanmak zorundadır.

Bu ilkeler, ülkemizi ve ülkemizin su kaynaklarını, dünyayı kasıp kavuran dünya devi su şirketlerine ve Ortadoğu bölgesini yangın yerine çeviren askeri işgal salgınına karşı koruyabilmenin de biricik yoludur.

YAYED-Yerel Yönetimler Araştırma, Eğitim ve Yardım Derneği
Muratpaşa Belediyesi
Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F.
Kamu Yönetimi Bölümü Çevre ve Kentleşme ABD

ASAT-Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü
Antalya Tarım İl Müdürlüğü
Jeoloji Mühendisleri Odası
Ant.Şb.
İnşaat Mühendisleri Odası
Ant.Şb.
Ziraat Mühendisleri Odası
Ant.Şb.

USİAD Gap Raporu Yayınlanıyor

Derneğimizin yayınladığı raporlar arasına "GAP RAPORU" da katılıyor.

Ülkemizin bu bölgede büyük bir inanç ve kararlılıkla başladığı ve en büyük bölgesel stratejik kalkınma projemiz olan GAP bu yıl adının konuluşunun 28. yılına girdi. Yanlış sulama yöntemleri yüzünden tuzlanan toprakları, geciken yatırımlarıyla Güneydoğu Anadolu Projesi, kağıt üstünde hala Türkiye'nin en büyük projesi olarak bilinmesine rağmen bazı alanlarda ilerlemesi hemen hemen durma noktasına gelmiştir.

Projenin tamamlanması uzadıkça bölgedeki gelişmeleri etkilemesinin ötesinde bölgedeki hızlı gelişmelerden olumsuz olarak etkilenmesi olasılığı da artmaktadır. Bu kapsamda son dönemde bölge ile ilgili olarak birçok dış müdahalenin

yapıldığından söz edilmeye başlanmıştır.

Çok renkli ve kültürlü bir geçmişe sahip olan bölgede çeşitli dönemlerin izlerini günümüzde de GAP'ın büyük bir bölümünde görmek mümkündür. Semavi dinlerin tümünün çıktığı bu alan tarih boyunca dini olduğu kadar siyasi, ticari ve stratejik öneminin baskısı altında kalmıştır.

Çok büyük umutlarla başlatılan ve yıllar geçtikçe başlangıçtaki heyecanından uzaklaşan ve siyasi desteği azalmış görünen bu projenin gidişatını... "Aslında GAP'ta ne oldu?" adlı bu raporu-

muzda ele alarak tartışmaya açmak istedik. Projeyi çok büyük bir destekle savunan ve bu konuda üzerine düşen her türlü maddi özveriye gönüllülükle ve heyecanla katlanan ulusumuzun Projenin Durumunun ne olduğu konusunda aydınlanma hakkının bulunduğunu da düşündük.

GAP'taki ilerlemenin daha hızlı ve rasyonel olabilmesi için ulusal, bölgesel ve uluslararası gelişmeleri ve bölge üzerindeki küresel niyetleri, tarihsel geçmişiyle birlikte ele alarak analiz ettik.

Raporumuzun ilgili kişi kurum ve kuruluşlara yararlı olacağı inancındayız.

9 Eylül Üniversitesi Deniz Teknolojisi Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Doğan Yaşar:

“Kyoto Bir Pazar Paylaşım Kavgasıdır”

Oktan ERDİKMEN

Kyoto konusundaki son gelişmeleri ve Bali toplantısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bali’de yapılan toplantı, temel hedef olan sera gazlarının indirimine yönelik hiçbir somut sonuç alınmadan bitmiştir. Toplantının önemli satır başlıkları;

■ Avustralya’da yeni seçilen Başbakan’ın toplantıya katılarak Kyoto’yu destekleyeceğini belirtmesi (seçimden daha iki ay öncesine kadar “Çin imzalamazsa biz de imzalamayız diyorlardı.Yani Avustralya, iklim bilimlerinde aniden değişik bir sonuç buldu galiba)

■ Kyoto’nun yaptırım bölümünü imzalamayan, Türkiye gibi ülkelere aba altından sopa gösterilmesi (ileride kazanımlarınızın olmasını istiyorsanız şimdi imzalayın gibi),

■ Teknoloji transferlerinin oldukça fazla şekilde gündemde yer alması

■ Toplantının ana hedefini oluşturan ve iklimi değiştirdiklerini iddia ettikleri sera gazlarının indirimi konusunda gerekli kararların alınmaması

■ Bali Eylem Planı ile Kyoto Protokolü’nün 2009 yılı sonlarına kadar yapılacak bir dizi toplantılar sonucu şekillendirilmesi kararının alınması idi.

Yani, iklimsel değişikliklere yol açtığı iddia edilen sera gazlarının indirimi konusu unutuldu ve yine başka bir tarihe ertelendi.

Çünkü, sözde insan kaynaklı kü-

resel ısınmayı durdurmak için yapılan bu toplantılar, gerçekte gelişmiş ülkelerin kendilerine yeni ticaret olanakları yaratma çabalarıdır ve bundan dolayı bu tür toplantılar, gelişmiş ülkelerin kendi aralarında teknoloji ve pazar konusunda anlaşamadıkları sürece de sonuçsuz kalmaya mahkumdur. Toplantının ana maddesi olan insan kaynaklı küresel ısınmaya neden olan sera gazlarının nasıl indirileceği konusuna bile herhangi bir açıklık getirilememesi de bu tezi doğrulamaktadır.

Kyoto, sözde insan kaynaklı küresel ısınmayı durdurabilmek için, ancak gerçekte dünyada bugüne değin yapılmaya çalışılan en büyük ticaret antlaşmasıdır. Günümüzden 10 yıl

önce Japonya’nın Kyoto kentinde yapılan toplantı ile uygulamaya sokulmaya çalışılan bu antlaşma, insan kaynaklı küresel ısınmanın ön plana çıkarıldığı ama arka planında gelişmiş ülkelerin teknoloji satmak için oluşturmaya çalıştığı bir pazar kavgasıdır. Bunu bir örnekle anlatmak istiyorum. Bu antlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte örneğin; daha az enerji harcayan bir ütü teknolojisi geliştirildiği an (çamaşır, bulaşık vs.vs. her türlü elektrikli cihaz) evimizde ekmek olmasa bile bu teknolojiyi almak zorunda bırakılacağız. Tüm ülkeler yine aynı şekilde sanayide, başta enerji ve filtre olmak üzere, geliştirilecek olan her türlü teknolojiyi satın almak zorunda bırakılacaktır. Fosil

yakıtların azaltılmasının hedeflendiği ve bu nedenle çevre dostu gibi görülen bu antlaşma imzalandıktan sonra, taraf ülkeler her türlü yeni teknolojiyi almakla yükümlü olacaklardır. Ve eğer yeni teknolojiyi satın alacak paranız yoksa da, gelişmiş ülkeler teknoloji yardımı adı altında uzun vadeli krediler açarak kendi ekonomilerini geliştireceklerdir. Diğer bir deyişle Kyoto antlaşması ile dünyada yasal modern sömürge sistemi kurulmaya çalışılmaktadır.

Eğer gerçekten dünyada iklimin insanoğlu nedeni ile değiştirildiğini iddia ediyorlarsa, ve bu değişimin %75'inden fazlasına Çin, Amerika, Rusya ve Almanya gibi 8-10 ülke neden oluyorsa, neden tüm ülkeleri bir masa etrafına topluyorlar? Geçtiğimiz Haziran ayında yapılan G-7'ler (G-8) toplantısında, halen Kyoto'nun önünde en büyük engel olan ABD değişik bir Post-Kyoto teklifi sunmak istedi. Ancak başta Almanya olmak üzere bu teklif hemen ret edildi ve konunun BM toplantılarında konuşulmasını istedi. Yani, ortada "küresel ısınma" adı altında ama henüz paylaşımı yapılmayan çok büyük ticaret pastası var. Paylaşım gerçekleştiği an biz de imza atmak zorunda kalacağız.

GAP'ı ve projenin geldiği noktayı verimlilik ve çevre açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

GAP projemiz dünyanın en büyük su projelerindedir. Toplamda 30 milyar dolar harcanarak yapılması planlanan bu projede oldukça büyük ilerleme kaydedilmiş ve şimdiye kadar 18 milyar dolar civarında yatırım yapılarak projenin önemli bir bölümü de hayata geçirilmiştir. Ancak projenin yapımı öncesinde detaylı yapılması gereken jeolojik, biyolojik, jeokimyasal, ziraat gibi bilimsel çalışmaların yeterli düzeylerde yapılmaması ve projenin uygulamaya sokulmasından sonra da yanlış tarım politikalarına ısrarla devam edilmesi nedeniyle maalesef tarım açısından bekleneni verememektedir. Özellikle, damıtma sulama ve drenaj sistemlerinin yapılmaması/atlanması nedeniyle, ilk yıllarda elde edilen verimden hızla uzaklaşmış ve bazı kaynaklar göre %30 gibi oldukça büyük bir tarımsal

alan da tuzlanma nedeni devre dışı kalmıştır. Söz konusu sorunlar şu an giderilmeye çalışılıyor ancak bilimin zamanında kullanılmaması nedeniyle, gerek verimli tarım alanlarının kaybı ve gerekse verimlilik açısından kayıplarımızın çok ciddi boyutlarda olduğu da bir gerçektir. Özetle GAP projesi, Türkiye'de bilimin çok daha detaylı ve dikkatli kullanılmak zorunda olduğunun çarpıcı bir örneğidir.

Termik santraller kolay kredi bulabilirken GAP neden uluslararası büyük kredilerden yararlanamadı?

Uluslararası büyük krediler bir ülkenin ekonomik gelişmesi için verilmez. Kredi, gelişmiş ülkelerin kendi ekonomilerini büyütme için kullandıkları en büyük silahtır. Örneğin, Türkiye'ye demiryolu için değil de karayolu yapımı için kredi verilir. Çünkü, gelişmiş ülkelerin kamyon, petrol gibi mallarını satması gerekmektedir. Eğer ulaşımı demiryolu yaparsak gelişmiş ülkelerin bu konulardaki satışları azalacaktır.

Almanya, 2004 yılında Mersin'de yapılan termik santral için kredi verirken, burada kullanılacak kömürün Kolombiya'dan satın alınmasını şart koşmuştu. Çünkü Kolombiya'nın Almanya'ya çok büyük borcu vardı ve kömüründen başka satacak bir şeyi de yoktu. Yani Almanya verdiği kredi karşılığında hem parasını işletti hem de başka bir ülkeden alacağını garanti altına aldı.

GAP'a kredi verilmemesini bu nedenden dolayı çok doğal karşılıyorum. GAP'a verilen kredi karşılığı yabancı ülkelerin kazancı ne olacaktır? Hiçbir şey. Çünkü buradan elde edilecek tüm maddi kazanç Türkiye'nin olacaktır. Ve çok daha önemlisi, GAP'ın Türkiye'yi siyasi olarak Ortadoğu'da çok daha güçlü hale getirecek olmasıdır. Su, hem üretim açısından hem de enerji açısından tartışmasız dünyadaki en büyük potansiyel ekonomik güçtür ve her geçen gün biraz daha önem kazanmaktadır.

Bu konuda kredi vermeye yanaşmayan AB'nin, GAP yönetiminin uluslararası bir yönetime devredilmesini AB'ye giriş şartlarından biri olarak gündeme getirmesi gerçekte GAP'ın ne kadar önemli bir yatırım

olduğunun ve bu projenin tamamlanmasından korktuklarının göstergesidir. Bugün GAP projesini aslında öncelikli olarak desteklemesi gerekenler güney komşularımızdır. Çünkü barajlar, buharlaşmanın en az olduğu derin vadilere yapılmalıdır. Güney komşularımızda bu tür derin vadiler çok çok azdır ve ayrıca iklimleri çok da sıcaktır. Bu nedenle suyun, iklimsel olarak daha serin olan Türkiye'deki derin vadilere yapılacak barajlarda tutulması onlar için de çok büyük avantajdır.

GAP projesi, Türkiye'nin kendi sulaması ve enerji açığını kapatması açısından olduğu kadar da Ortadoğu'da siyasi gücünü arttıracak en önemli silahıdır ve bir an önce bitirilmesi gerekmektedir.

Kyoto'nun imzalanması için büyük çaba harcayan kesimler GAP konusunda neden sessiz kalıyorlar?

Türkiye'deki STK'ların bir kısmı maalesef bilimden ve dünya gerçeklerinden uzaktalar ya da yeteri kadar bilgi sahibi değiller. Örneğin Yortanlı Barajı'nı ele alalım. Antik kent bulunan bu alanda barajın su tutmaması için büyük gayret sarfediyorlar. Ama Anadolu'da 40 binden fazla antik alan var. Yani Anadolu'da, özellikle su kaynakları yanında, kazmayı vurduğunuz her yerde antik şehir vardır. Bu mantığa göre hiçbir yere baraj yapamazsınız.

Türkiye'deki STK'lar yabancıların ellerine verdiği bilgilerle konuşuyorlar. Örneğin, Türkiye'de nükleer santral yapılmasına karşı olan ve eylemleri düzenleyen "çok büyük" bir yabancı STK, Finlandiya'da yapılan nükleer santral için "lütfen teknolojiye dikkat edelim" diyor. Gönül rüzgar, güneş gibi enerjileri istiyor ama günümüzdeki teknoloji henüz bu tür kaynaklardan doyurucu enerji sağlanması için yeterli değil. Ama baraj yaparak hem kendi enerjimizi hem de sulamayı sağlayarak tarımda gelişmeyi sağlayabiliriz ve özellikle enerji maliyetlerini çok düşürebiliriz.

Türkiye'deki STK'ların, Atatürk'ün sözlerini daha dikkatli okumalarını ve dünyadaki özellikle enerji konusundaki gelişmeleri iyi izlemelerini tavsiye ederim.

Ekonomik-ANALİZ

Selim SOMÇAĞ
Ocak 2008

Geçtiğimiz iki ay boyunca Amerika'da mortgage ve konut sektörlerinin çökmesiyle başlayan ekonomik çalkantı derinleşmeye devam etti. Bu süreçteki bazı ilginç noktaları kısaca görelim:

■ Amerika'nın en büyük bankası, Amerikan kapitalizminin dünya çapındaki sembol markalarından Citibank Kasım başında mortgage krizinden ötürü 4. dönem bilançosunda da USD 11 mia.lık zarar göstereceğini açıkladı. Amerika'nın en büyük bankasından gelen bu haberle Amerikan piyasasında o zamana kadar hâkim olan, Amerikan bankalarının mortgage zararlarının 3. dönemden sonra devam etmeyeceği görüşü çöktü.

■ Aralık başında Citibank'ın çok büyük sayıda (45 bine kadar) elemanını işten çıkartacağı açıklandı. Böylece Citibank'ın mortgage zararlarından dolayı ne kadar sıkıştığı iyice anlaşılmiş oldu.

■ ABD'de özel bir konut fiyatları endeksinin bu yılın 3. döneminde geçen yıla göre % 4.5 gerilediği açıklandı. Bu son 20 yılın en büyük düşüşü.

■ ABD Ticaret Bakanlığı Ekim ayında yeni ev fiyatlarının geçen yılın Ekim ayına göre % 13 düştüğünü açıkladı. Bu son 37 yılın en büyük aylık düşüşü.

■ ABD'de Ekim ayında geri ödenemeyen mortgage kredilerinin sayısının geçen yılın Ekim ayına göre % 94 arttığı açıklandı.

■ Özetlersek, Amerika'da bir yandan konut sektöründe fiyatlar hızla gerilerken, bir yandan da ödenemeyen konut kredisi sayısı hızla artmaya devam etti. Öte yandan Amerika ve Avrupa finans sisteminde mortgage çöküşünden kaynaklanan zararlar en büyük kurumları sarsmaya devam ederken, bunun yarattığı güvensizlik sonucunda kurumlar arası kredi akışı

tıkandığı için likidite yeniden sıkışmaya başladı, bunun üzerine Amerikan ve İngiliz merkez bankaları piyasalara yeniden ilave likidite aktarmaya başladı.

■ Bu arada Aralık ayı boyunca Amerikan ekonomisinin yavaşladığını gösteren belirtiler güçlenmeye devam ettiği gibi, Amerikan ekonomisinde ortaya çıkan yavaşlama diğer gelişmiş ülkelere de yayılmaya başladı. Aralık ayında İngiltere ve Kanada merkez bankaları faiz indirirken ve Avrupa Merkez Bankası da Euroland için 2008 büyüme tahminini aşağıya çekti.

■ **17 Aralık:** Moody's sermaye yeterlilik oranı düşmüş olan Citibank'ın kredi notunu düşürdü.

■ **18 Aralık:** LIBOR oranlarının yükselmeye devam etmesi üzerine Avrupa Merkez Bankası yıl sonu likidite ihtiyacı için Avrupa bankacılık sistemine USD 500 mia tutarında 2 hafta vadeli borç verdi. USD 500 mia bankanın şimdiye kadar yaptığı fonlama miktarlarına kıyasla rekor düzeyde yüksek bir tutar.

■ Kasım ortasında 4.40'lara kadar gerilemiş olan 3 aylık LIBOR 17 Aralıkta 4.95'e yükselmişti. AMB'nin 4.21'lik dev fonlamasından sonra 3 aylık LIBOR ancak 4.70'lere kadar geriledi.

■ **22 Aralık:** Amerikan Hazinesi önderliğinde mortgage tahvili fonlarını yüzdür-

mek için Amerikan bankalarının kurulması düşünülen USD 90 mia.lık kurtarma fonu planı bankaların gereken kaynağı bulamamaları yüzünden suya düştü.

■ **26 Aralık:** Ekim ayında ABD'nin 20 kentsel bölgesinde konut fiyatlarının bir yıl önceye göre % 6.1 gerilediği açıklandı.

■ **27 Aralık:** ABD'de Kasım ayı dayanıklı tüketim malı siparişlerinin % 0.1 arttığı açıklandı. Piyasalar % 2 artış beklemekteydi.

■ **28 Aralık:** ABD'de yeni ev satışlarının Kasım ayında geçen yıla göre % 34 oranında gerileyerek son 9 yılın en düşük düzeyine indiği açıklandı.

■ Özetlersek, Aralık ayının ikinci yarısında da Amerikan konut/mortgage sektörlerindeki çöküş devam etti, Amerikan ekonomisinin yavaşladığını gösteren belirtiler güçlendi. Mortgage'a bağlı finansal çöküşün yarattığı güven bunalımı yüzünden piyasalardaki likidite sıkışıklığı da derinleşti, merkez bankalarının faizleri düşürmek için piyasalara pompaladığı para miktarı çok yüksek boyutlara ulaştı, buna karşılık faizler çalkantı öncesi düzeylere indirilemedi. Bütün bunlar Amerika'daki mortgage kökenli ekonomik sıkıntılarının sonuna gelinmediğini, çalkantının 2008'de daha da derinleşeceğini ortaya koyuyor.

EGESERAMİK

Seramik

5.90 Ytl.'den

başlayan fiyatlarla...

Üstelik... kredi kartına

1 2 taksit!

Organizasyon Dış Ticaret Ltd. Şti.

Boğazköy yolu üzeri İski karşıtı No. 18 Boğazköy - Bahçeşehir / İSTANBUL
Tel.-Faks: (0212) 672 11 00 - 672 11 92 Şirket Gsm: (0533) 603 62 52
www.ercyapi.com - info@ercyapi.com

İnşaat Yapı San. ve Tic. Ltd. Şti.

Namık Kemal Mh. Doğan Arası Bulvarı Üstün İş Merkezi No. 85 / B
Esenyurt - Beşiktaş / İSTANBUL Tel.: (0212) 660 37 09 - 620 94 22
Faks: (0212) 699 51 85 Şirket Gsm: (0530) 404 15 02

Istanbul Üniversitesi S.B.F. Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ferhat Erçin:

“Kooperatifler Ekonomik Kurtuluş Reçetesidir”

Söyleşi: **Barış DOSTER**

Ferhat Erçin, Avrupa Birliği'nden ekonomiye, tarımdan medeni hukuka dek geniş alanda çalışmalarını bulunan genç bir bilim insanı. Hukukçu kimliğinin yanında, siyaset ve ekonomi de yakından ilgilendiği ve asıl uzmanlığıyla buluşturduğu alanlar. “Türk Hukuku'nda Kooperatif Tüzel Kişiliğinin Ayırıcı özellikleri” ve “Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Kooperatifçiliği” isimli iki kitabı olan Erçin, Atatürk'ün kooperatifçiliğinin günümüz için de rehber olması gerektiğine inanıyor. Liberal ekonomiye geçilmesiyle ihmal edilen Türk kooperatifçiliğinin, günümüzün ekonomik sorunlarını çözmeye büyük önem taşıdığını vurguluyor. Erçin'le kooperatifçilik ve iki kitabı üzerine konuştuk.

“Mustafa Kemal Atatürk ve Türk Kooperatifçiliği” adlı çalışmanızda, kooperatiflerin Türkiye'de neden, hangi koşullarda kurulduğunu incelediniz. Konuyu biraz açar mısınız?

Erçin: Kitapta, Atatürk'ün kooperatif kurucusu olarak önderlik ettiği kooperatifler, İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinin üniversitede Türk Kooperatif Kurumu'nu nasıl kurdukları, Anadolu Ajansı'nın atası olan Matbuat ve İstihbarat Müdürlüğü'nün rolünü inceledim.

Kooperatifleri nasıl tanımlıyor ve günümüzde nereye oturtuyorsunuz?

Erçin: Kooperatifler kendi kendini oluşturan, kendi kendini koruyabilen, kendi kendini yönetme özelliğine sahip, özerk, bağımsız ve demokratik yönetim şeklinin hâkim olduğu, ulusal ve uluslararası düzeylerde diğer kooperatiflerle işbirliği yapan ve toplumsal sorumlulukları olan kuruluşlardır. Barışçı kural ve davranışlarıyla, insanların yaşam kalitelerini yükseltir, korumalarıyla ülkede ve

Atatürk, sahibi olduğu bütün çiftlikleri, Gazi Orman Çiftliği ve Tekir Çiftliği de dâhil olmak üzere, milletine hazine yoluyla hediye etmiştir. 13 Haziran 1937'de İsmet İnönü'nün şükran telgrafına verdiği cevabın sonunda da şöyle der: "Mevzu bahis olan hediye yüksek Türk Milletine benim asıl vermeyi düşündüğüm hediye karşısında hiçbir kıymeti haiz değildir. Ben icap ettiği zaman en büyük hediyem olmak üzere Türk Milletine canımı vereceğim". Tekir Çiftliği'nin arazileri de Atatürk'ün ölümünden sonra, O'nun vasiyeti gereği Silifke'deki topraksız çiftçilere dağıtılmıştır.

Kooperatifçilik bizim kültürümüzde de yer almıyor mu?

Erçin: Kültürümüzde kooperatifin ruhunu görüyoruz. Kooperatifçilikte bulunan insanlık duygusu, karşılıklı saygı, yardımlaşma, mesleki dayanışma, sosyal yardım Türk toplumunun içinden 13. yüzyıldan çıkan Ahi Birliklerinde, Loncalarda ve köylerimizde günümüzde yaşayan imece geleneğimizde bulunuyor. Yani kooperatifçiliğin manevi unsurları, Türk ulusuna yabancı, uzak kurumlar değil, halkımızın ruhunda bulunan ve yaşayan kavramlar.

Günümüzde kooperatiflerin durumu ne?

Erçin: Ülkemizde bulunan kooperatiflerin büyük bölümünü konut yapı kooperatifleri oluşturur. Ancak, konut yapı kooperatiflerinde karşılaşılan başarısızlıklar ve suiistimallerden, vatandaşların birikim, umut ve hayallerinin çok yoğun sömürülmesinden ötürü maalesef kamuoyunda kooperatifçiliğe ve kooperatiflere karşı güvensizlik duyguları oluşmuştur. Halk kooperatiflere olan inancını yitirmiştir. Bu da, kooperatifçiliğin Türkiye'de gelişme ve yayılmasını çok olumsuz etkilemektedir. Konut yapı kooperatiflerinin, ülkemizde genel olarak büyük kısmı amaçlarına ulaşamamışlar. Bu kooperatifler üzerinde devletin etkili denetiminin kurulamamış olması ve kooperatif ortaklarının, kooperatif kurumu ile ilgili bilgi seviyelerinin yeterli düzeyde bulunmaması nedeniyle, yoğun yolsuzluklar yaşanmış ve bunlar kamuoyu gündemine yansımıştır.

Dünyadaki gelişmelere koşut olarak Türkiye'deki kooperatiflerin, küreselleşme ve Batı karşısındaki durumu nasıl?

Erçin: Kooperatifler, Türkiye'de belirli çevrelerin rantlarını tehlikeye düşürdüğü için hep "komünistlikle" suçlanmışlardır. Özellikle Soğuk Savaş döneminde, aleyhte büyük propagandalar yapılmıştır. Ancak, insanlarımızın bilmedikleri, kooperatiflerin Türkiye'nin "modern dünya" olarak gördüğü Avrupa ve ABD'de çok yaygın olduğudur. Bu gerçekler sürekli olarak halkımızın gözünden kaçırılmıştır. ABD, küreselleşmenin, kapitalizmin ve liberalizmin dünyadaki kalesidir ama kooperatifler ABD'de çok yaygındır. 60 milyon kooperatif üyesi vardır. Dünyanın en gelişmiş ülkesi olan ABD'de kooperatiflerin bu kadar büyük ağırlığı varken, 1982 Anayasası'nın 2. maddesinde "sosyal hukuk" devleti olduğu belirtilen ülkemizde, kooperatiflerin neden bir ekonomik kurtuluş aracı olmayacaklarını sormak gerekir. Avrupa'da da kooperatifler çok yaygındır. Hem insanların hem de devletlerin ekonomilerine son derece faydalı hizmetler verirler. Oysa bizde koope-

ratif öcü olarak gösterilip, hem devletin hem de halkın ekonomik açıdan güçlenmesi, ülkenin iktisadi iç dinamiklerinin gelişmesi baltalanmıştır.

Kooperatifçiliğin yaygınlaşması için neler yapmak lazım?

Erçin: Öncelikle, ülkemizde kooperatifçilik konusunda büyük emekleri geçen hocamız Prof. Dr. Ziya Gökalp Mülayim'in özellikle üzerinde durduğu kooperatifçilik eğitimine önem verilmesi gerekir. Her seviyedeki okullara, kooperatifçilik dersleri konulmalıdır. Medyada kooperatifçilik eğitimi programlarına yer verilmelidir. Devlet ve kooperatif üst örgütlerince kooperatifçilik okulları açılmalıdır. Yine kooperatif üst örgütlerince ve sendikalar-

ca, kooperatifçilik eğitimleri yapılmalıdır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, kooperatiflerin denetimi hususunda, özellikle konut yapı kooperatiflerinde, yeterince etkinlik sağlayamamaktadır. Bunda önemli etkenlerden biri, bakanlık müfettişlerinin ve kooperatif kontrolörlerinin sayısındaki yetersizliktir. Bu yüzden, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı genel olarak yapılan şikâyetleri değerlendirerek, inceleme yapmaktadır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, konut yapı kooperatifleri üzerindeki denetimini etkinleştirmesi için kendisine Kooperatifler Kanunu'nun 91. maddesi ile verilen kooperatifleri, bağımsız denetim kuruluşlarına denetletirme yetkisini kullanmalıdır. Bunun yanında, işçi sendikaları bilindiği üzere üyelerinin sermaye karşısında hak ve çıkarlarını korumaya çalışırlar. Fakat günümüzde sendikaların sadece işçilerin hak ve çıkarlarını korumaları yeterli olmamaktadır. Artık sendikaların, kooperatiflerde olduğu gibi, işçilerin ekonomik yaşantılarına bir katkı sağlamaları da gerekmektedir. Bunu da, sendikalar üyeleri için

kooperatifler kurarak veya kurulmasına yardımcı olarak gerçekleştirebilirler. Ancak Kooperatifler Kanunu'nun 1. maddesinde, kooperatif kurabilecek kişiler sayılırken, sendikalar belirtilmediği için uygulamada sendikalar sadece kooperatiflere kredi verebilmekte, fakat ortak olamamaktadır. Bir an önce gereken yasal düzenlemeler yapılarak, sendikalara kooperatif kurucusu ve ortağı olma yolunun açılması gerekir.

Yine, ülkemizde çok rastladığımız diğer bir durum; kooperatiflerin sınırlı sorumluluğu kalkanına sığınan kötü niyetli bazı yöneticilerin, kooperatif ortaklarını ve kooperatifleri zarara uğratmalarıdır. Bu nedenle, sahte kooperatiflerin artarak, gerçek kooperatif kavramının yıpratılmasının ve kooperatif ortaklarının mağdur edilmelerinin önüne geçilmesi için; 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle kooperatif idarecilerinin sorumluluklarının, kooperatifin malvarlığıyla sorumluluğunun yanında, yöneticilerin kendi malvarlıklarıyla sınırsız sorumlulukları biçiminde düzenlenmesi gerekir. Kooperatif yöneticileri için getirilecek bu şekildeki sınırsız sorumluluk, kooperatif üyelerine ve üye olacak yurttaşlara büyük güven verecektir. Sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye'de kooperatifler, ekonomik açıdan zayıf olanlar için çok faydalı bir kurtuluş aracı olabilirler.

Yeni Ekonomi ya da Bilgiye Dayalı Ekonomi

USİAD Sanayi ve Teknoloji Politikaları Çalışma Grubu

Bir önceki yazımızda, bilim ve teknoloji arasındaki sınırı ayırmakta giderek daha da zorlandığımızı belirterek, bu yakınsamayı tetikleyen unsurların başında da üniversite-sanayi-devlet-toplum-örgütler vb. tarafların arasındaki oldukça karmaşık ilişkiler ağı olduğunu belirtmiş ve bilim-teknoloji arasında 'ikili sarmal' ilişkisine ya da yakınsamaya yol açan sistematik gelişmeleri açıklamayı bu sayıya bırakmıştık.

Dünyada özellikle son çeyrekte yaşanan bilgi üretiminde yaşanan hızlı değişim, sanayi rekabet unsurlarındaki radikal başkalaşma, üniversite- sanayi işbirliği evrimi ve bunların da tetiklediği karmaşık ve kompleks yapıların sonucu olarak ulusal ya da birçok ülkenin yer aldığı bölgesel yeni teknoloji üretim ve geliştirme sistemi; temel araştırmalardan başlayarak yayılım, ticarileştirme, etki değerlendirme, toplumsal denetim ve refaha kadar uzanan farklı bir 'bilgi değer zinciri' yaratmıştır. Bu değişiklikler, giderek daha yaygın olarak -küreselleşme söylemlerinin aksine- ulusal sistemlerin temelini oluşturmaktadır.

Bu sistemin en temel özelliği şudur; uygulamaya ve toplumsal refaha dayalı problemlerin tespit edilmesinden, çözümü, uygulanması,

konuyla ilgili regülasyonların oluşumu ve çıktılarının kullanımına ve bu sistemleri içeren ulusal politikalara kadar tüm taraflar birarada yer almaktadır. Çıktı olarak teknolojilerin içerdiği gömülü bilginin ulusal ya da bölgesel ölçekte edinilmesi, kritik bir büyüklüğe ulaştırılması ve yayılımını önemlidir. Böylece teknolojiye dışarı bağımlılık ve bunun sürekli olması engellenmeye çalışılır. Buna bağlı şekilde, üretim yanında Araştırma, Teknoloji Geliştirme ve İnovasyon (ATGİ) kültürü de edinmiş bir toplumsal yapı oluşturulması mümkün olacaktır.

Küresel rekabet koşullarında, göreceli olarak rekabet gücü düşük olan ülkeler, rekabet gücüne sahip ülkelerin pazarı haline gelmekte ve

dışa bağımlılıkları artmaktadır. Kaynak ve düşük maliyet avantajına dayalı alanlarda uzmanlaşmayı öngören üstünlük anlayışı küresel rekabet koşullarında geçerliliğini yitirmiştir ve artık ülkelerin rekabet gücünü belirleyen temel faktörlerin başında da o ülkenin ATGİ kapsamındaki yetkinliği gelmektedir.

Ar-Ge, teknoloji edinme ve geliştirme, yetkin insan kaynakları ve bu kapsamda tam zamanlı araştırmacı sayısı vb. alanlardaki gelişmeler ve bu kapsamdaki çalışmaların büyüklüğüne, yayılmasına ve sürdürülebilirliğine bağlı olarak da ulusal bir kültür haline gelmiş Ar-Ge yoğun, yüksek yenilikçilik becerisi ve bunların sonuçları olarak yüksek katma değerli üretim ülkelerin gelişmişliği-

nin anahtarı olmuştur.

Yukarıda bahsedile bilgiye dayalı ekonomi, ekonomi diye adlandırılan kavramsal yapıların da temel taşlarıdır aynı zamanda.

Bu gelişmelere bağlı olarak, ATGİ odaklı bir ulusal sisteme sahip olmak ve bu yönde politikalar oluşturmak tüm ülkelerin ana mesele olmuştur.

En geniş çerçeve Ulusal İnovasyon Sistemi (ULİS) olarak adlandırılan bir yaklaşım ve yapı ile ülkeler, yukarıda açıklanan kavramsal süreçleri hayata geçirecek karmaşık sistemler kurmakta ve bu sistemle gösterdikleri başarıyla başarılı olarak da ileri ülkeler haline gelmektedirler.

İnovasyon teorileri ve bunlara bağlı olarak hayata geçirilen sistemler, giderek artan bir ivmeyle ve karmaşıklıkla firma veya girişimci mikro ölçeğinden başlayıp, mezo ölçekte bu kuruluşların yaşadığı çevre ve iş ortamı ve daha uça regülasyonlar, kurumlar, insan kaynakları, hükümet programları vb. makro sisteme dek uzanır olmuştur. Ve, ULİS perspektifini, giderek artan karmaşıklıkta bilim ve teknolojik yenilikleri sağlayan aktörler, davranışlar ve akışları açıklamaya ve oluşturmaya çalışan bir sistem bütünü olarak değerlendirilmek doğru olacaktır.

Bu açıklamalar ışığında 'Ulusal İnovasyon Sistemi'ni; küçük ya da büyük, kamu ya da özel firmaların, üniversitelerin ve kamu kurumlarının bilim ve teknoloji üretimini amaçlayarak etkileştiği ulusal sınırlar ve kurum, kuruluş ve firmalararası etkileşim ile ortaya çıkan yeni bilim ve teknolojik gelişmelerin regülasyonu, finansmanı, korunmasını amaçlayan teknik, ticari, yasal, sosyal ve finansal çerçeve olarak tanımlamak mümkündür.(Niosi ve diğerleri, 1993).

Günümüzdeki bu sistem, aşağıda şematik gösterimden de anlaşılacağı gibi çok karmaşık ve kompleks bir

yapı göstermektedir ve bu sistemin kurulmasında, orkestrasyonunda ve geliştirilmesinde gösterilen başarı ile ülkelerin bilim-teknoloji geliştirme-inovasyon kapsamındaki yetkinlik durumu, diğer bir deyişle gelişmişlik düzeyi doğru orantılıdır.

Ulusal İnovasyon Sistemi

İnovasyonun ekonomik büyüme için aktif bir rol oynadığı günümüzde, inovasyonu besleyecek yeni teknolojilerdeki ilerlemeler ve bilgi üretme, yayma ve kullanma sistemlerindeki gelişmeler önemli rol oynamaktadır.

Ulusal inovasyon alanının temel bileşenlerine baktığımızda, gerekli düzenleme ve kaynakların sağlanması bakımından hükümet, bağlı kuruluşları ve oluşturdukları politikalar, bu uygulamaların sonucu olarak finansal çevre, destekler, girişimcilik ortamını besleyen risk sermayesi vb. unsurlar, standart ve uygunluk değerlendirme sistemi ve talep durumunu belirleyen tüketicilerin oluşturduğu çok geniş bir çerçeve görürüz. Böyle bir inovasyon sistemini tüm aktörleri ile kurmak yanında onların birbirleri ile yakın etkileşimi ve işbirliği içinde çalışması da esastır.

Tabii, tüm bu oluşumların tek bir hedefe odaklanmasını sağlayacak

ulusal sistemleri de çok önemlidir.

Şekilden de görüleceği gibi, tüm oklar iki önemli aktörü işaretlemekte ve öne çıkarmaktadır. Bunlar ulusal ekonomi sisteminin temel bileşenleridir aynı zamanda. Bunlar; eğitim ve bilgi üretim alanını temsil eden üniversite ve araştırma kurumları ile ekonomik değer üretimi ve teknolojiyi temsil eden büyük şirketler ve KOBİ'lerden oluşan endüstri sistemidir.

Ulusal inovasyon sistemlerinin odağında bulunan bu iki temel aktör, son gelişmelere bağlı olarak hem kendi içlerinde ve hem de diğer aktörlerle ilişki ve işbirliklerinde evrimsel değişimler geçirmişler ve yeni rol ve beklenen fonksiyonlara uyum sağlayabilenler başarılı olurken, kendi stratejilerini oluşturamayanlar büyük sorunlarla karşılaşmaya başlamışlardır. Özellikle, misyon ve talepleri birbirine tamamen zıt üniversite ile sanayi arasındaki ilişki ve işbirliğinde sağlanan başarılar ulusların gelişmişliklerinde de çok etkili olmaktadır.

Yeni ekonominin gereklerine göre sanayi ve üniversite nasıl değişimler geçirdi ve geçirmekte, dünyada ve ülkemizde durum nasıl? Bu sorulara da gelecek sayılarda yanıtlar arayalım.

Tehlike Altındaki Dilimiz Ve Alfabemize Eklenmek İstenen Yeni Harfler

Ümit ÜLGEN

Ulusları ayakta tutan kültürlerdir. Kültürünü kaybeden toplumlar ayakta duramaz. Savunacakları, sahiplenecekleri bir şey kalmazsa direnmelerinin de bir anlamı yoktur.

Emperyalizm sömürmek istediği toplumların kültürünü, dilini, tarihini tahrip ederek işe başlar. Aşağılık duygusu aşılar. Prof. Dr. Oktay Sinaoğlu'nun dediği gibi "en kötü hastalık aşağılık duygusudur". Bundan kurtulmak da zordur. Avrupa'nın hasta adamı durumuna gelen, Avrupa'nın sömürgesi durumunda parçalara bölünüp dilini, kültürünü yitirmekle karşı karşıya gelen Osmanlı'nın son günlerindeki yılgınlık ve aşağılık duygusu, Atatürk'ün cumhuriyet devrimleriyle son bulmuştur. Atatürk Türk ulusuna tekrar özgüvenini kazandırmıştır. Çok önemli devrimleri hayata geçirmesinin yanı sıra "Türk Öğün Çalış Güven", "Ne Mutlu Türküm Diyene", "Bir Türk Dünyaya Bedeldir", "Türk Milleti Zekidir, Çalışkandır" cümleleri ile Türk toplumunun kendine olan güvenini tekrardan kazandırmaya çalışmıştır. 29 harfli Türk alfabesi hayata geçirilirken dilimiz yabancı kelimelerden de arındırılmıştır.

Atatürk'ten sonra 1945'den itiba-

ren devrimler devam ettirilmemiş; önce kültür ve eğitim yuvaları, Halkevleri, Türk Ocakları, Köy Enstitüleri kapatılmış, Türkçe Kuran ve ezan tekrar Arapçalaştırılmıştır. 1945'e kadar dünyada en iyi eğitim veren 3 ülkeden biriyken bugün eğitim bitme noktasına gelmiş, diplomalı cahillere kurslarda, dershanelerde eğitim verilmeye başlanmıştır.

Atatürk'ten sonra emperyalist ABD ve Avrupa ile ilişkilerde tek taraflı ödünler sonucu aşağılık duygusu hastalığı toplumda yine kendini göstermiştir. Bunun tedavisi zordur. Tedavisi eğitimidir. Aileden başlar. Eğitim içinde de en önemli etken ana-dildir. Bugün dilimiz çok büyük saldırı ve tehdit altındadır. Kendi kültürünü, dilini, tarihini bilmeyen bir gençlik yetişmektedir. Dil için büyük hizmetler veren değerli bilim insanı Prof. Dr. Oktay Sinaoğlu bu tür bir gençlik için "her türlü yalana ve aldatmacaya kolayca kanarlar" diyerek küreselcilerin hamburger yiyen aptal toplumlar yaratmaya çalıştığını söylemektedir.

Bugün 50 yıl içinde milli eğitimimizin hem 'milli'si tahrip edilmeye, yok edilmeye çalışılıyor hem de 'eğitim'i yok edilerek eğitimsiz bir toplum yaratılıyor. Televizyonlar dilimizi çarpıtmada başrolü oynuyor. 250 kelime ile konuşup magazin programları ile insanları aptallaştırıp kolayca güdülmesinin önünü açıyorlar.

Eskiden kolejler misyoner okullarıydı, bugün her taraf kolej doldu. Yabancı dille eğitim veren bu modern misyoner okulları gençliği yozlaştırdılar. Yabancı dilde eğitim Türkçe'ye ihanettir. Dil öğrenmek isteyen öğrenir. Fizik, matematik gibi dersler İngilizce öğretilmez.

Bugün toplumda özgüvenini yitirmiş, aşağılık duygusu hastalığına kapılmış züppeler konuşmaları arasında yabancı sözcükler sıkıştırırlar. Bunlar tavus kuşu gibi görünmek isteyen aptal tavuklardır. Bu da emperyalizmin istila ettiği ve sömürgeleştirdiği ulusların ruhlarını tahrip etmesidir. Fransa'nın işgal ettiği Cezayir ve Tunus'ta Arapça unutulmuş, Fransızca geçerli dil olmuştur. Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy 5 Aralık'ta Cezayir'i ziyaretinde 1.5 milyon Cezayirli'nin soykırımından ötürü özür dilememesine rağmen, 150 yıl sömürdükleri Cezayir'de özünü yitirmiş Cezayirli tarafından büyük ilgiyle karşılanmıştır.

Amerika'da yerli diller unutulmuş, İngilizce ve İspanyolca hakim dil haline getirilmiştir. Afrika'da ülkelerin resmi dilleri Avrupa dilleri olurken, Hindistan, Pakistan'da İngilizce ortak artık dil olmuştur.

Bugün Rusça, Sovyetlerden ayrılan Türk cumhuriyetleriyle diğer cumhuriyetler arasında neredeyse resmi dil özelliğini korumaktadır.

Emperyalizm, hedefindeki Sov-

yetleri yıktıktan sonra hedefe ulusal devletleri ve Ortadoğu'yu koymuştur. BOP ile hala özünü, kültürünü, dilini muhafaza eden Türkiye, İran gibi ülkelerin üzerine planlar yapılırken son 50 yılda çeşitli alanlardaki tahribatta dilimiz de gerekli payını almıştır.

Dildeki kirlenme ve yozlaşma ile yabancı kelimeler hızla artarken sokakta nerdeyse her tarafı yabancı kelimelerle hazırlanmış tabelalar kaplamıştır. Bu da yetmezmiş gibi Türkçe kelimeler İngilizce telaffuzuyla yazıya dökülmüştür. Pasha, Wishne... Alfabemizde olmayan w, q, x gibi harfler yazılı ve görsel basında yaygınlaştırılmış. Bunun öncülüğünü de 2. cumhuriyetçiler ve bölücüler çekmiştir.

AKP hükümeti dil ve alfabe üzerinde tahribatı hızlandıracak bir çalışma içindedir. Alfabemizi 29 harften x,w,q ekleyerek 32'ye çıkarma hazırlığı yapılmaktadır. Dışişleri bakanı Ali Babacan 'Today's Zaman' adlı İngilizce gazetede hükümetin bu görüşünü açıklamıştır. İngiltere İçişleri Bakanı Jack Straw da Beşir Atalay ile görüşmesinde hükümetin Kürt alfabesinin yasaklı harflerini alfabeyleyeceğinden mutluluk duyduğunu belirtirken Beşir Atalay da çalışmalarımız devam ediyor demiştir.

Hükümetin bu konuda sürpriz bir reform paketi hazırlamakta olduğunu bildiren Babacan, bu çalışmaların anayasa ile uyum içinde olacağını söylemiştir. Eski DEP milletvekili ve Kürt Yazarlar Birliği Temsilcisi Sedat Yurttaş da 3 harfin eklenmesi ile iki dilin birbirine yakınlaşacağını söylemiştir. Hükümetin Kürtçeyi meşrulaştırmak için anayasadaki Türk harfleri ile ilgili kanunu değiştirmeye çalışırken Türkçeyi tahrip edecektir. Çünkü Türkçedeki ses değerlerini mevcut alfabemiz karşılamaktadır. 3 harfin eklenmesinin Türkçeye bir ilgisi yoktur. İngilizce ve Kürtçenin önü açılmak için yapılıyor. Türkiye'de İş Bankası bile "maksimum(!)" yerine "maximum" diyorsa, Kürt kökenlilerin nevrüz yerine newroz demelerine dava açılırken, Show TV ve İş Bankası'na dava açılmaması nasıl bir çifte standarttır.

Hükümetin öz Türkçeyi yok ederek Arapça ve Farsça kelimeleri yer-

leştirme çabası ise hükümet eliyle dilimizin nasıl tehdit altında olduğunun bir başka göstergesidir. Çevre ve Orman Bakanlığı'nda tüm personele "bakanın hassasiyet gösterdiği kelimeler" diye bir bildiri dağıtılmıştır. Bu bildiri de şunlar yer almaktadır.

Amaç yerine; gaye
Boş yerine; minhal
Etki yerine; tesir
Ödül yerine; mükafat
Yaşam yerine; hayat
Yetki yerine; salahiyet
Sözleşme yerine; akit diye uzayıp giden bir liste...

AKP Hükümeti ve AKP'ye yakın yazılı ve görsel basın kuruluşları Türkçe yerine Arapça kullanmaya özen gösterirken, başbakan ise Türkçe konuşurken araya İngilizce kelimeler sıkıştırılmaktadır. Türkiye'de hükümet eliyle öz Türkçemiz tasfiye ediliyor. Osmanlı döneminde olduğu gibi sarayın konuştuğu halkın anlamadığı Arapça, Farsça kelimeler; araya İngilizce kelimeler sıkıştırılarak bir melez dil yaratılmaya, Türkçe öldürülmeye çalışılırken, güneydoğuda Kürtçe yaratılmaya çalışılıyor. Bu çalışmalarda AB başı çekiyor. Oktay Sinanoğlu'dan alıntı yaparak

yazımı tamamlamak istiyorum. "Kışının gönlü olduğu gibi toplumun da gönlü vardır. O da kültürdür"

Türkiye'de bugün gönülleri ve zihinleri köleleştiriyorlar. Ruhumuzu kaybetme noktasına geliyoruz. Bunun için de saf Anadolu insanı din ve türbanla aldatılıyor, kandırılıyor. Elinden kültürü, dili ve ulusal bütünlüğü alınmak üzere, farkında değil. Üstelik önündeki anayasa referandumuyla idam sehpasındaki Türkiye'nin başına ilmiği eğer uyanmazsa Türk insanına taktracaklar. Aşağılık duygusu aşılanmış bir grup haline getirilmeye çalışılan ve aldatılan halkımızın zihinlerini ve gönüllerini kölelikten kurtarmayla işe başlamamız gerekmektedir. Tekrar cumhuriyetin ilk yıllarındaki ruhu ve inancı aşılayarak 2. bir 10. Yıl

marşı yaratacak eksik devrimleri tamamlamalıyız.

Pazarlama Sihirbazı - I

Arzu UĞUR

Danışman ve Eğitmen
arzu@arzuugur.com

MARKALAŞMA'nın önemini herkes çok iyi bilir. Marka yolculuğu için DOĞRU PAZARLAMA STRATEJİSİ oluşturmak gerekir. Size pazarlama ile ilgili minik tüyolar vermek istiyorum. Arzu ederseniz şimdi PAZARLAMA nedir şöyle bir bakalım.

Pazarlama, hedef tüketici & müşteri, istek ve gereksinimlerini tatmin ederek kar sağlayacak.

4P'nin planlanması, yönetimi ve denetimidir. Burada sihirli kelime HEDEF tüketici & müşteri. Pazarlama Bilimi (bana kalırsa önemli bir bilim dalı), tüketici ve müşteri merkezli düşünür ve hareket eder.

İşte size 4P ve Müşteri Merkezli Düşünme mantığı;

PRODUCT/ÜRÜN (Ürün ve hizmetin, müşteri ve tüketiciye sağladığı imaj)

PROMOTION/TUTUNDURMA (Müşteri ve tüketici elde edeceği imajın sağlayacağı fayda)

PLACE/DAĞITIM (Müşteri bu imajı ne zaman ve nerede elde edebilir)

PRICE/FİYAT (Bu imaj için harcayacağı para ne?)

Pazarlamanın değişimi son yıllarda çok süratli oldu. Var olmak ve doğru bir pazarlama stratejisi için; hedef kitlenizin, istek ve gereksinimlerini tatmin ederek kar etmelisiniz. Karlılığınızı sağlayacak olan

hedef kitle de çok ciddi farklılaşma bulunmakta. Bu kitlenin sayısının artmasıyla orantılı olarak, rakiplerin de sayısı arttı. Artan rekabet müşteri oluşturma ile ilgili bildiklerimizi alt üst etti.

Artık herkes değil, bir grup müşterimiz sayesinde kazanmaya başladık. Minik parçalar halinde müşteriler oluşturup, o müşteriler kanalıyla büyümek hem çok daha karlı hem de çok daha kolay rekabet edebilirliği sağlıyor.

Doğru bir PAZARLAMA için şu soruların cevaplarını muhakkak bilmelisiniz:

1. Ürün veya hizmetlerinizi yapılandırırken,

- Kime satış yapıyorsunuz?
- Bu müşterilerin gereksinimleri nelerdir?
- Rekabet ortamında ürün veya hizmetinizi farklı kılan nedir?
- Ne zaman ve ne sıklıkla pazarlama çalışmalarına girişmelisiniz?
- Şirketiniz bugünden bir yıl sonra nerede olmalıdır?

2. Profesyonel desteği, kimden ve ne kadar süre almalısınız?

3. Müşterilerden ve olası müşterilerden katkıyı nasıl sağlarsınız?

4. Doğru Pazarlama adımları nedir?

- Pazar Özeti
- Rekabetçi Görünüm
- Ürün Karşılaştırması ve Konumlandırma
- İletişim Stratejileri

- Başlangıç Stratejileri
- Ambalajlama ve Yerine Getirme
- Başarı Ölçümleri
- Pazarlama Çizelgesi

5. Sonuç izleme yönteminiz nasıl olmalı? Yeni planları nasıl hazırlamalısınız?

Pazarlama İle İlgili Bilinmesi Gereken Önemli 2 Kural

1. Pazarlama Satış Değildir.

Pazarlamanın görevi yukarıda ki tanımlarda da belirtildiği gibi karşılanmamış ihtiyaçları keşfetmek ve tatmin edici çözümler üreterek kar etmektir. Satış yapmak, pazarlamanın sadece bir parçasıdır.

2. Pazarlama Bütün Şirketin İşidir. Sadece Pazarlama Bölümünün Değildir.

Pazarlamada müşteri merkezdedir. Müşteri ile şirketteki çaycıdan genel müdüre kadar herkes kontak kurar. Müşterinin istek ve talepleri ile her çalışan karşı karşıyadır.

Müşteriyi memnun edip onun üzerinden yeni müşteri elde edebilmek için bütün şirket çalışanları pazarlamanın bir elemanıdır. Tabi ki her şirkette pazarlama konusunun ele alındığı ve bu konuda çalışmaların yürütüldüğü bir pazarlama bölümü vardır. Pazarlamanın şirketin geleceği olduğunu asla unutmamak lazım.

Önemli bir sır. Artık Pazarlama 4P'den ibaret değil. Gözümüz aydın 5.si de geldi. Önümüzdeki sayıda 5.P ile sizi tanıştıracam.

Enerji Tasarrufunda Yeni Yöntem: Dilatasyon

Dünyada henüz PVC pencerelerin binalara montajı kuralları için belirlenmiş bir standard bulunmamaktadır. Standardın bulunmaması nedeniyle ortaya çıkan boşluğu pencere üretiminde kullanılan PVC profilleri üreten firmalar, sonuçları üzerinde bilimsel çalışmalara ihtiyaç duymadan en kolay şekilde binadaki pencere boşluğunu dolduran usulleri **"PENCERE MONTAJ KAİDELERİ"** olarak belirlemişler ve pencere üreticilerine uygulamışlardır. Bu şekilde bilimden ve araştırmalardan uzak montaj şekli Yapı Malzemelerinde aranan **TE-MEL GEREKLER**'in hiçbir şartını sağlamadığı gibi tüketiciyi sürekli ve kalıcı şekilde mağdur etmektedir. Böylece yalıtımsız pencereler nedeniyle her yıl enerjinin ve paranın yalıtımsız pencerelerden kaçıp gitmesine yol açılıyor. Yapılan hesaplamalar, her yıl ısınmak için harcadığımız enerjinin yarısının boşa gittiğini ortaya koyuyor. Bunun en önemli nedenlerinden biri yeterli yalıtımı olmayan cam ve pencereler. Pencerelerin montajına dikkat etmek enerji tasarrufu ihtiyacı büyük olan Türkiye açısından önemini giderek arttırıyor.

Dilatasyon Yöntemi

Dilatasyon yönteminin uygulandığı PVC pencerelerin ömrünü malzeme ömrünün kendisi belirliyor; mevsimlerle veya sıcaklık farklarıyla ömürleri sınırlanmaz. Bu yöntemin uygulama alanı evler, binalar, toplu konutlar, okul, hastane, diğer kamu binaları ve özel binalar, laboratuvarlar, ısı muhafazası gerektiren özel yapılar gibi çok çeşitli alanlar. Farklı uzama katsayısına sahip yapı malzemelerinin birbirine sabitlenme-

Agpen Dışlı Kör Kasanın Duvara Gönyesinde Montaj Edilmesi ve Duvar Hatalarının Gösteren Laboratuvar Çalışması Örneği

mesi kuralına dayanan Dilatasyon, özel üretilmiş doğrama kasasının pencere boşluğuna montajı ile pencerenin doğrama kasasına Dilatasyon şartlarına uygun olarak yapılan bir uygulamadır.

Standart Pencere Üretimi

Binalarda standart pencere boşlukları olmadığından ne kadar pencere boşluğu varsa o kadar çeşit pencere üretimi yapılıyor. Pencere boşluklarına kör kasa takılması veya takılmaması konusunda kalite denetimi yapılmayarak da konu müteahhidin insafına bırakılıyor. Dolayısıyla farklı ölçülere göre imalat yapılan yerlerin atölye olmaktan daha ileri gitmeleri mümkün olmuyor. Her pencere boşluğu için ayrı ayrı ölçüler alınmakta ve her pencere için farklı montaj usulleri uygulanmaktadır. Hatalı ölçü alımlarında da duvar tadilatı yapılarak standart dışı üretilen PVC pencereler bu boşluğa sıkıştırılmaktadır. Bu durumda işçilik ve zaman kayıplarının artması ile maliyetlerin göz ardı edi-

lemeyecek boyutlarda olması önlenemiyor. Oysa Dilatasyon yöntemiyle, doğrama kasalarının standart üretimi sayesinde imalat ve montaj ekonomisi de sağlanıyor.

Neden Dilatasyon Uygulanmalıdır?

Her malzeme yapısı itibarıyla ısı karşısında farklı genişler. Bu nedenle her malzemenin kendisine ait uzama değeri vardır. Birlikte çalışması gereken malzemeler farklı uzama değerlerine sahip ise bunların birlikte çalışması için aralarında dilatasyon kurallarının uygulanması şart. Dilatasyon uygulamasını mecbur kılan bir diğer etken ise yer oynamaları, gürültü ve ses dalgaları, rüzgar-kar ve yağmur yükleri, darbe, çarpma ve yaslanmalar. Dilatasyon kurallarına uyulmadan ısı uzama değerleri farklı malzemeler birbirlerine sabitlenecek biçimde bağlanırlarsa, yapısı itibarıyla zayıf olan malzeme diğerine oranla daha fazla deforme olacak ve birbirinden ayrılacaktır.

AR-GE Çalışmalarının Öncüsü AGPEN

Bugüne dek yapılan AR-GE çalışmalarının öncüsü Aziz Gümüş ve şirketi AGPEN. Gümüş, çalışmalarına 1970'li yıllarda başlamış ve dünyadaki tüm alüminyum yapı teknolojileri inceleyerek daha doğrusuna ulaşılmaya çalışılmış. 11 (on bir) adet patent ve 1 marka, yukarıda görülen PVC hakkındaki 2 (iki) adet patent ve marka başvuruları dahil tamamı "Aziz GÜMÜŞ" adına olan kayıtlar ve tesciller ilgili sektör kapsamında bir dünya rekoru.

“Tek Yapamadıkları, Smaç”

Engelli Yıldızlar Spor Kulübü İdari Genel Kaptanı ve Saymanı H. Arif ERGÜNEŞ ile yaptığımız söyleşide engellilerin sorunları ve kulüp hakkında bilgi aldık.

Zeynep FAZLILAR

Kulübünüz hakkında bilgi verirsiniz?

1990 yılında Sakatlar Spor Kulübü adı altında ilk tekerlekli sandalye basketbol kulübünü kurduk. Daha sonra adını yönetim olarak “Engelli Yıldızlar Spor Kulübü” olarak değiştirdik. 1996 yılından beri Cadbury Kent’in sponsorluğunda önemli başarılarla imza attık. İstanbul’da Beşiktaş ve Galatasaray’ın da bulunduğu Süper Lig’de mücadele etmekteyiz.

Süper ligde kaç takım var? Bu sıralamada siz kaçınıncısınız?

Türkiye Süper Ligi’nde 10 -bölgesel olarak da 250 üzerinde takım var. Süper Lig’de her sene ilk üçte yer alıyoruz. Galatasaray, engelli takımına çok fazla para harcadı ve yurtdışından çok kaliteli sporcular getirdi. Tüm bunlar Galatasaray’a bu sene şampiyonluğu getirdi. 2-3 yıldır engelli basketbol takımları bu kadar gelişmemişti. Her ilin neredeyse bir engelli spor kulübü oluştu. Her sene de bu artıyor.

Avrupa’daki durumunuz nasıl?

Futboldan anlatacak olursak, UEFA ve Şampiyonlar Ligi var. Şampiyonlar Ligi’nde Türkiye’yi Galatasaray temsil etti. UEFA’da da Beşiktaş ile biz temsil ettik. Beşiktaş da Galatasaray da 5. oldu. En iyi başarıyı biz gösterdik. Portekiz’de Avrupa 2.si olduk. 7 saniye kala maçı kaybettik. O vakte kadar top bizdeydi ve biz öndeydik. Topu geriye doğru başlatırsak biz kazanacaktık. Sporcularımız heyecandan ileri doğru başlattılar ve biz 2. olduk. Tabii kazanılan başarı da

görmezden gelinemez.

Kulüp olarak, müsabakalar dışında ne gibi aktiviteleriniz var?

Bizim kulübün hemen yanında Sakatlar Derneği var. Yurtttaşlarımız, Sakatlar Derneği’ne de gelerek bilgi alışverişinde bulunup, beraber vakit geçirme imkânı bulabilirler. En son Avrasya Maratonu’na 2 tane sporcumuz katıldı. Biri 2. diğeri 3. oldu. 42 km tekerlekli araç kullandılar. Bu gibi birçok başarının altında imzamız var. Galatasaray gibi çok para vere-

miyoruz. Beşiktaş gibi tesislerimiz de yok; ama bizim de ilk kurululan takım olmaktan dolayı alt yapımız var. Birçok kulüp açıldı ama maddi olanaksızlıktan dolayı devam edemedi. Kolay bir iş değil. Bir futbol müsabakasına antrenör ve sporcu hazırlanır ve maça çıkar. Bizde öyle değil. Özellikle deplasmanlara giderken sporcunun ihtiyaçlarını karşılaması kolay olmuyor.

Engelli Yıldızlar Spor Kulübü'nü nasıl finanse ediyorsunuz? Galatasaray gibi büyük kulüplerin engelli takımlarıyla mücadele etmek zor olmuyor mu?

Bizim sponsorumuz CADBURY KENT. Bir yıl boyunca sporcularımızın antrenman ve deplasman masrafları CADBURY KENT tarafından karşılanıyor. Bizim bir deplasman için masrafımız 4 – 5 milyar buluyor. Otobüs, ulaşım ve diğer ihtiyaçlarda normalden 2 kat fazla masrafımız oluyor. Sponsorumuz bu konuda hiçbir desteği esirgemiyor. Biz de tekerlekli sandalyelerde ve takım formalarında onların reklâmını yapıyoruz. Tabi büyük kulüplerin takımlarının bu gibi sorunu olmuyor. Ama aynı kulvarda yer almak bizi daha da hırslandırıyor.

Sporculara para ödüyor musunuz?

Tabi. Sporcularımız profesyonel. Sporcularda 4'lü puanlama sistemi vardır. Çok sakat olan sporcunun puanı düşüktür. Kadın oyuncular da puanlamada 1,5 puan düşürülerek dikkate alınıyor. Yani kadın erkek karışık oynatabilirsiniz. Bu spor, kadınlara ve erkekler birlikte mücadele etme imkânı sunuyor. Ligdeki kadın oyuncuların toplam içindeki oranı % 10 ile 20 arasında maalesef. Zamanla bu oranın artacağından eminim.

Galatasaray'ın 4,5 puanla oynayan Çekoslovakyalı bir sporcusu var. Yürüdüğü zaman sakat olduğunu zor anlarsınız. Tabi bu gibi transferler bizi zorluyor. Transferler ve ücretlerde bu da etkili.

Sporla bugüne kadar uğraşmamış bir engelli işe nereden başlayabilir?

Önce eğitim arabaları ile antren-

manlara çıkarıyoruz. Önce araba sürmesini öğretiyoruz. Bizde önemli olan arabayı kullanabilmek. Arabayı kullandıktan sonra basketbolu bilip bilmemek önemli değil. Ondan sonrası bizim işimiz.

Taraftar desteğiniz ne durumda?

Çok az. Maçlara gelenler genellikle sporcularımızın yakınları oluyor. Taraftar yönünden motive olmayan bu çocuklarımızın verdiği mücadeleye saygı duymak gerekiyor. Hem beyinlerini, hem kaslarını çalıştırıyorlar, hem de sayı elde etmeye çalışıyorlar. Sporcularımızın tek yapamadıkları, smaç.

Bu tür kulüplerle ilgili sektör ne durumda?

Bir oyun tekerlekli sandalyesi 4–5 milyar. Bu sektöre giren ve gelir elde etmek isteyen yeni birçok firma ortaya çıktı. Burayı gelir kapısı haline getirip, yurt dışı gezileri yapıp, bundan para kazanan çok insan var. Son dönemde bu konunun gündeme gelmesi, yine bu insanların kendini gösterme çabasından kaynaklanıyor.

Belki bu yüzden bu konuya rağbet arttı. Tabi bu işi gönülden yapan insanları da unutmamak lazım. Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (TESYEV) Başkanı Yavuz Kocaömer engelli çocuklarımıza sahip çıktı, engelliler için elinden geldiği kadar çalışıyor. Kendisini çok takdir ediyorum.

Neden böyle bir iş ile ilgileniyorsunuz?

Daha önce futbolda, İstanbul B Klasman bölge antrenörüydüm. Senelerce top oynadım. Baktım ki engeli olmayan insanlara herkes yardım ediyor, ama engelliler için bir şey yapan yok. Birilerinin taşın altına elini sokması gerekiyor. Çok ilginç ve üzücü bir anımı paylaşacağım. Takımımızla beraber yurt dışına gittik. Uçağa binerken engellilere yönelik özel bir kapı yapılmamış. X-ray kapısından tekerlekli sandalye ile geçemiyorsunuz. Atatürk Havalimanı'nda kapıya o kadar para harcamışlar, ama engelli için tek kuruş harcamak akıllarına gelmemiş. Tekerlekleri çıkarıp tek tekerlek üzere

rinde yan yatık şekilde geçiyoruz. Gelecekte ne olacağı belli değil. Herkes bir gün engelli olabilir. Hepimizin bir tarafında sakatlık, engel hâsıl olabilir. Aynı şekilde yaşamak mecburiyetinde kalabiliriz. Ayrıca, amaç spora hizmetse ben her zaman varım. Sosyal aktivitesi olan biri olarak bu kulüp benim için hoş bir deneyim oldu. Uzun yıllar siyasetle iç içe bulundum. Orda insanların birbirlerine yapmış olduğu ayaküstü riyakârlığı gördüm. Bu sporcularda bunların hiçbiri yok. Amaç sadece spor yapmak.

Kulüp adına beklentileriniz ve öncelikli hedefleriniz nelerdir?

Sporcuların beklentisi, yaptıkları mücadeleye ilgi ve destek. Diğer basketbol maçları saatlerce gösterilirken, bizimki 3–5 saniye gösteriliyor. Gazetelerde Avrupa 2. olduğumuza dair tek bir haber görebildiniz mi? Ancak bizim zorlamamızla 2 satır çıkarsa çıkıyor. Herkesin engelli insan ne yapar bilmesi gerekiyor. Tabi bir de bu bahsettiklerimiz sadece bilinen engelliler için geçerli. Bir de bilinmeyen engelliler var. Evde ailesi tarafından dışarı çıkarılmayan, rehabilite edilmeyen çok sayıda engelimiz var. Toplama bakınca %15'e varıyor.

Bu kulübün öncelikli hedefi her zaman için engellileri sosyalleştirmek. Sonrasında ise basında daha fazla yer almak, halkımıza engellinin neler yapabileceğini gösterebilmek. Bazı iş adamlarına mesajlar ulaştım istiyorum. O insanların gelir seviyesi o kadar yüksek ki bu ülkede engelli insanların olabileceği akıllarına bile gelmiyor. Herkesi kendileri gibi zannediyorlar. Para kazanmak kadar, o parayı nasıl değerlendirdiğin de önemli olmalı. Yakınlarının başına gelmeden anlayamıyorlar.

İletişim:

CADBURY KENT ENGELLİ YILDIZLAR SPOR KULÜBÜ

Aşağı Guraba Caddesi Lunapark Arkası

0 212 534 03 43

0 212 534 11 94

www.engelliyildizlar.com

Azerbaycan

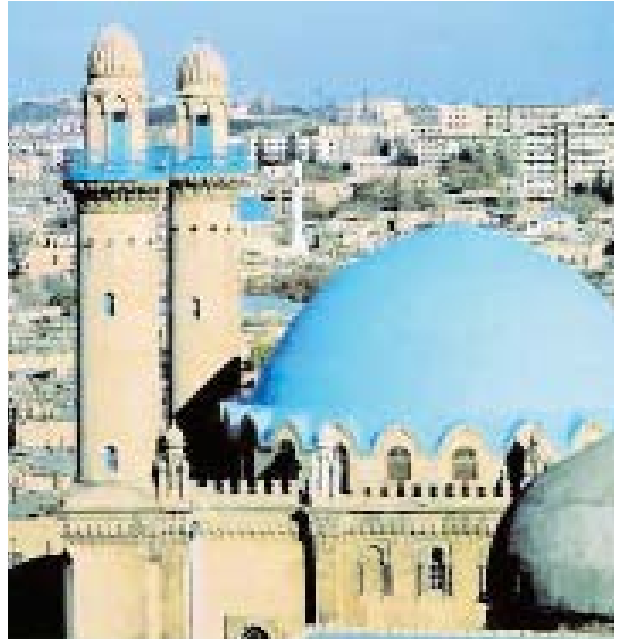
Azerbaycan Cumhuriyeti 1991'de bağımsızlığını kazanarak kendi ekonomi politikalarını uygulamaya başladı. Bu politikanın en önemli yanları ekonomik sistemin dönüştürülmesi, mülkiyet haklarının çeşitlendirilmesi, pazar ekonomisi ve dünya sistemine uyum olarak sıralanabilir. Azerbaycan 1996'dan itibaren ciddi atılımlar içerisine girerek kalkınmasını sürdür-

dü. Bu süreçte Lider Haydar Aliyev'in izlediği ekonomik politikalar başarılı oldu. Kısa sürede bir Azerbaycan Modeli oluşturuldu. Kalkın-

ma aşamasında geniş perspektifli ve uzun vadeli yapısal programlar uygulamaya geçirildi. KOBİ'ler İçin Devlet Yardımı Programı (1997-2000), KOBİ'lerin Geliştirilmesi İçin Devlet Programı (2002-2005), Tarım Sektörünün Geliştirilmesi İçin Devlet Programı (2002-2006), Azerbaycan Demografik Gelişim Konsepti ve Turizmi Geliştirme Programı (2002-2005), Yoksulluğun Azaltılması ve Ekonomik Gelişme İçin Devlet Programı (2003-2005), Azerbaycan'ın Bölgesel Sosyal ve Ekonomik Gelişim Programı (2004-2008) gibi programlar uygulandı. Bunların dışında İstihdam Stratejisi ve Petrol Dışı Sektörlerde Ticaret ve Yatırım Stratejisi de hazırlanmıştır.

Azerbaycan'ın en önemli ihrac kalemi petroldür. Bakü Ceyhan Petrol Boru Hattı Azeri petrol endüstrisinin gelişimi için çok önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. Bu projenin 2010'dan itibaren ülke GSYİH' sini iki katına çıkarması beklenmektedir.

Demografi

Nüfus: 7.961.619 (Temmuz 2006 verileri)

Yaş yapısı: 0–14 yaş: %25,8 (erkek 1.046.501; bayan 1.011.492)

15–64 yaş: %66,3 (erkek 2.573.134; bayan 2.706.275)

65 yaş ve üsleri: %7,8 (erkek 246,556; bayan 377,661) (2006 verileri)

Nüfus artış oranı: %0.66 (2006 verileri)

Enflasyon: %8,3

Yatırımlar / GSYİH Oranı: %7,5

Kamu borçları / GSYİH Oranı: %8,3

Ekonomi

Endüstri: Petrol ve doğal gaz, petrol ürünleri, çelik, demir yatakları, çimento, kimyasallar, petrokimyasallar, tekstil

Endüstrinin büyüme oranı: %40 (2005 verileri)

Tarım ve hayvancılık ürünleri: Pamuk, tahıl, pirinç, üzüm, meyveler, sebzeler, çay, tütün, büyükbaş hayvancılık, koyun, keçi

GSMH : 19,817 Milyar dolar (2006 verileri)

Kişi başına milli gelir: 2.336 dolar (2006 verileri)

İhracat tutarı: 6.117 milyar \$ (2005 verileri)

İhracat ürünleri: Petrol ve gaz %75, makineler, pamuk, gıda ürünleri

İhracat ortakları: İtalya %30,3, Fransa %9,4, Rusya %6,6, Türkiye %6,3, Türkmenistan %6,3, Gürcistan %4,8, İsrail %4,5, Hırvatistan %4,1 (2005)

İthalat tutarı: 4.656 milyar \$ (2005 verileri)

İthalat ürünleri: Makine ve araç - gereçler, gıda ürünleri, metaller, kimyasallar

İthalat ortakları: Rusya %17, İngiltere %9,1, Singapur %9,1, Türkiye %7,4, Almanya %6,1, Türkmenistan %5,8, Ukrayna %5,4, Çin %4,1 (2005)

Para birimi: Azerbaycan Manatı (AZM)

Para birimi kodu: AZM

Mali yılı: Takvim yılı

“Kaliteli hizmetin ETKİN gücü”

- İş Merkezleri,
- Alışveriş Merkezleri,
- Oteller,
- Hastaneler,
- Mağazalar,
- Endüstriyel Tesisler,
- Banka Şubeleri'nin mekanik, elektrik ve otomasyon sistemlerinin;

• Sistem İşletmeciliği ve

• Periyodik Bakımı

konularındaki hizmetlerimizi yüksek standart ve kaliteli hizmet anlayışında, deneyimli personelimiz ile sunuyoruz.

Merkez

Haberler Sk. No:4 34394 Esentepe / İSTANBUL
Tel: (0212) 212 36 36 Faks: (0212) 212 36 37

İzmir Şube

Kazımdirik Mahallesi 364/1 Sokak No:25/1D Bornova / İZMİR
Telefon: (0232) 462 20 62 Faks: (0232) 462 20 03

Adana Şube

Yeşiloba Mahallesi Adana İş Merkezi B Blok No:20 Seyhan / ADANA
Telefon: (0322) 428 66 30 Faks: (0322) 428 66 31

“ETKİN ŞİRKETLER TOPLULUĞU”

www.etkin.biz.tr

Tenzile Rüstemhanlı:

“Azerbaycan Türkiye’nin Ayrılmaz Bir Parçası”

Söyleşi: **Zeynep FAZLILAR**

Azerbaycan’ın en önemli sorunu nedir?

Rüstemhanlı: En büyük sorumuz Dağlık - Karabağ’dır. Dağlık - Karabağ Azerbaycan’ın uzun yıllar işgale maruz kalmış bir parçasıdır. 15 yıldır büyük bir katliam sürüyor. 7 bin nüfuslu yer haritadan silindi. Bir gecede savunmasız 63 çocuk, 106 kadın, 70 yaşlı dâhil olmak üzere 613 kişi katledildi. 4 bin rehine vardı. Aralık 1988’de 250 bin Türk evinden yurdundan oldu. Azerbaycan Türkleri bu durumla ilk kez karşılaşmıyorlar. 31 Mart 1918’de Ermenilerce 30.000 Azerbaycan Türkü katledilmişti. İkinci Dünya Savaşı’nda Ukrayna’nın karşılaştığı durumu 50 sene sonra Karabağ Türkleri yine yaşıyor. Orada katledilenler sadece Türk oldukları için AİHM tarafından gör-

mezden gelindiler. İnsanın en doğal hakkı olan yaşama hakkının açıkça ihlal edildiği bilindiği halde kimse sesini çıkarmadı. Hakların ve özgürlüklerin merkezi olan Batı, yaşadığımız vahşete seyirci kalmayı tercih etti. Batı’dan ve ABD’den medet ummuyoruz. Sadece gelip Azerbaycan’ı dolaşıyorlar. Üstelik bunu da Karabağ üzerinden değil, Erivan üzerinden yapıyorlar.

Batılı devletlerin amacı nedir?

Rüstemhanlı: Türkiye için büyük tehdit olan PKK’lı teröristler Ermenistan üzerinden Karabağ’a geçiyor. PKK için Karabağ büyük bir yerleşme alanı. Türkiye bugün PKK ile sorununu halledince, Karabağ’a dönmeli. Bu noktada önemli olan, Karabağ’ın Ermenistan sınırıdır. Çünkü

Azerbaycan Türk Kadınları Derneği Genel Başkanı ve İktisat Bakan Yardımcısı Tenzile Rüstemhanlı
“Türkiye’den hem siyasi, hem de ekonomik destek beklediklerini söylerken, Azerbaycan’da Türk şirketlerinin, ABD ve Avrupa şirketlerinden daha fazla yer almasını istiyoruz” şeklinde konuştu.

Batılı devletler ciddi sınır politikalarını uygulamaktadır. Asıl amaçları, Türkiye ile Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan arasındaki bağı koparmak, Türk devletleri ile Türkiye'nin sınırını ortadan kaldırmaktır.

Dağlık-Karabağ konusunda Türkiye nasıl bir tutum sergilemeli?

Rüstemhanlı: Dağlık-Karabağ'daki halkın yaşadıklarını Türkiye'de de herkesin bilmesi ve dile getirmesi gerek. Azerbaycan Türkiye'nin bir parçasıdır. Ermeniler bu insanları Azerbaycanlı olduğu için değil, Türk oldukları için katletmişlerdir. Orada ölenler de Türk insanı. Hepimiz aynı kanın evlatlarıyız. Bu kan döküldüğünde hepimizin canı acıdı. Bu nedenle Batı'nın baskılarına hep beraber karşı durmalıyız. Birlikte hareket ettiğimiz sürece gücümüz artar ve bize yapılan haksız muamelenin hesabını sorabiliriz. Aynı devletiz; ama aynı milletiz. Şehitler gıyabında kan, geçmiş bakımından da kültür bağımız var. Bugün Tebriz'de, Kerkük'te ve Karabağ'da Türkler mücadele ediyorlar. Çiğnenen insan haklarına karşı ortak bir tutum sergilemeliyiz.

Bu konuda Türkiye'den umduğunuz desteği alabiliyor musunuz?

Rüstemhanlı: Azerbaycan, Türkiye'nin ayrılmaz bir parçası. Türkiye'nin yüzünü Türklere dönmesi gerekiyor. Bundan dolayı, Türkiye'nin ABD ve AB'yle oyalanmaması gerekirdi. Bu ülkeler Türkiye'yi Ermenistan konusunda sıkıştırırken biz, Türkiye'yi sonuna kadar savunduk. Halkımızı bilgilendirdik. Türkiye'den de Karabağ meselesinde halkı bilgilendirmesini bekliyoruz. Azerbaycan Türkleri olarak bu konuda çok üzgünüz. Mesela Hrant Dink cinayeti. Çok acı bir olay. Yapılan saldırıyı biz de kınıyoruz; ancak bu cinayetten sonra sokaklara dökülüp "Hepimiz Ermeni'yiz" sloganları atan Türkiye, Hocalı katliamı konusunda gereken duyarlılığı sergilemiyor. Ama Türkiye'de herhangi bir konu ile ilgili sorun olduğunda Azerbaycan'da yüz binlerce vatandaşımızın sokaklara döküleceğinden emin olabilirsiniz.

Ermenistan, AB'yi arkasına alarak Türkiye'ye çok büyük bir baskı yapıyor. Ermenistan, Doğu Anadolu'dan vazgeçmedikçe Türkiye'nin Ermenistan'a sınırlarını açmamalıydı. Bunlar olmuş bitmiş konular, bundan sonraki adımlar önemli.

Ekonomik anlamda, Türk iş adamlarından ne gibi beklentileriniz var?

Rüstemhanlı: Türkiye, Azerbaycan gibi değil. Azerbaycan 8 milyon nüfusa sahip, Rusya'nın ve ABD'nin çıkarlarının çatıştığı küçük bir ülke. Türkiye'den sadece siyasi destek değil, aynı zamanda ekonomik destek de bekliyoruz. Bu noktada, en büyük beklentimiz iş adamlarından. İş adamlarının Azerbaycan'a gelip yatırımında bulunmasına çok önem veriyoruz. Petrol çıkarılması ve yeni petrol yataklarının kullanılmasında Türkiye'nin payının büyük olmasını istiyoruz. Azerbaycan'da Türk şirketlerinin, ABD ve Avrupa şirketlerinden daha fazla yer almasını umut ediyoruz.

Karabağ'daki en büyük altın yatakları Ermenilerin elinde. Ermeniler de bu yatakları İsveçli şirketlere verdiler ve onlar da gelip saat fabrikaları kurdular. Ayrıca, büyük şirketlerin penceresinden bakıldığında Azerbaycan petrol cennetidir. Bu cennetten Türkiye'nin daha çok pay alması gerekiyor. Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru hattı projesinin gerçekleşmesi çok önemli. Çok ciddi bir proje olan Bakü-Tiflis-Kars demir yolunun açılması onaylandı. Bu gibi projeler ekonomimize büyük destek verecektir.

Tenzile Rüstemhanlı Kimdir?

12 yıldır Türk Kadınlar Derneği Başkanlığı'nı sürdürüyor. Aynı zamanda 24 yıldır çalıştığı Azerbaycan İktisat Bakanlığında 15 yıldır Bakan Yardımcılığı yapıyor. Tenzile Rüstemhanlı, evli ve iki çocuk annesi.

Eminim Türk iş adamları Azerbaycan'a yapacakları yatırımlardan pişman olmayacaktır.

Dernek olarak ne gibi çalışmalarınız var?

Rüstemhanlı: Çalışmalarımızın özü, kadının sosyal hayatta önemli bir noktada olması esasına dayanıyor. Azerbaycan Türk Kadınlar Birliği'nin üyesi 20 bin kadını bu amaçla eğitiyoruz. Özellikle genç kadınların önce milli kimliğe sahip çıkmalarını, sonra da bu kimlikle kendi kadın hareketlerine sahip çıkmalarını istiyoruz. Ayrıca, tüm Türk dünyasında faaliyet gösterecek bir organizasyon yaratmayı planlıyoruz. Bunun için Türkiye ile temasa geçtik ve girişimlerde bulunduk. Kısa zamanda bu hareketimiz Türkiye'deki kadın hareketleri ile paralel yürümeye başlayacak. Amacımız, bu hareketi tüm Türk devletlerine yaymak.

Kadın dernekleri ile ortaklaşa yürüttüğünüz projeler var mı?

Rüstemhanlı: Bir ay önce Azerbaycan'da Kerkük gecesi düzenledik. Kerkük'ün Azerbaycan'da tanınması için elimizden geleni yaptık. Buna yönelik Antalya'da düzenlenen Uydurma Ermeni Soykırımı Konferansı'na katıldık. Türk anası başka analara benzemez. Biz, işgalden çıkmış, çok sayıda şehit vermiş vatanın evlatlarıyız. Acımız ortak olduğu için Uydurma Ermeni Soykırımı ile ilgili olarak hep Türkiye'nin yanında yer aldık. Azerbaycan Kadın Dernekleri olarak bu olayı her zaman kınadık. Yollara döküldük. Ayrıca, dünya görmezlikten gelse de İran'da 35 milyon Azerbaycan Türk'ü ve 5 milyon Türkmen var. Türk milleti olarak onlara sahip çıktığımızı gösteren ortaklaşa projeler üretmemiz gerekiyor.

Tolga Çandar:

Yok öyle yağma!..

Söyleşi: Oktay GÜNEY

Ege yöresi türküleri deyince ilk akla gelen isimlerdendir Tolga Çandar. Türküleri sevdiği için memleketini, memleketini sevdiği için türkülerini de seven bir ozandır. Bugüne kadar hem sanatın hem de siyasetin içinde yiğit duruşuyla kendini ifade eden Çandar “Sanat da, siyaset de, hayatı anlamaya ve onu yeniden üretmeye, biçimlendirmeye çalışan kavramlardır. Bu ikisini birbirinden ayırmaya çalışmak, sanat ve siyaset düşüncesinden, bilgisinden yoksun olunduğu anlamına gelir.” diyor.

Türkülere kulak verince, bu halk nasıl olur da bunca bilgece sözler etmiş, onları dizelere aktarmış, nasıl üretmiş diyor insan. Siz bunu neye bağlıyorsunuz? Bu gün de aynı üretimden söz edebiliyor muyuz?

Halk şiirine ilgi duyan bir genç, Taptuk Emre dergahına başvurur. Hal hatırdan sonra, “Erenler, ben şair olmak istiyorum, ne yapmam lazım?” der. Bunun üzerine Taptuk Emre, “Git, bin tane şiir ezberle de gel,” der. Genç 40 yıl uğraşır, didinir ve bin şiir ezberleyip erenlerin karşısına geçer. “Dediğin gibi bin şiir ezberledim ustam. Şimdi ne yapmam lazım?” diye sorar. Aldığı yanıt, “Şimdi git o ezberlediğin bin şiiri unut da gel.” olur. Halk ozanları hem çok gezen, gezdiği her yerde yörenin düşünen, bilgili insanlarını bulup, onlardan yeni düşünceler, yeni şiirler, yeni yaklaşımlar hakkında bilgi edinen insanlardı. Dolayısıyla onların her söylediği şiir bir düşünce akımının ifadesidir gerçekte. Bugün de aynı yapıda insanlar, şairler var elbette. Üstelik çok da güzel şiirler yazıyorlar. Ama adına medya denen kesim onların çok gerisinde oldukları için, onları anlayabilecek durumda değiller. Bu yüzden de ancak kendi seviyelerindeki insanları sanatçı diye yutturmanın çabası içindeler.

Daha çok Ege yöresi türküleriyle anılıyorsunuz. Ege yöresinin türküleri nasıldır? Onu farklı kılan, diğerlerinden ayıran nedir?

Her birey içinde yetiştiği toplu-

mun değerleriyle donanarak gelişiyor. Adına “Kültür” dediğimiz bu değerlerin toplamı, yerel, bölgesel, ulusal ya da evrensel kültürü oluşturuyor. Ben de Ege’de (Milas – Bodrum yöresi), bu kültürün ta göbeğinde doğup büyümüş bir sanatçı olarak, kendi kültürümden yola çıkıp, evrensel sanat birikimine katkıda bulunmaya çalışıyorum. Ancak, benim bu güne kadar yaptığım çalışmaların içinde Ege, yüzde 30 oranı civarındadır. Ben albümlerimde, kendi bestelerimi, deyişleri, Karadeniz, Orta Anadolu, Doğu Anadolu ve hatta Kerkük yörelerini de seslendirdim. Türküleri ya da sanatçıları ayırmamak gerekir bence. Çünkü sanatın ve sanatçının görevi bölmek değil, birleştirmektir.

“İnsanoğlu müziği deşifre etti ve bir kenara koydu. İnsanın bugün yeni bir müzik yaratabilmesi için, gerçekten yaratma kabiliyetinin olması gerekir.” Görüşüne katılıyor musunuz?

Evet. Ama burada sözü edilen “Yaratma Kabiliyeti” ile anlatılmak istenilen şeyin ne olduğunu doğru anlamak gerek. Acaba soyut, adına “İlham” denilen ve nerden geldiği bir türlü anlaşılamayan bir kavram mıdır; yoksa ruhani bir ifade midir? Oysa yaratma kabiliyeti denen şeyin, sürekli bir müzik teorisi ve pratiği eğitiminin yanı sıra, aynı zamanda, çağın tüm teknolojik olanaklarını kavramayı sağlayacak bir mühendislik eğitimi ve bunlara paralel olarak duyguların eğitimi ge-

reklidir. Duygu eğitimi de en az diğerleri kadar önemlidir. Eğer siz çocuklarınızı vıcık vıcık bir soysuz müzik ortamına mahkum ederseniz, yarın bu çocuğun "seni sevmeyen ölsün" diye naralar atan bir birey olmasını nasıl engelleyebiliriz?... Böyle bir bireyin mühendis, idareci, sanayici olması neyi değiştirir ki? Bu durumda yaratma kabiliyeti denen şeyin bir anlamı olacağını sanmıyorum. Bu durumu değiştirmek, yalnızca müzik adamının kendini değiştirmesi ile olmayacağını, aynı zamanda onu dinleyen kitlenin gelişmişlik düzeyinin, ülkenin sanat ortamını belirleyeceğini unutmamak gerek derim.

Cumhuriyet mitinglerinde türkülerle kitleye seslenen sayılı ozanlardandınız. Orada bulunmak, milyonların alkışını almak, sevgisini duyumsamak... Bu halk sizi sevmiyor değil mi?

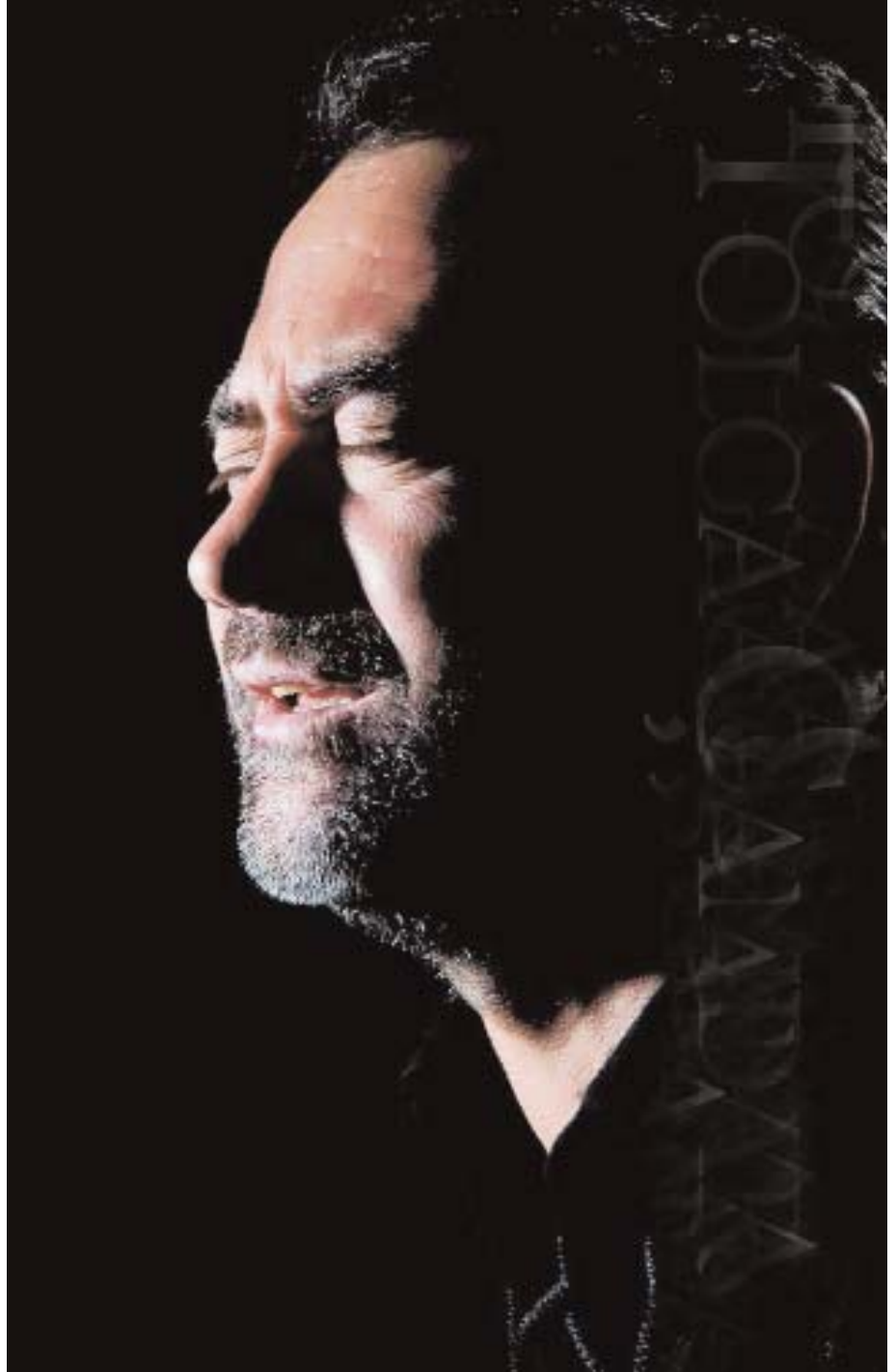
Evet ama hepsi değil. Cumhuriyet mitinglerinde taraf olduğumu net bir şekilde ortaya koymam birilerini çok rahatsız etti. Onlar benim suya sabuna dokunmayan, çalıp söyleyen ve parasını kazanıp, gece sefalarında boy gösteren biri olmamı isteyenlerdi. Oysa ben Cumhuriyet Mitinglerinde, "Zevk-ü sefa içinde, bir eli yağda bir eli balda soysuz bir sanatçı olarak yaşamaktansa, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği yolda, Çağdaş Türkiye'yi yaratma çabasına katkıda bulunmaya çalışan, yoksul ama onurlu bir sanatçı olarak ölmeyi seçtiğimi" haykırdım. Bana bu yolda yoldaşım olan tüm dostlarımı saygı ile selamlıyorum.

Sanatın olduğu kadar siyasetin de içinde olan bir sanatçısınız. Son dönemlerde toplumun ve siyasetin gidişatını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Mustafa Kemal Atatürk'ün çizgisinden sapıldığı, demokrasi, uygarlık, çağdaş ve tam bağımsız Türkiye ideallerinin yerini, bağnazlık, yobazlık, mandacılık, BOP gibi projelerin almaya başlamasından bu yana toplumun aydın kesimini siyasetle ilgilendirmesini istemediler. Üniversite ho-

cularından, öğrencilerden, memurlardan, işçilerden, sanatçılardan siyasetten uzak durmalarını istediler. Biz itiraz edince de, yasaklarla, baskılarla, şiddet uygulayarak bunu sağlamaya çalıştılar. Bu da yetmeyince, aydınları toplumun gözünden düşürmeye, onları boş işlerle uğraşan marjinal anarşistlermiş gibi göstermeye çalıştılar. Oysa sanat da, siyaset de, hayatı anlamaya ve onu yeniden üretmeye, biçimlendirmeye çalışan kavramlardır. Bu ikisini birbirinden ayırmaya çalışmak, sanat ve siyaset düşüncesinden, bilgisinden yoksun olunduğu anlamına ge-

lir. Ya da kasıtlı olarak bu şekilde algılanmasına çabalıyorlardır. İşte bu yüzden benim siyasetle ilgilenmem kadar doğal hiç bir şey olamaz. Sanatçı işine baksın, siyasetle ilgilenmeyi siyaset işlerini bıraksın diyenler, yeteneksizliklerinin ortaya çıkmasından korkan cahillerdir. Ülkem bilinmeyen bir geleceğe doğru sürüklenirken, her gün bir sürü gencimiz teröre kurban verilirken, AB, ABD çıkarları uğruna uluslararası alanda taviz üstüne taviz verilirken, ben siyasetle ilgilenmeyeceğim, işime bakacağım öyle mi? Yok öyle yağma!..

Erol Günaydın: “Mizah İnsanları Uykusundan Uyandırır”

Söyleşi: **Oktay GÜNEY**

Onu kimimiz Akşehir’deki Nasrettin Hoca temsilleriyle, kimimiz Meddah gösterileriyle, kimimiz dizilerde aldığı rollerle, kimimiz de seslendirmeleriyle anımsar. Sahne sanatlarının 53 yıllık deneyimi, Erol Günaydın ustayla mizahın dünü, bugünü ve politik taşlamanın yerini bıraktığı yeni anlayışlar üzerine söylesiştik. Kendi oyunculuk serüveni üzerinden Türk tiyatrosunun geçmişine de yer verdiği ve İş Bankası Kültür Yayınları’ndan çıkan kitabı “İki Kalas Bir Heves”i yayınlayan Günaydın, Abdullah Şahin Tiyatrosu’nun sahnelediği “Namussuzum ki Namusluyum” adlı oyunda destek amaçlı bir de rol üstlendiğini, bu sayede sahnede olmanın, insanları görmenin, alkışlanmanın ve halk tarafından sevilmenin kendisini çok mutlu ettiğini söylüyor.

Sizce politik taşlamaların, eleştirel mizahın yerini suya sabuna dokunmayan güldürülerin alması neyle ilgili? Toplumsal, politik duyarlılıklar sona mı erdi?

Hayır, devam ediyor. Mizah anlayışı, hoşgörü, eleştiriye saygı kayboldu. İnsanlar alınganlaştı. Hükümeti eleştiriyorlar, hükümet kızıyor, sert tepki gösteriyor, mahkemeye veriyor. Siyasiler mizahla hakaretin ayırtına varamıyor. Eskiden Aziz Nesin vardı, iyi karikatürcüler vardı. Başbakanlar, siyaset adamları eskiden daha sert eleştirilirdi ama bu eleştirileri hoşgörüyle karşıladılar. Ancak bugün aynı tip siyaset adamları yok. Bunu gören mizahçılar başını belaya sokmak istemiyorlar. On-

lar da kendi açılarından haklı. Politik mizah yapılmıyor değil; politik mizaha izin verilmemesi söz konusu. Buna rağmen birkaç isim geçmişte olduğu gibi eleştirel çizgisini sürdürme kararlılığı gösteriyor. Nasrettin Hocalardan, İncili Çavuşlardan, Bektaşilerden Aziz Nesin’e mizahımızla gelmişiz. Bu gün bu çizginin önü kesilmek isteniyor. Geldiğimiz noktaya bakıyorum da; insanlar her şeyi bırakmış TV’deki popülar insanların polemikleriyle, selülitleriyle uğraşiyor. Bunlar halkı uyutma, onların ilgilerini başka alanlara çekme çabası. Oysa mizah insanları uykusundan uyandırır.

Siyasetçilerin mizaha tahammülsüz olduğunu söylüyorsunuz. Ancak geçmişte Makro Paşa örneğinde olduğu gibi, bir yol bulunur mizah da taşlama da sürerdi. bugün de aynı yaklaşım sürdürülemez mi?

İçinde politik eleştiriye barındırmayan bir toplum düşünülemez. Alın-

ganlık başladığında muhabbet de biter sohbet de biter. “Bizim zamanımızda...” deyince “Biz yeteneksiz miyiz?” diyenler oluyor. Ama bu iş biraz da zeka işidir, kıvraklık işidir. Baskılara rağmen bir yol bulup politik eleştiri sürdürülebilirdi. Ayrıca, ben günümüzün komedyenlerine gülemiyorum. Geçmişteki çizgiyi ve birikimi sürdüremediklerini görüyorum. Tiyatroya bakarsanız, o da kıyıda köşede kaldı. Özellikle belediye tiyatrolarının bilet ücretlerini 1 YTL’ye indirmesi tiyatroyu olumsuz etkiledi. Tiyatrolar telif ödenekleri kısıtlı olduğu için yabancı yazarların metinlerine yöneldi. Zaten pek yetişmeyen yerli oyun yazarı sayısı daha da azaldı. Ben bir oyuncu olarak, edebiyatçılarla, şairlerle beraber büyüdüm. O dönemde sanat dalları birbirinden daha çok beslenirdi. Şimdi bu ortam kalmadı. Sanat dalları birbirinden yeterince beslenemiyor. Medyanın baltalamasıyla değerli eserlerin tanıtımı yok. Kocam beni nasıl aldattı diye kitap çıkaranlar yazar sayılıyor ve medya bunlara ilgi gösteriyor, bunları tanıtıyor. Kısacası kültürümüz yerlerde sürükleniyor.

Hep tartışma konusu olan sanatın piyasalaşmasının bunda rolü var mı?

Elbette var. Devletin desteği ve katkısı sanat dalları için yaşamsaldır. Kamuya değil piyasaya terkedilmiş sanatların törpülenmesi kaçınılmazdır. Ne yazık ki devlet yönetimi bugün başka ellerde, bu anlayışa sahip çıkacak durumda değil. Bunun dışında, sanattan para kazananlar kazançlarını sanatlarına veya sanatın gelişmesine değil kendilerine yönelttikleri de bu işte sorumluluğu var. Kazançlarıyla kendilerine yatırım yapıyorlar. Müjdat Gezen gibi

sanattan aldığına sanata aktaran, örneğin bir tiyatro okulu yaratan başka kaç kişi var? Ayrıca belli bir kesim de bu işten büyük paralar kazanmanın yollarını buldu. Açıkçası ben 53 yıllık sanat yaşamımda büyük paralar kazanmadım. Her zaman sade bir yaşamım oldu. Sanatı bir profesyonellik olarak değil yaşam biçimi olarak gördüm. Ama sanatlarını bir yan dal olarak gören insanlar da oldu. Bu insanlar buradan kazandıklarını kendilerine aktararak servet sahibi olabildiler. Ara sıra görünüp, ara sıra kayboldular. Sanatı kişiselleştiren, kendi ticari kaygılarının aracı olarak görenler var. Ben bu insanların samimi olduklarını sanmıyorum.

İçinde bulunduğumuz ortamda meddahlık geleneğinin sürdürülmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bu iş bitti. Kendi ülkemizde kendi geleneksel sanatlarımızı doğru dürüst bilen yok. Orta Oyununa ve geleneksel sanatlara eğilmemiş olmamız çok büyük bir eksiklik. Kültür Bakanlığı geleneksel sanatları korumalıydı. Korumak bir yana başıboş bırakıldı... Kendi kültürümüzün derinliğinden gelen, halkımızın türettiği Orta Oyunu geleneği artık sona erdi, sürdürücüsü kalmadı. Bunun yerine Batı'dan aldığımız metinler üzerinden ve çoğu zaman kendimize yabancı oyunlarla tiyatro yapma kolaylığı ve alışkanlığı gelişti. Şimdi bir iki isim bulmuşlar, onların Orta Oyununu sürdürüp sürdürmediklerini tartışıyorlar. Batı'nın "Stand Up" çılığı ne zaman Meddahlık oldu? Söyleyince kızıyorlar, ancak her devir bir komik çıkarır, ona güler sonra onu terk eder başka birine yönelir. Bu insanlar da bu kuşağın komikleri oldu ve ne söyleseler ona gülünüyor. Bundan öte, kayda değer bir şey yok.

Her yıl Nasrettin Hoca Şenlikleri'nde bir sanatçı Nasrettin Hoca'yı temsil ediyor. İçinde hem mizahı hem de çok çeşitli erdemleri barındıran Nasrettin Hoca'yı çok iyi bilen bir üstad olarak siz bu temsiller için ne düşünüyorsunuz?

Nasrettin Hoca'yı tanımak ve anlamak için 20 yıl Akşehir'e gittim geldim. Aşağı yukarı o kadar yıllar içinde ben de Akşehir'in Nasrettin Hoca'sı oldum. Ancak ben rol yapmazdım. Ken-

dimi öne çıkarmaya çalışmazdım. Makyaj içinde kendimi gizler, Hoca'yı öne çıkarırdım. Benim kim olduğum neredeyse anlaşılmazdı. Son seçilen Nasrettin Hoca için gittim ve hayal kırıklığına uğradım. Son seçilen "Nasrettin Hoca"nın ne esprisi vardı ve taşlaması vardı. Oysa Nasrettin Hoca işlemler, taşı gediğine koyar, güldürür ama düşündürürdü. Bunlar sadece güldürüyorlar, hiçbirisi düşündürmüyor. Ben Hoca olarak gittiğimde orada bakanlara fırça attım, Ferhan Şensoy gitti, o da fırçaladı. Metin Uca'nın da aynı şekilde yönetime taşlamaları oldu. Ancak yeni hocalar artık imam kırlıklı oldular. Oysa Nasrettin Hoca bir medrese hocasıdır, espri küpüdür, halkın kendisidir içinde yatan. Bunun yanı sıra halk da yavaş yavaş bu işten uzaklaşmış. Eskiden fıkrâ üreten, esprili konuşan halk giderek ciddi ve alıngan olmuş. Karadenizliler bile Temel fıkrâlarından alınmaya başlamışlar. Çocuklarının adını Temel ve Fadime koymuyorlar artık. Giderek hoşgörüsüz ve aşırı ciddi hale geldik. Ne zaman bu mizahçı yönümüz ağır basacak bilemiyorum.

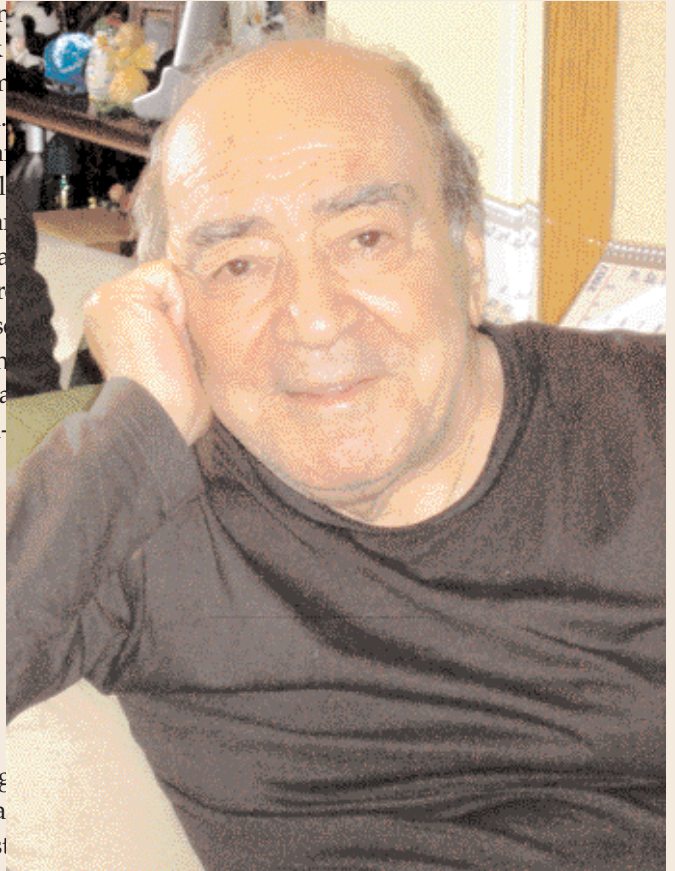
Biraz tiyatrodan söz eder misiniz? Günümüzde sahne sanatlarının, hele de tiyatronun işi zor mu görünüyor?

Tiyatroya olan ilgi azalıyor. Seyirciye hak vermiyor. Bir kere, tiyatroya gitmek özgü bir ritüel olurdu. Tünel kalmadı. İnsanlar dostlarıyla, çocuklarıyla izlemek isteseler insanları çıkaracak sorunlarla karşılaşmaya başlıyorlar. Bir keresinde fik başlı başına bir sorun. Aracıyla gelenler için park sorunu var. Bir adamın yol parası, bilet parası, çaydı kahveydi, yemekti derken yaptığı harcamayı hesaplayın. Türkiye'de bugünün orta sınıfı için bile geçim derdi önemli bir sorun, bunların arasında kültüre, sanata para harcamak lüks haline geldi. Zıkkın zık ki. Tüm bunlar insanlara tiyatrodan uzaklaş-

bunlar değil elbette ilginin azalma nedenleri. İnsanlar da artık farklı şeylerle ilgilenabiliyor. Ferhan Şensoy'un İstiklal Caddesi'nde tiyatrosu var ve buradan her gün yüz binlerce insan önünden gelip geçiyor. Acaba kaç kişi bir durup bakıyor içeride ne var diye? Kaçı gidip bir oyun izliyor? Oradan geçip giden insanlar nereye gidiyorlar? Bütün bunlara karşın yine de umutsuz değilim. Yeni yetişen gençlere güveniyorum. Sayı olarak azlar ancak başarmak için güçleri var.

Bu sezon bir tiyatro oyununda rol aldınız. Bunun dışında bugünlerde gösterime giren "Beyaz Melek" adlı sinema filminde oynamıştınız...

Abdullah Şahin Tiyatrosu'nun bir oyununda oynuyorum. Oyunun adı "Namussuzum ki Namusluyum". Ben onlara destek olmak için dahil oldum oyuna. 2. perdede beni yormayacak bir rol verdiler bana. Çok da keyif alıyorum. Sahnede olmak, insanları görmek, alkışlanmak, halk tarafından sevilmek çok mutlu ediyor beni. "Beyaz Melek"e gelince; Bir film çevirdik "ünlü" olduk bir anda. Ben tanıdık bir adamım, hiçbir zaman şöhret gözlüğüm olmadı. Benim skandallarım, fedailerim yok. Film yaptım diye sükse oldu. Bütün medya her gün kapımı çalıyor.

Sorumlu Olmak

Uğur MUMCU

Yeniortam, 9.12.1974

Demokratik toplumlarda bir kişiye yapılan haksızlık bütün topluma karşı yapılmış sayılır. Bu bilinç yerleşmedikçe haksızlıkların adaletsizliklerin önüne geçmeye olanak bulunamaz.

- Bana dokunmayan yılan bin yaşasın.. felsefesi toplumun bütün bireylerini sarar ve bir çok insan:

- Adam sen de.. bencilliği ve bireyciliğiyle yetişir. Herkes kendi küçük dünyasının kabuklarında, sessiz sedasız yaşamayı hüner sayar.

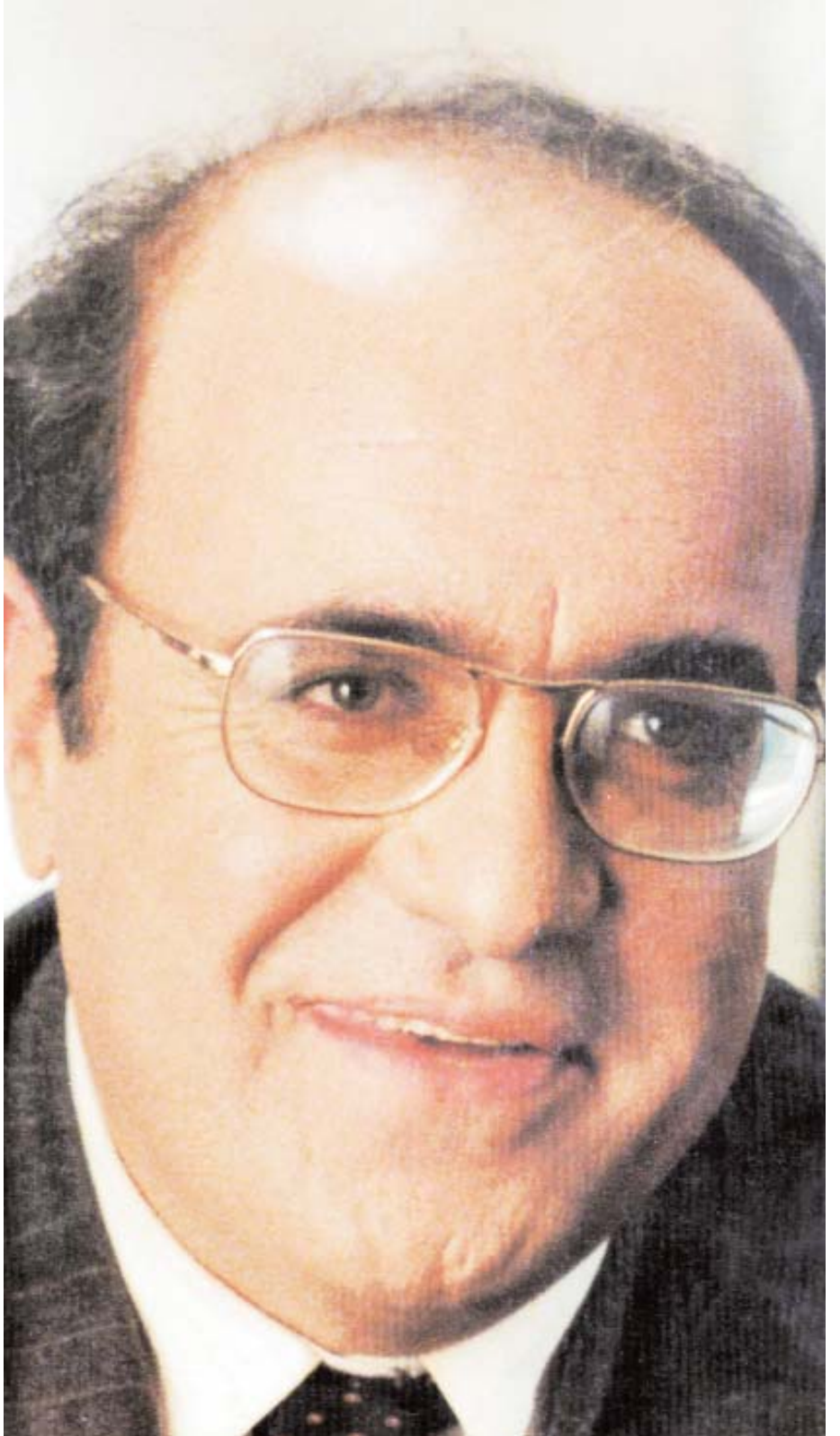
- Sen mi kurtaracaksın?.. gibi sorularla kavgadan gürültüden uzak tutulmak, günlük yaşamın mutluluk zırlarıyla sarılıp sarmalanmak hiçbir yasanın suç saymadığı ve birçok insanın da küçük görmediği bir yaşam biçimi olarak belirir.

- Beni düşünmüyorsan çocuklarını da mı düşünmüyorsun? gibi duygusal tepkilerin gözdağlarıyla sıkıştırılmış sorumluluk duygularının sınırladığı insanlar, yaşamlarında bir başka mutsuzluğun gölgeleri ile boğuşup dururlar öylece.

Düşündüklerini bir kez bile yüksek sesle söyleyememiş, öfkesini karşısındakinin yüzüne bir kez bile söylememiş, öfkesini karşısındakinin yüzüne bir kez bile haykırmamış bir insanın bilinç ve duygu dünyasında doğan girdaplar belki de sabah akşam boğmuştur bu kişiliğini.

Kendi kişiliğinin katili olmak da güç iştir basbayağı.

Susmak.. susmak, hep susmak. Konuşmamak, konuşmamak. Üstlenilen görev budur bütün yaşam boyunca. İnsanları saran küçük çem-

berler büyüye büyüye demokrasinin boynuna bir halka gibi geçer. Suskunluk kural, konuşmak ve eleştirmek de kural dışı olur bir süre sonra.

Bir kişiye yapılan haksızlığı her insan yüreğinde ve bilincinde duymalıdır bütün ağırlığına. Bu sorumluluk bilinci kurulmamışsa her yeni haksızlık bir "kader" gibi benimsenir bütün toplumda.

Oysa ne yoksulluk ne de haksızlık "kader" değildir. Yoksulluğun ve haksızlığın nedenleri vardır. Bunları birer birer saptayıp toplumun önünde haykırmak gerekiyor.

Toplumdaki her insandan beklenen bu da değildir aslında bakarsınız. Herkes, kendi görevinin sınırları içinde dirençli olabilese bir ölçüde kolaylaşır işler.

Yargıçsınız: Önünüzdeki sanığın suçsuz olduğunu biliyorsunuz. Fakat emir almışsınız. Mahkum ederseniz bile bile.

Doktorsunuz: Önünüze işkence evlerinden getirilen bir hasta çıkarırlar. Verilen emirlere uyar sahte raporlar düzenlersiniz.

Memursunuz, amirsiniz: Bir altınızdaki memurun sicilini bozmak için verilen emirleri körü körüne yerine getirirsiniz. Belki sivilsiniz. Terfi bekliyorsunuzdur. Belki de albay-sınız, generallik sırasındasınız. Hemen bozarsınız sicilleri. Başkalarının

mutsuzluğu üzerine kendi mutluluğunuzu kurmak istersiniz.

Kimler gelir, kimler geçer böylece...

Aynı çarklar insanı öğretir. Dönme dolap gibidir yaşam: Bakarsınız yüksektesiniz, bir bakarsınız inmişsinizdir o yüksek yerlerden. Geriye sadece insanın kişiliği ve onuru kalmıştır.

Ben onuru daha yükseklerle sızayabilmek için bir "pey akçesi" olarak sürenler eninde sonunda bir insanlık yıkıntısı, bir "enkaz" olarak kalırlar

belleklerde.

Yirminci yüzyılda uygarca direnişin adıdır "medeni cesaret."

Bu konuda çok zengin değil toplumumuz. Bir kaplumbağa gibi yaşamayı, bir sürüngen gibi beslenmeyi, bir yılan gibi beslenmeyi, bir "yılan" gibi yükseklerle tırmanmayı hüner saymışız yıllarca.

Sorumluluk pınarlarından, bilinç çesmelerinden gürül gürül akan kişilikleri, köhneleşmiş yasaların kıskaçı altında yaşatmayı tek çıkar yol bilmemişiz yıllarca.

Karanlıklarla beslenen korkuları, bir tel örgü, bir dikenli tel gibi sarmışız dört bir yanımıza. Yüreksizliğin özrünü bir parça da kendi küçücük dünyalarımızın mutluluğuna sığınarak gidermek istemişiz.

Bir kişiye yapılan haksızlık, bütün topluma karşı işlenmiş bir suçtur. Bu bilinci paylaşmak ve bu sorumluluğu yerleştirmek zorundayız. Uygarca paylaşılan sorumluluk bilinci, özgürlüğün de, demokrasinin de tek güvencesidir. Bu güvence sağlanmadıkça, demokrasinin temelini bir tek taş bile konmuş olamaz.

Unutmayalım ki "cesur bir kez, korkak bin kez ölür." Önemli olan, insanın böyle bir toplumda bir "mezar taşı" gibi suskunluk simgesi olmamasıdır.

Hablemitoğlu, Adına Kurulan Dernekle Yaşatılacak

Ankara'daki evinin önünde, 18 Aralık 2002'de uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitiren Ankara Üniversitesi (AÜ) öğretim üyesi Doç. Dr. Necip Hablemitoğlu'nun adı ölümünün 5. yılında, 18 Aralık 2007'de kurulan "Necip Hablemitoğlu Toplumsal Araştırmalar Derneği" ile yaşatılacak. Dernek hakkında bilgi aldığımız, Yrd. Doç. Dr. Şengül Hablemitoğlu "Öyle iddialı amaçlarımız yok. Öncelikle çeşitli yayıncılarla çalıştık bu güne kadar. Açıkçası kurda

kuşa yem oldu Necip'in çalışmaları. Dernek en azından buna bir düzen getirmemizi sağlayacak. İlk andaki beklentimiz bu. Çalışmalarımız birkaç öğrenci ile başlayacak, ilerleyen zamanlarda sayımızın artacağını umuyoruz; burs vermek istiyoruz. Çok zamana ve tabii ki desteğe ihtiyacımız olduğunu da biliyorum. Uzun dönemde, Necip'in özel kütüphanesini araştırmacılara açabileceğimiz bir yapıyı düşünüyoruz." şeklinde konuştu.

Orhan Koloğlu

2. Cumhuriyetçileri anlatıyor

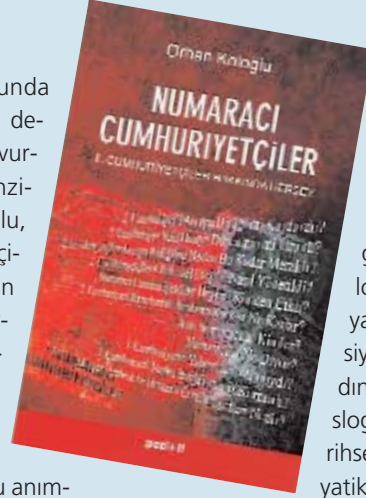
Barış DOSTER

Orhan Koloğlu basın ve tarihçilerin yakından tanıdığı bir isim. Tek başına bir tarih enstitüsü gibi çalışıyor, yazıyor, üretiyor. Kendi kuşağından çok sayıda isim savrulsa, medyatikleşse de, Koloğlu cumhuriyetçi duruşundan milim ödün vermiyor. Bu nedenle Pozitif Yayınları'ndan çıkan son kitabı "Numaracı Cumhuriyetçiler" hem tarihsel, hem de popüler siyasal anlamdaki saptamalarıyla dikkat çekiyor.

Toplumsal değişimi tasarlayanlara "değişimci", çözümleri hızla gerçekleştirmeyi düşünenlere ise "acilci" dediğini anımsatan Koloğlu, tasarladığı değişime bir nu-

mara koymak tutkusunda olanlara ise "numaracı" demenin doğal olduğunu vurguluyor. Kitabında Tanzimat'a dek uzanan Koloğlu, ilk numaracı Cumhuriyetçinin Demokrat Parti'den çıktığını, Demokrat Parti'yi iktidardan uzaklaştıran 27 Mayıs 1960 ihtilaliyle "ikinci cumhuriyetin başladığını" savunanların da bulunduğunu anımsatıyor.

Kitabında gazete kupürlerine, ikinci cumhuriyete ilişkin yazılara ve ikinci cum-

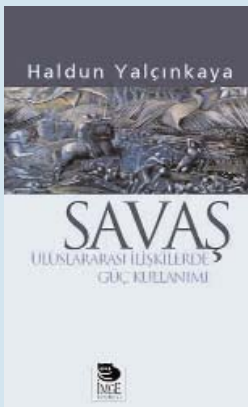
huriyetçilerin bazı yazılarına da yer veren Koloğlu, konunun bir yandan da Yeni Dünya Düzeni ve Avrupa Birliği ekseninde gündeme geldiğine dikkat çekiyor. Koloğlu'nun kitabı, "acilciliğinin yanına numaracılık da ekleyen siyasilerin, münevverlerin, aydınların, entellerin kapıldıkları slogan ekleme tutkusunun" tarihsel ve güncel, politik ve medyatik boyutlarını ortaya koyuyor.

Yazar: Orhan Koloğlu
Pozitif Yayınları

Yalçınkaya'nın "Savaş" adlı kitabı çıktı

Barış DOSTER

Uluslararası ilişkiler uzmanı Yrd. Doç. Dr. Haldun Yalçınkaya'nın, "Savaş" adlı kitabı piyasaya çıktı. Güvenlik ve savaş konularında Kara Harp Okulu başta olmak üzere çeşitli üniversitelerde lisans ve yüksek lisans dersleri veren Yalçınkaya, İmge Kitabevi'nden çıkan kitabında uluslararası ilişkilerde güç kullanımını inceliyor. Savaşın tanımından başlayarak, uluslararası ilişkilerdeki konumuna, nedenlerine, tarihçesine,

hukukuna değin tüm boyutlarını ele alan Yalçınkaya, Soğuk Savaş döneminin nitelikleriyle, 21. yüzyıldaki savaşların özelliklerini de anlatıyor. Hem asker hem de akademisyen kimliğiyle konuyu farklı açılardan yorumlayan Yalçınkaya, diplomasinin sadece konunun uzmanlarını ve meraklılarını ilgilendiren boyutuna karşın, savaşın yalnızca askerleri değil, tüm halkı ilgilendiren bir kavram olduğunun altını çiziyor.

Yazar: Haldun Yalçınkaya
İmge Kitabevi

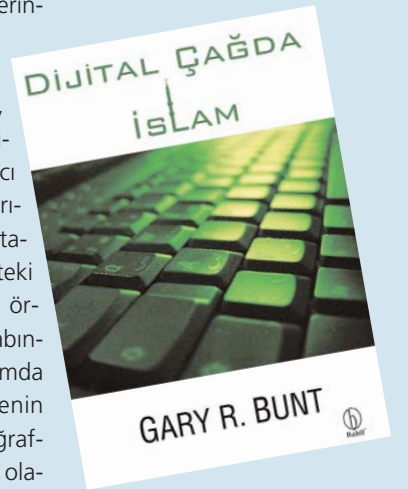
Dijital Çağda İslam

Barış DOSTER

Gary R. Bunt'un önemli eseri Dijital Çağda İslam, Babil Yayınları'ndan çıktı. Kitabında e-cihada, çevrimiçi üzerinden verilen fetvalara ve siber İslami çevrelere yer veren yazar, sanal ortamda yürütülen cihadın ve İslamcı hackerlerin çalışmalarının boyutlarını da ortaya koyuyor. İnternetteki Sünni otoritelerden örnekler de içeren kitabında Bunt, sanal ortamda yürütülen mücadelenin aktörlerini, hangi coğrafyalarda yoğunluklu ola-

rak yapıldıklarını ve sitelerin müdavimlerinin profillerini de anlatıyor.

Yazar: Gary R. Bunt
Babil Yayınları

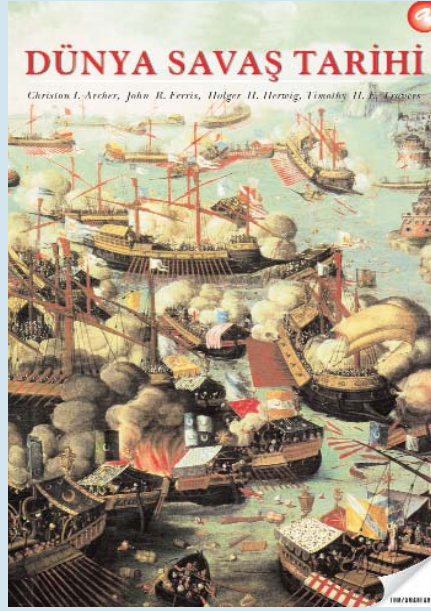
Dünya Savaş Tarihi

Barış DOSTER

Tümzamanlar Yayıncılık, savaş tarihi konusunda yayınlanmış en kapsamlı ve doyurucu kitaplardan birini Türk okuyucusuyla buluşturuyor.

Dünya Savaş Tarihi, askeri tarih meseleleri ile ilgilenen herkes için bir giriş kitabı niteliği taşır. Kitap antikçağdan günümüze kadar, küresel boyutta savaş tarihini inceler. Kitabın ana teması, yaklaşık üç bin yıllık savaş tarihi boyunca değişim ve süreklilik, devrim ve gelenek gibi unsurların değerlendirilmesidir.

Bu kitap, generaller ve askeri taktikler gibi geleneksel konulara dikkat çeker, fakat her bölüm savaş fikrine, askerin sa-

vaştaki rolüne ve ordunun toplum ve siyasetteki yerine ilişkin çeşitli tartışma ve yorumları da kapsar. Kitabın yazarları Batılı olmayan toplumlardaki askeri gelişmelerin değerlendirilmesine de özel bir önem verir. Savaş tarihi çalışmaları günümüze dek hep İngiltere, Fransa ve Almanya gibi Batılı devletlerdeki ve özellikle Napoleon Savaşları'ndan sonraki askeri gelişmelere odaklanmıştır. Bu genel eğilimin tersine, bu kitabın yazarları, askeri güçlerin tüm dünyada toplumların şekillenmesi sürecinde oynadığı rol üzerinde durmaktadır.

Yazar: Dennis Showalter
Tümzamanlar Yayıncılık

21. Yüzyılda Güvenlik ve İstihbarat

Barış DOSTER

Ulusal güvenlik ve istihbarat alanındaki ilişkilerin açıkça ifade edilmiş bir kavramsallaşma düzeyine sahip olmaması, uluslararası ilişkiler düzleminde ulusal güvenlik alanındaki istihbarat fonksiyonlarının muğlak kalmasına ve ulusal güvenliği ilgilendiren örtülü amaçlara sahip aktör ve faaliyetlerin gerçek yüzünün teşhis edilme-

sinde güçlülere neden olmaktadır. Bu kitap, güvenlik ve istihbarat alanında yaşanan değişimler ile gittikçe daha muğlak hale gelen istihbarat fonksiyonlarını belirgin bir şekilde tanımlayarak ve kategorileştirerek teşhis edilmesini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Yazar: Yrd. Doç. Dr. Sait YILMAZ
Milenyum Yayınları

“Türk Kalesi Yıkılırken”

Barış DOSTER

Türkiye'ye yönelik etnik tuzakları, dinci-bölücü ihanetleri hem araştırmacı titizliği, hem de avukat kimliğiyle sürekli gündeme getiren Hüseyin Özbek, Kum Saati Yayınları'ndan çıkan “Türk Kalesi Yıkılırken” adlı çalışmasında da yine ülkemizin bağımsızlığı, bütünlüğü ve egemenliği aleyhine çalışan iç ve dış odakların maskesini düşürüyor.

Aynı zamanda eski bir edebiyat öğretmeni de olan Özbek, günümüzdeki gelişmeleri, tarihsel derinliği ile ele alıp, Kuvayı

Milliyeci bir bakış açısıyla yorumluyor. Bu kapsamda ABD ve AB'nin kendi güdümlerinde bir İslam yaratma çabaları, Türkiye'nin dışarıdan fonlanan aydınları, medyadaki gayri millî yapılanma, ulusal sola karşı uydu solun nasıl desteklediği Özbek'in kaleme aldığı konulardan bazıları. “Sivil toplumculuğu” ülkeleri ve ulusları bölüp, parçalamak için kullanılan operasyonları ört-

meye, perdelemeye yarayan bir sözcük olarak niteleyen Özbek, Türkiye'nin AB ile ABD arasında cendereye sokularak, adeta ölümlerden ölüm beğenmeye zorlandığının altını çiziyor. Türk Ulusu'nun ortak paydalarının teker teker ayıklanarak, ayrılmanın ve ayrışmanın dayatıldığını belirten Özbek, kitabında ihanetin boyutlarını birer birer ortaya koyuyor.

Yazar: Hüseyin Özbek
Kum Saati Yayınları

ULUS Gazetesi

<http://www.ulusgazetesi.com>

Mustafa Kemal, Sivas Kongresi'nin hazırlıkları esnasında, Anadolu'yla bir gazete aracılığıyla haberleşme ihtiyacı duymuş ve Kongre'nin hemen ardından, 14 Eylül 1919'da İrade-i Milliye adıyla bir gazete kurmuş ve gazete'nin ilk başyazısını da kendisi kaleme almıştır. Mustafa Kemal 27 Aralık 1919 tarihinde Ankara'ya gelmiş ve 10 Ocak 1920 tarihinde de; aynı anlayışla Ankara'da Hakimiyet-i Milliye adıyla ve yine ilk başyazısını kendisinin yazdığı yeni bir gazete çıkarılmasını sağlamıştır. 1934'e gelindiğinde gazetenin adı ULUS olarak değiştirilmiş ve uzun yıllar öylece devam etmiştir. Sonraki yıllarda ULUS GAZETESİ çeşitli nedenlerden dolayı yayın hayatından geçici olarak çekilmiştir.

1990'lı yıllarda, bugünkü imtiyaz sahibi M. Oktay Çetinel tarafından sa-

tın alınan gazete, adı ve logosu değiştirilmeden ULUS GAZETESİ adıyla yayın hayatına yeniden devam ediyor. Atatürk'ün en önemli emanetlerinden biri kabul edilen ULUS GAZETESİ, haftalık olarak ve dar bir kadroyla yayın hayatını sürdüren siyasi bir fikir gazetesi olarak internetten yayını sürdürüyor.

ULUS GAZETESİ, Atatürk ilke ve devrimleri'ne inanmış, cumhuriyetin temel değerleri ve bugüne değin elde edilmiş kazanımlarına bağlı kalarak, onu hayatı pahasına da olsa korumayı amaçlıyor. Yöneticileri ULUS'u yayınlarken Atatürk aydınlanmasını Türk Ulusu'na aktarmada üzerine düşen görevi layıkıyla ve başarıyla yerine getirmeyi hedeflediklerini belirtiyorlar.

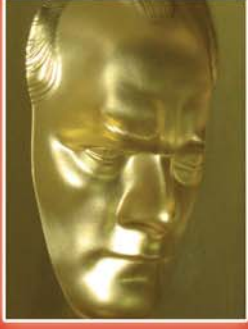
Gazetenin genel yayın yönetmenliğini Nevzat Selvi ve yazı işleri müdürlüğünü ise Cengiz Önal yürütüyor. Bugün için daha çok abonelik sistemiyle

okurlarına ulaşmaya çalışan ULUS GAZETESİ, Ankara dışında ağırlıklı olarak İzmirli okuyucusuyla buluşurken Kars'a kadar aboneliğini uzatabilme başarısı gösteriyor.

ULUS'un amacı, mevcut yapısını daha da güçlendirip, geliştirerek, okurlarına daha hızlı ve etkili ulaşmak.

Gazetenin yazarları arasında; Prof. Dr. Sina AKŞİN, Av. Erdem AKYÜZ, Dr. Hasan İLERİ, Maliye Eski Müsteşarlarından Talat SARAL, Cumhuriyet Gazetesi Yazarlarından Muzaffer Ayyhan KARA, Dr. Halit SUIÇMEZ, Madencilik Sektörünün önemli bilim adamlarından Yüksek Maden Mühendisi Dr. Mehmet KARADENİZ, gibi isimler dikkat çekiyor. Gazete'nin başlık altında Mustafa Durma'nın "Biz, Yurt diye Anadolu'yu/ Yol diye Cumhuriyet'i/ Onur diye tam bağımsızlığı/ Önder diye ATATÜRK'ü seçtik..." sözüne yer veriliyor.

ATATÜRK İZLİYOR MASKI

Özellikler:

1. Başkaca hiçbir yerde bulunmayan özel bir üründür...
2. Ne yönden bakarsanız bakın size bakar..
3. Hareket halinde izliyorsanız, Atatürk'ün yüze de gittiğiniz yöne doğru dönerek sizi canlı bir yüz olarak takip eder..
4. Atatürk'ün yüzü, efektli boya kullanıldığı için değişik ışık ortamlarında değişik ifadeler almakta, mum ışığında bile izlenebilmektedir..
5. Ürün üzerindeki 5cm x 25cm ebadındaki çerçeveye pirinç plakete yerleştirilerek, her renkte söz ve logo işlenebilir.. Bu olanaktan dolayı ürün, birçok kişi/kurum/kuruluş tarafından alınarak "başarı, anı" vb. plaketi yerine kullanılmıştır. Ayrıca özel günler için armağan olarak da sunulabilmektedir..

Atatürk Maskı edinmek isteyenler
(0-212) 217 36 48 - 50
numaralı telefonlardan
USİAD Genel Merkezi ile
iletişime geçebilirler.

Uğur MUMCU (1942 - ...)

Saygıyla Anıyoruz.

USİAD